

- PROJEKT -

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE DĄBRÓWNO NA LATA 2018-2027

Dąbrówno 2018

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
CZĘŚĆ 1 DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE DĄBRÓWNO	5
1.1. Ogólna charakterystyka gminy	5
1.2. Ludność i procesy demograficzne	7
1.3. Rynek pracy	17
1.4. Warunki życia	21
1.4.1. Infrastruktura	21
1.4.2. Ogólnodostępna infrastruktura społeczna	23
1.4.3. Oświata	25
1.4.4. Kultura, sport, czas wolny	25
1.4.5. Opieka zdrowotna	27
1.4.6. Bezpieczeństwo	27
1.5. Działalność i aktywność społeczna	28
1.6. System pomocy społecznej	32
1.6.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	32
1.6.2. Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	34
1.6.3. Podmioty pomocy społecznej	35
1.6.4. Projekty w zakresie pomocy społecznej w okresie 2015-2018	38
CZĘŚĆ 2 ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	41
2.1. Charakterystyka pomocy społecznej	41
2.1.1. Powody przyznawania pomocy społecznej	41
2.1.2. Odbiorcy pomocy społecznej	42
2.1.3. Wydatki na pomoc społeczną	46
2.1.4. Udzielone świadczenia	48
2.2. Obszary problemowe	51
2.2.1. Sytuacja rodzin	51
2.2.2. Bezrobocie	55
2.2.3. Edukacja	62
2.2.4. Mieszkalnictwo i komunikacja	68
2.2.5. Opieka zdrowotna	70
2.2.6. Uzależnienia	71
2.2.7. Przemoc	74
2.2.8. Osoby starsze	75
2.2.9. Osoby z niepełnosprawnością	76
2.2.10. Pracodawcy i osoby pracujące	77
2.2.11. Pozostałe grupy i obszary pomocy społecznej	78
2.3. Wnioski z analizy problemów społecznych	81
2.3.1. Ranking problemów społecznych	81
2.3.2. Ranking grup docelowych	82
2.3.3. Kierunki pomocy społecznej w dokumentach programowych	83
CZĘŚĆ 3 REALIZACJA STRATEGII	87
3.1. Wizja	87
3.2. Misja	87
3.3. Priorytety, cele, kierunki działań	88
3.4. Uszczegółowienie kierunków działań	89
3.5. Zasady realizacji strategii	106
3.5.1. Zasady horyzontalne	106
3.5.2. Partnerzy i podmioty zaangażowane w realizację strategii	108
3.5.3. Sposoby i źródła finansowania	109
3.6. Sposoby i częstotliwość dokonywania oceny stopnia realizacji strategii	110

WSTĘP

Niniejsza Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno obejmuje 10 lat, to jest okres od roku 2018 do roku 2027. Poprzednia obowiązywała w latach 2008-2017 i została przyjęta Uchwałą nr XXII/179/08 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 28. listopada 2008 r.

Strategia na lata 2018-2027 składa się z trzech zasadniczych części:

1. **DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE DĄBRÓWNO,**
w której opisano ogólną sytuację społeczno-gospodarczą w gminie, tj. demografię, rynek pracy, infrastrukturę, warunki życia, aktywność społeczną, system pomocy społecznej.
2. **ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH,**
w której dokonano pogłębionej analizy wyników diagnozy, ze szczególnym uwzględnieniem problemów społecznych.
3. **REALIZACJA STRATEGII,**
w której zaprojektowano misję, wizję, priorytety, cele i kierunki działań w obszarze polityki społecznej na rok bieżący 2018 i kolejne dziewięć lat, tj. do roku 2027, przy czym działania zaplanowane na 2018 zostały zrealizowane do dnia przyjęcia strategii.

Badania w Strategii opierają się głównie na danych obiektywnych. Dane statystyczne pozyskano z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS, Bank Danych Lokalnych), Urzędu Gminy Dąbrówno oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrównie. Uwzględniono także wnioski z przeprowadzonej w 2016 diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno¹.

Badany okres to ostatnie trzy lata, tj. 2015, 2016, 2017 oraz dla porównania i wyznaczenia trendu lata wcześniejsze, tj. 2008 rok (10 lat wcześniej) oraz gdy było to możliwe – rok 1995 (22 lata wcześniej). Porównanie danych pozwoliło na wyznaczenie kierunków zmian, jakie zachodzą na przestrzeni ostatnich lat na terenie gminy Dąbrówno.

Za pomocą ujednoczonych wskaźników porównano sytuację społeczno-gospodarczą w gminie Dąbrówno do sytuacji na terenie powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz kraju. Pozwoliło to zidentyfikować różnice i obszary odchylenia, a następnie określić kierunki działań.

W Strategii wykorzystano również informacje i dane pozyskane w toku badań własnych, w tym:

- wywiad i warsztaty z kadrą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- wywiad i warsztaty z kadrą Urzędu Gminy w Dąbrównie
- badanie sprawozdań finansowych Gminy Dąbrówno
- badanie sprawozdań rocznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrównie
- badanie sprawozdań Gminnego pełnomocnika ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
- badanie wyników egzaminów szkolnych podanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łomży
- badanie sprawozdań i raportów Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie
- badanie sprawozdań i raportów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie
- wywiad z kuratorami sądowymi (Sąd Rejonowy w Ostródzie)

¹ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

- analiza list rankingowych projektów z terenu gminy dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych
- weryfikacja informacji na stronach internetowych, w tym bip.dabrownopl, dabrownopl, gckbdabrownopl, funpage Gminy Dąbrówno n Facebooku, inne
- badanie danych zawartych w bazach: KRS, REGON, CEiDG

W toku przygotowania i realizacji Strategii miały / będą miały wpływ następujące akty prawne:

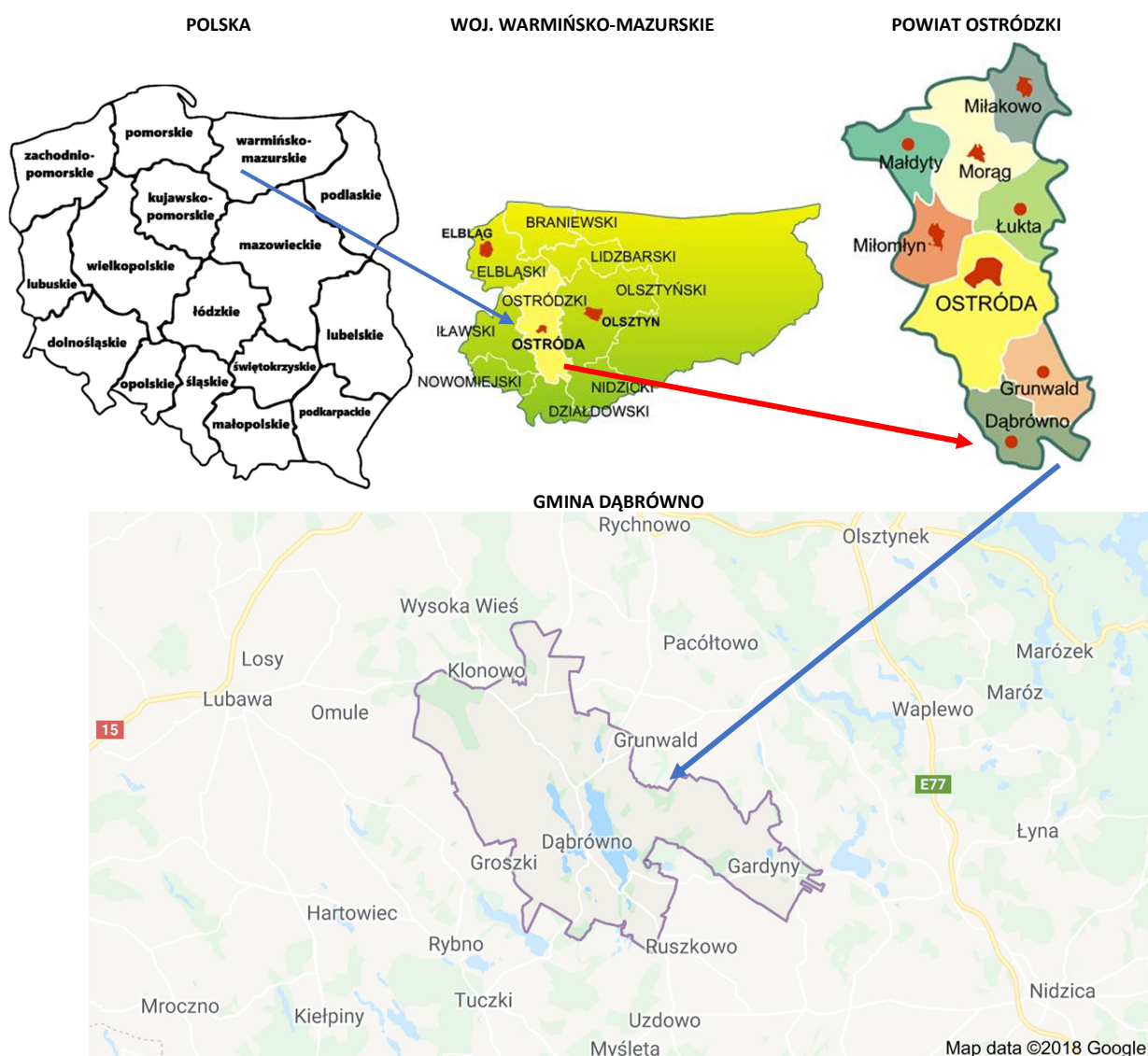
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018, poz. 1508 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 511, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2016, poz. 1828 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2018 r. poz. 969)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1205 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1431)
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2018, poz. 1307 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2017 poz. 1579 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 7 września.1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2018 r., poz. 1457, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.)

W ostatniej części strategii wskazano wizję, misję, cele i kierunki działań wraz z terminem ich realizacji na lata 2018-2019, jak również sposób monitorowania strategii oraz ogólne zasady realizacji działań. W załączniku nr 1 ujęto wskaźniki realizacji działań.

CZĘŚĆ 1 DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE DĄBRÓWNO

1.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Dąbrówno (gmina wiejska) to jedna z dziewięciu gmin w powiecie ostródzkim. Liczy ok. 4300 mieszkańców i położona jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Od północy graniczy z gminą Ostróda (powiat ostródzki), od północno-wschodniej – z gminą Grunwald (powiat ostródzki), od południowego wschodu – z Gminą Kozłowo (powiat nidzicki), a od południa z gminami Działdowo i Rybno (powiat działdowski). Od strony zachodniej gmina sąsiaduje z gminą Lubawa (powiat iławski).

Gmina Dąbrówno zajmuje powierzchnię 165 km² i jest siódmą pod względem obszarowym gminą powiatu ostródzkiego – zajmuje 9,4% jego powierzchni. Ok. 71% powierzchni stanowią użytki rolne,

a 12% to lasy. Znajdują się tu jeziora Dąbrowa mała i Dąbrowa Wielka, rzeka Wel i obszary przyrodnicze wpływające na dużą atrakcyjność turystyczną gminy.

W gminie znajduje się 26 miejscowości zorganizowanych w 18 sołectw. Na 18-tu sołtysów 12 to kobiety. Głównym ośrodkiem oraz jednocześnie siedzibą władz samorządowych jest Dąbrówno.

SOŁECTWA W GMINIE DĄBRÓWNO

SOŁECTWO	MIEJSCOWOŚCI wchodzące w skład sołectwa
DĄBRÓWNO	Dąbrówno Jabłonowo Jakubowo
BRZEŻNO MAZURSKIE	Brzeżno Mazurskie
ELGNOWO	Elgnowo Stare Miasto
GARDYNY	Gardyny Dąbrowa
JAGODZINY	Jagodziny
LESZCZ	Leszcz Kalbornia
LEWAŁD WIELKI	Lewałd Wielki
ŁOGDOWO	Łogdowo
MARWAŁD	Marwałd Fiugajki
ODMY	Odmy
OKRĄGŁE	Okrągłe
OSIEKOWO	Osiekowo
OSTROWITE	Ostrowite
SAMIN	Samin
SAMINEK	Saminek
TUŁODZIAD	Tułodziad Bartki Płachawy
WĄDZYN	Wądzyn
WIERZBICA	Wierzbica

Przez gminę przebiegają dwie drogi wojewódzkie, które łączą się z drogą ekspresową S7 prowadzącą z północy na południe Polski (Gdańsk – Rabka Zdrój).

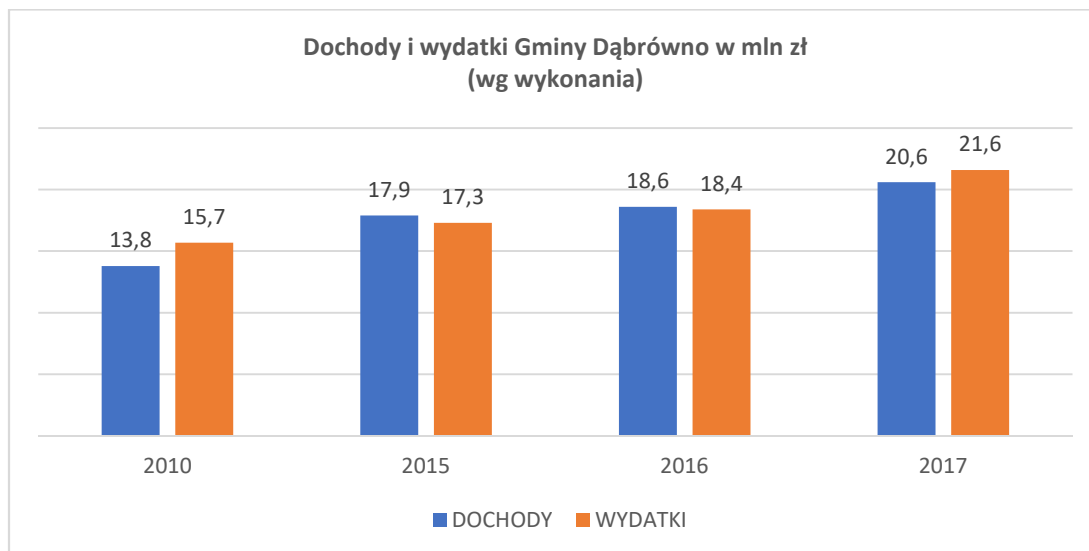
- DW 542 Rychnowo (S7, 20 km od Dąbrówna, czas przejazdu ok. 15 minut), Wróble, Gierzwałd, Frygnowo, **Samin, Dąbrówno, Kalbornia, Brzeżno Mazurskie**, Uzdowo, Filice, Burkał, Działdowo
- DW 537 Lubawa, Złotowo, Wygoda, **Marwałd**, Frygnowo, Stębark, Zybułtowo, Mielno, Pawłowo (S7, 11 km od Dąbrówna, czas przejazdu ok. 10 minut)

Odległości z Dąbrówna do większych miast:

	do Ostródy	35 km	czas przejazdu samochodem ok. 30 minut
	do Olsztyna	57 km	czas przejazdu samochodem ok. 45 minut
	do Warszawy	190 km	czas przejazdu samochodem ok. 2 godziny 45 minut
	do Gdańska	163 km	czas przejazdu samochodem ok. 1 godziny 40 minut
	do Torunia	132 km	czas przejazdu samochodem ok. 2 godziny 20 minut

Przez gminę Dąbrówno nie przebiega żadna linia kolejowa.

Organy Gminy:	Wójt Rada Gminy Dąbrówno , w skład której wchodzi 15 osób
Kadencja organów Gminy:	2014 – 2018 i wcześniejsze 2018 – 2023 aktualna kadencja i późniejsze
Dane adresowe:	Urząd Gminy Dąbrówno ul. Kościuszki 21 14-120 Dąbrówno tel. 89 647-40-87 fax. 89 647-40-87 e-mail: sekretariat@dabrownno.pl
Organy pomocnicze:	18 sołectw Komisje Rady Gminy: Komisja Rewizyjna Komisja Budżetu, Planowania, Inicjatyw Gospodarczych oraz Rolnictwa Komisja Oświaty, Kultury, Zdrowia i Spraw Socjalnych Komisja Budownictwa, Ochrony Środowiska i Mienia Komunalnego Komisja Skarg i Wniosków
Jednostki organizacyjne:	Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne (posiada osobowość prawną)
Jednostki budżetowe:	Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrównie Publiczna Szkoła Podstawowa w Marwałdzie Publiczna Szkoła Podstawowa w Elgnowie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

1.2. LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE

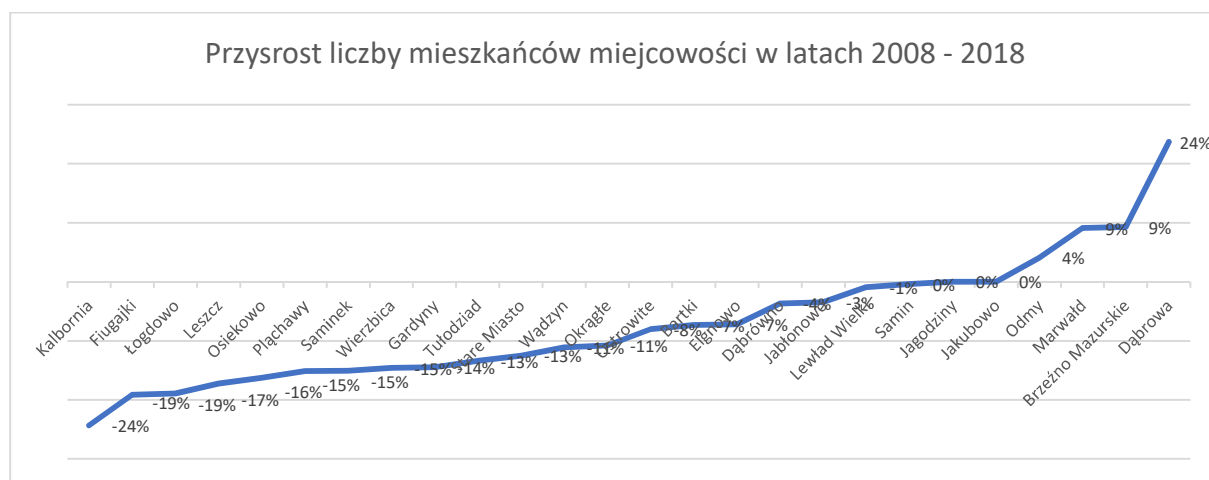
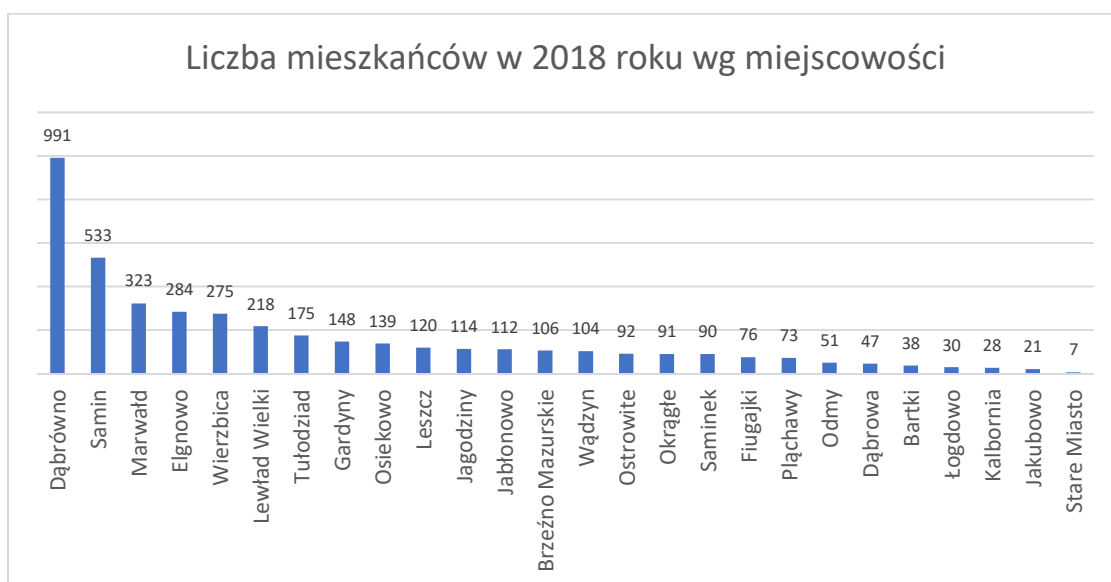
Na koniec 2017 roku Gmina Dąbrówno liczyła **4 362** mieszkańców, z czego 47,5% stanowią kobiety, a 52,5% mężczyźni. Gęstość zaludnienia wynosi **26** osób na km². W latach 2002-2017 liczba mieszkańców zmalała o **1,4%**.

LICZBA MIESZKAŃCÓW

/źródło MRPiPS: XII 2017, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-oraz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-w-2017-r-stan-w-dniu-31-xii-6,23.html/>

Wyszczególnienie Specification	Identyfikator terytorialny Code	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>		
					razem total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females
WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE		1433945	701585	732360	846422	403605	442817	587523	297980	289543
Powiat ostródzki	2815	105318	51875	53443	52295	24903	27392	53023	26972	26051
m. Ostróda	2815011	33243	15673	17570	33243	15673	17570	-	-	-
gm. w. Dąbrówno	2815022	4362	2289	2073	-	-	-	4362	2289	2073
gm. w. Grunwald	2815032	5705	2901	2804	-	-	-	5705	2901	2804
gm. w. Łukta	2815042	4521	2282	2239	-	-	-	4521	2282	2239
gm. w. Małdyty	2815052	6304	3148	3156	-	-	-	6304	3148	3156
gm. m-w. Miłakowo	2815063	5564	2788	2776	2609	1266	1343	2955	1522	1433
gm. m-w. Miłomłyn	2815073	4998	2529	2469	2449	1219	1230	2549	1310	1239
gm. m-w. Morąg	2815083	24590	12171	12419	13994	6745	7249	10596	5426	5170
gm. w. Ostróda	2815092	16031	8094	7937	-	-	-	16031	8094	7937

Największym skupiskiem mieszkańców są miejscowości: Dąbrówno, Samin, Marwałd, Elgnowo, Wierzbica, Lewańd Wielki. Najmniejszymi – Bartki, Łogdowo, Kalbornia, Jakubowo, Stare Miasto.

Największy procentowy spadek liczby mieszkańców nastąpił w Kalborni (-24% = 9 osób) i Fiugajkach (19% = 24 osoby). Z kolei największy przyrost w Brzeźnie Mazurskim (+9% = 9 osób), Marwałdzie (9% = +27 osób) i Dąbrowie (+24% = 9 osób). Tylko w czterech miejscowościach nastąpił wzrost liczby mieszkańców (Brzeźno Mazurskie, Dąbrowa, Marwałd, Odmy), w trzech nie nastąpiła żadna zmiana, a w pozostałych 21 liczba mieszkańców zmalała.

LICZBA I PRZYRÓST MIESZKAŃCÓW W LATACH 2008 I 2018

źródło: opracowanie własne na podstawie Urzędu Gminy Dąbrówno

NAZWA MIEJSCOWOŚCI	ROK		PRZYRÓST		
	2008	2018	Liczba osób	odsetek	Wniosek
Bartki	41	38	-3	-7%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Brzeźno Mazurskie	97	106	9	9%	zwiększenie liczby mieszkańców
Dąbrowa	38	47	9	24%	zwiększenie liczby mieszkańców
Dąbrówno	1029	991	-38	-4%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Elgnowo	306	284	-22	-7%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Fiugajki	94	76	-18	-19%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Gardyny	173	148	-25	-14%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Jabłonowo	116	112	-4	-3%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Jagodziny	114	114	0	0%	bez zmian
Jakubowo	21	21	0	0%	bez zmian
Kalbornia	37	28	-9	-24%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Leszcz	145	120	-25	-17%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Lewład Wielki	220	218	-2	-1%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Łogdowo	37	30	-7	-19%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Marwałd	296	323	27	9%	zwiększenie liczby mieszkańców
Odmy	49	51	2	4%	zwiększenie liczby mieszkańców
Okragłe	102	91	-11	-11%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Osiekowo	166	139	-27	-16%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Ostrowite	100	92	-8	-8%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Płachawy	86	73	-13	-15%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Samin	535	533	-2	0%	bez zmian
Saminek	106	90	-16	-15%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Stare Miasto	8	7	-1	-13%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Tułodział	202	175	-27	-13%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Wądzyn	117	104	-13	-11%	zmniejszenie liczby mieszkańców
Wierzbica	322	275	-47	-15%	zmniejszenie liczby mieszkańców
RAZEM	4557	4286	-272	-6%	zmniejszenie liczby mieszkańców

Średni wiek mieszkańców wynosi **39,7 lat** i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego (40,7) oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,4). Wg średniego wieku, kobiety w gminie Dąbrówno są starsze (40,4) od mężczyzn (39,1).

Średnio na 100 mężczyzn przypada 91 kobiet, co jest odmiennym wskaźnikiem feminizacji niż średnia w powiecie ostródzkim = 103, województwie warmińsko-mazurskim = 104 i w Polsce = 107.

Liczba mieszkańców utrzymuje się na stałym poziomie od 23 lat.

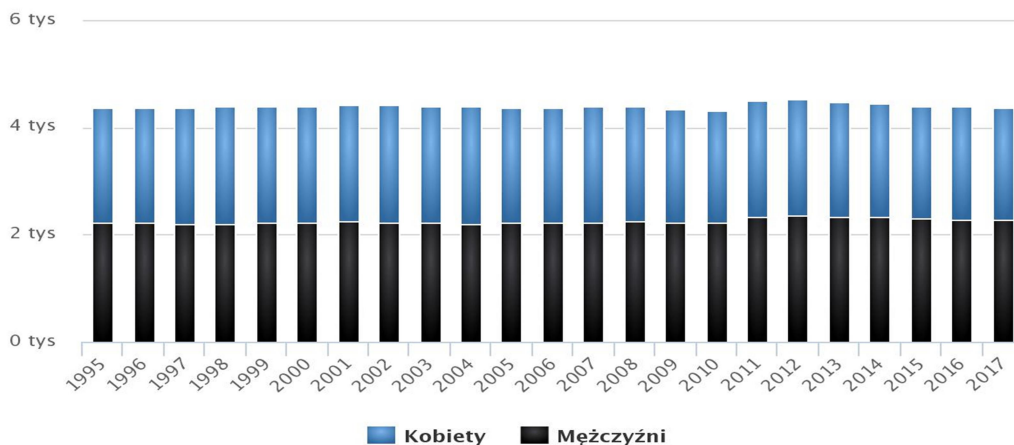
LICZBA I PRZYRÓST MIESZKAŃCÓW W LATACH 2008 I 2018

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

ROK	LICZBA MIESZKAŃCÓW	LICZBA KOBIET
2017	4362	2073 (48%)
2016	4394	2113 (48%)
2015	4405	2101 (48%)
2008	4358	2146 (49%)
1995	4 372	2145 (49%)

Populacja – Gmina Dąbrówno w latach 1995 – 2017

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

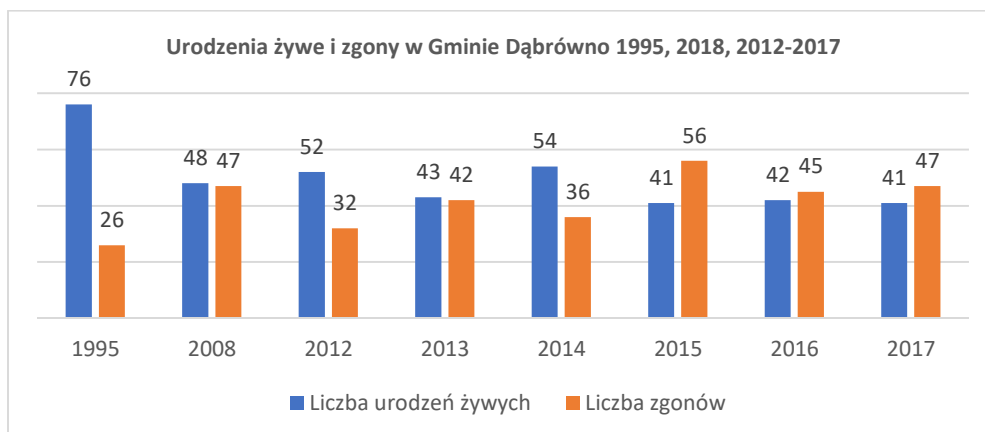
Gmina Dąbrówno od roku 2014 odnotowuje **ujemny** przyrost naturalny. W 2017 osiągnął on wartość **-6**, a dwa lata wcześniej **-15**. Zauważalny jest stały spadek liczby urodzeń, przy jednoczesnym wzroście liczby zgonów.

Średnia liczba urodzeń w latach 2018-2017 wynosiła **41-48**, podczas, gdy w 1995 roku aż **76**. W 2017 roku urodziło się 41 dzieci, w tym 36,6% dziewczynek i 63,4% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 380 gramów.

LICZBA MIESZKAŃCÓW

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Wskaźnik	1995	2008	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba urodzeń żywych	76	48	52	43	54	41	42	41
Liczba zgonów	26	47	32	42	36	56	45	47
Przyrost naturalny	50	1	20	1	18	-15	-3	-6

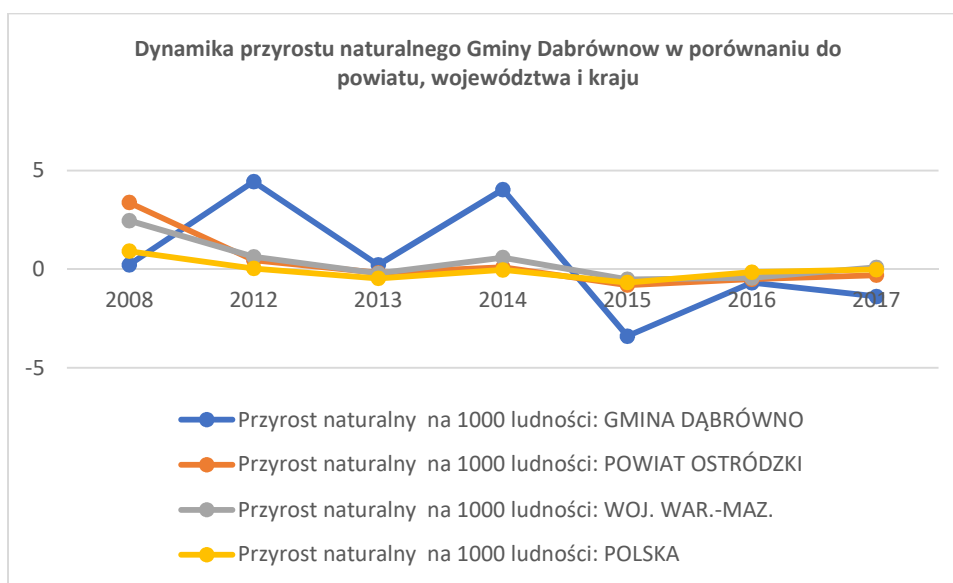

Przyrost naturalny na 1000 ludności ma tendencję malejącą, podobnie jak w powiecie, województwie i kraju, jednak zauważalne są znaczne zmiany wartości rocznych.

PRZYROST NATURALNY NA TLE POWIATU, WOJEWÓDZTWA I KRAJU

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Wskaźnik	2008	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Przyrost naturalny na 1000 ludności: GMINA DĄBRÓWNO	0,22	4,44	0,22	4,04	-3,39	-0,68	-1,38
Przyrost naturalny na 1000 ludności: POWIAT OSTRÓDZKI	3,38	0,46	-0,18	0,1	-0,8	-0,5	-0,3
Przyrost naturalny na 1000 ludności: WOJ. WAR.-MAZ.	2,47	0,63	-0,21	0,59	-0,51	-0,44	0,1
Przyrost naturalny na 1000 ludności: POLSKA	0,92	0,04	-0,46	-0,03	-0,67	-0,15	-0,02

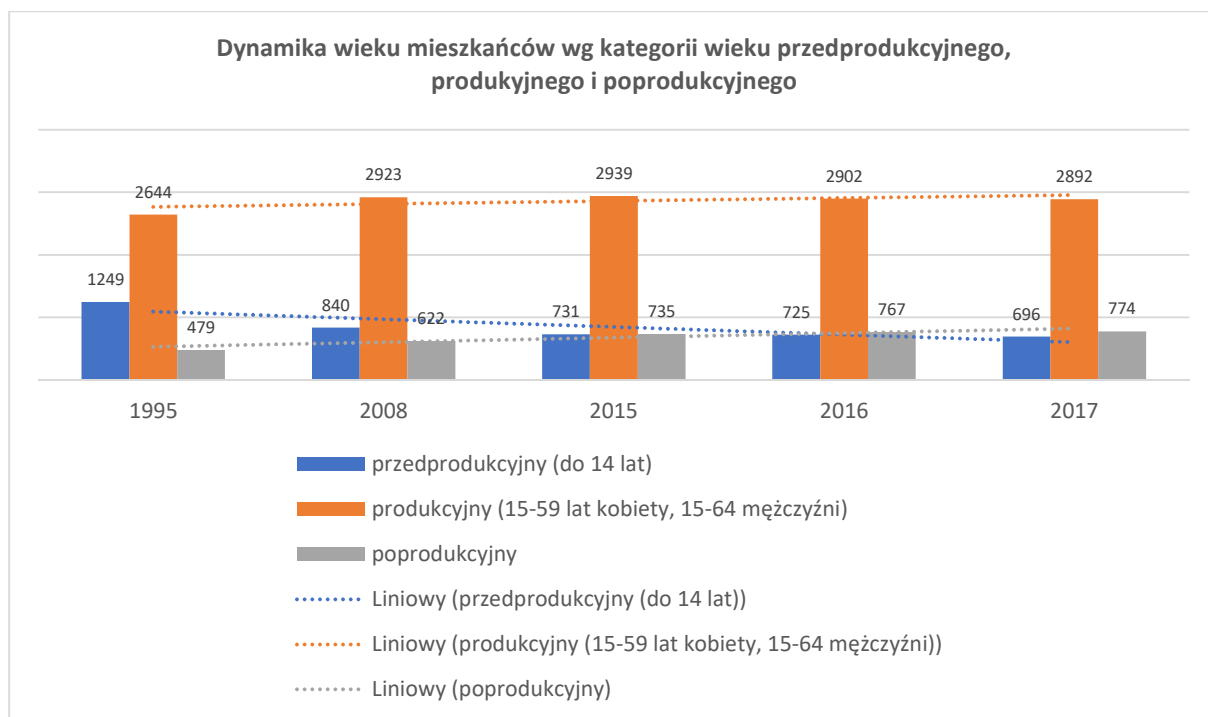

Mieszkancki gminy Dąbrówno rodzą najczęściej w wieku 25-29 lat, następnie 30-34 lata oraz 20-24 (kolejność od największej do najmniejszej).

LICZBA MIESZKAŃCÓW WG WIEKU EKONOMICZNEGO

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

WIEK	1995			2008			2015			2016			2017		
	ogółem	kobiety	%K	ogółem	kobiety	%K	Ogółem	kobiety	%K	ogółem	kobiety	%K	ogółem	kobiety	%K
przedprodukcyjny (do 14 lat)	1249	609	49%	840	432	51%	731	348	48%	725	353	49%	696	346	50%
produkcyjny (15-59 lat kobiety, 15-64 mężczyźni)	2644	1195	45%	2923	1319	45%	2939	1294	44%	2902	1277	44%	2892	1245	43%
poprodukcyjny	479	341	71%	622	395	64%	735	459	62%	767	483	63%	774	482	62%

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w roku 2017:

- **wiek PRZEDPRODUKCYJNY 19,2%**
w ciągu ostatnich trzech, dziesięciu, 22 lat – tendencja malejąca
 powiat 18,8%, województwo 18,4%, kraj 18,0%
 sytuacja korzystniejsza niż w skali powiatu, województwa i kraju – młodsze społeczeństwo
- **wiek PRODUKCYJNY 63%**
w ciągu ostatnich trzech, dziesięciu, 22 lat – na podobnym poziomie, jednak z uwagi na coraz malejącą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym należy spodziewać się tendencji malejącej
 powiat 62,2%, województwo 62,5%, kraj 61,2%
 sytuacja podobna jak w powiecie i województwie, lepsza niż w kraju
- **wiek POPRODUKCYJNY 17,7%**
w ciągu ostatnich trzech, dziesięciu, 22 lat – tendencja rosnąca
 powiat 19%, województwo 19,1%, kraj 20,8%
 sytuacja korzystniejsza niż w powiecie, województwie i kraju (tu mniejszy udział o 3 punkty procentowe)

LICZBA MIESZKAŃCÓW WG GRUP WIEKOWYCH

/źródło: opracowanie własne na podstawie GUS/

GRUPA WIEKOWA	1995	2008	2015	2016	2017
0-9 lat	787	519	489	482	458
10-19 lat	809	655	489	501	478
20-29 lat	630	767	672	647	649
30-39 lat	639	543	628	626	600
40-49 lat	553	616	575	581	596
50-59 lat	387	416	659	636	635
60-69 lat	328	380	528	532	549
70+	239	350	368	389	397

Liczba mieszkańców gminy ogółem nie zmieniła się istotnie na przestrzeni 22 lat i wynosi prawie 4400 osób. Zmieniał się jednak struktura wieku, to znaczy:

- **zmałała liczba dzieci i młodzieży**
- **wzrosła rośnie liczba osób starszych**

Udział najmłodszych mieszkańców gminy, tj. w wieku 0-9 lat, w liczbie mieszkańców ogółem, na przestrzeni 10-ciu lat zmniejszył się o 2 punkty procentowe, a młodzieży w wieku do 19 lat o 4 punkty procentowe. Biorąc pod uwagę ostatnie 22 lata udział obu grup zmniejszy się już o 8 punktów procentowych.

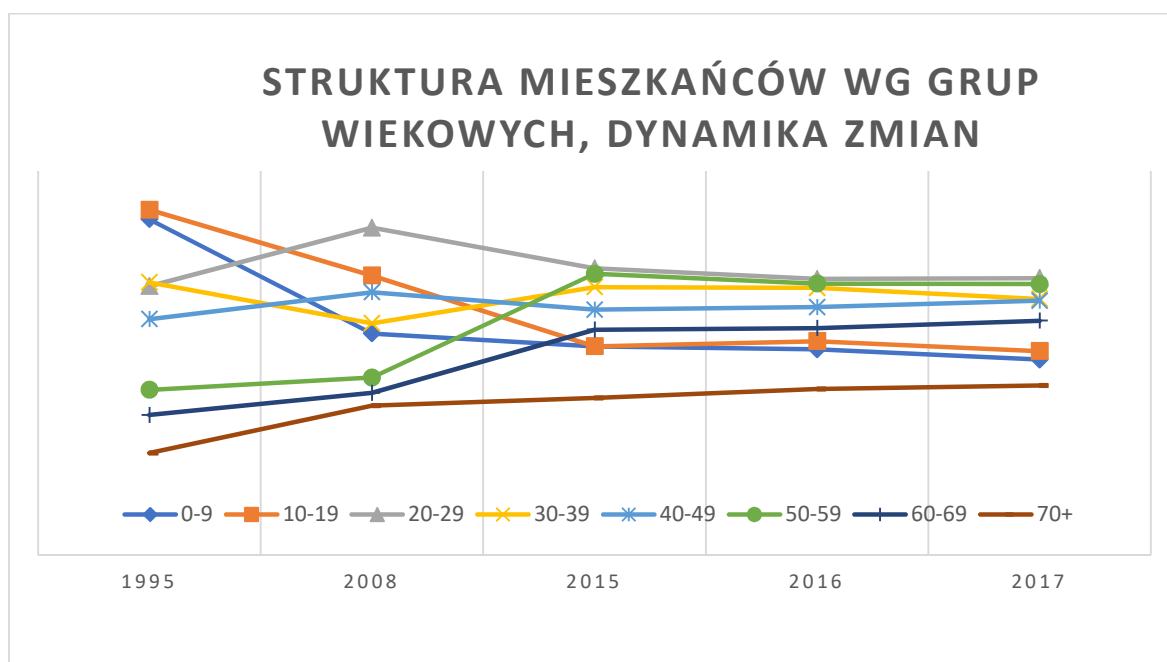
Udział mieszkańców w wieku 20-49 lat w populacji ogółem jest stały.

Udział starszych mieszkańców w populacji ogółem regularnie rośnie. Największy przyrost na przestrzeni 10 lat zanotowano w grupie wiekowej 50-59 lat – o 5 punktów procentowych, podobnie w grupie 60-69 lat. Biorąc pod uwagę perspektywę ostatnich 22 lat, największy wzrost udziału zanotowano również w grupie 50-59 lat – o 6 punktów procentowych.

UDZIAŁ GRUP WIEKOWYCH W LICZBIE MIESZKAŃCÓW OGÓŁEM

/źródło: opracowanie własne na podstawie GUS/

GRUPA WIEKOWA	1995	2008	2015	2016	2017	Tendencja
0-9 lat	18%	12%	11%	11%	10%	zmniejszenie
10-19 lat	19%	15%	11%	11%	11%	zmniejszenie
20-29 lat	14%	18%	15%	15%	15%	podobny poziom
30-39 lat	15%	13%	14%	14%	14%	podobny poziom
40-49 lat	13%	15%	13%	13%	14%	podobny poziom
50-59 lat	9%	10%	15%	14%	15%	zwiększenie
60-69 lat	8%	9%	12%	12%	13%	zwiększenie
70+	5%	8%	8%	9%	9%	zwiększenie

ZWIĘKSZENIE / ZMNIJESZENIE LICZBY MIESZKAŃCÓW W GRUPACH WIEKOWYCH NA PRZESTRZENI 10 I 22 LAT

/źródło: opracowanie własne na podstawie GUS/

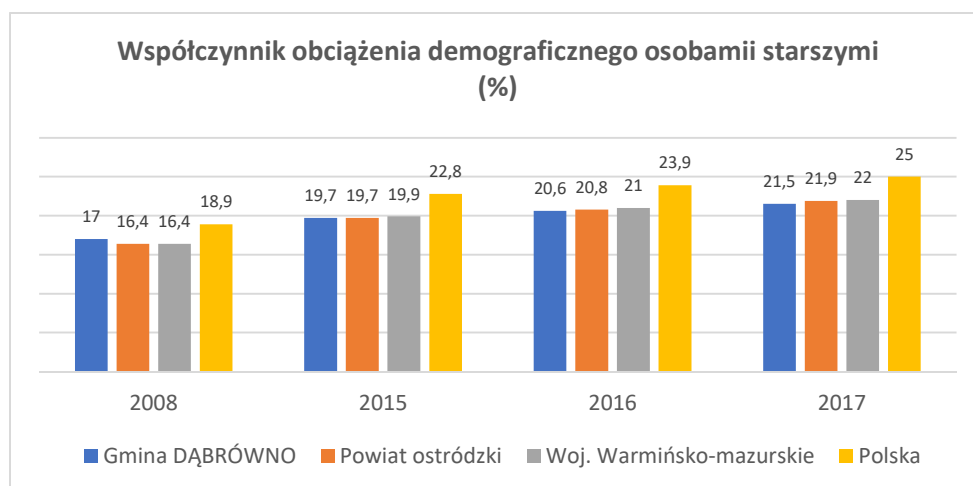
GRUPA WIEKOWA	Dane z 2017 w porównaniu z 2008 (zmiana w ciągu 10 lat)		Dane z 2017 w porównaniu z 1995 (zmiana w ciągu 22 lat)	
	LICZBA OSÓB - zmniejszenie + zwiększenie	- zmniejszenie + zwiększenie	LICZBA OSÓB - zmniejszenie + zwiększenie	- zmniejszenie + zwiększenie
0-9 lat	-61	-12%	-329	-42%
10-19 lat	-177	-27%	-331	-41%
20-29 lat	-118	-15%	19	3%
30-39 lat	57	10%	-39	-6%
40-49 lat	-20	-3%	43	8%
50-59 lat	219	53%	248	64%
60-69 lat	169	44%	221	67%
70+	47	13%	158	66%

Liczba dzieci i młodzieży zmalała o 41-42%, natomiast liczba starszych mieszkańców w wieku ponad 50 lat wzrosła o 64-66%.

WSPÓŁCZYNNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO OSOBAMI STARSZYMI ² (%)

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Jednostka	2008	2015	2016	2017
Gmina DĄBRÓWNO	17,0	19,7	20,6	21,5
Powiat ostródzki	16,4	19,7	20,8	21,9
Woj. warmińsko-mazurskie	16,4	19,9	21	22
Polska	18,9	22,8	23,9	25

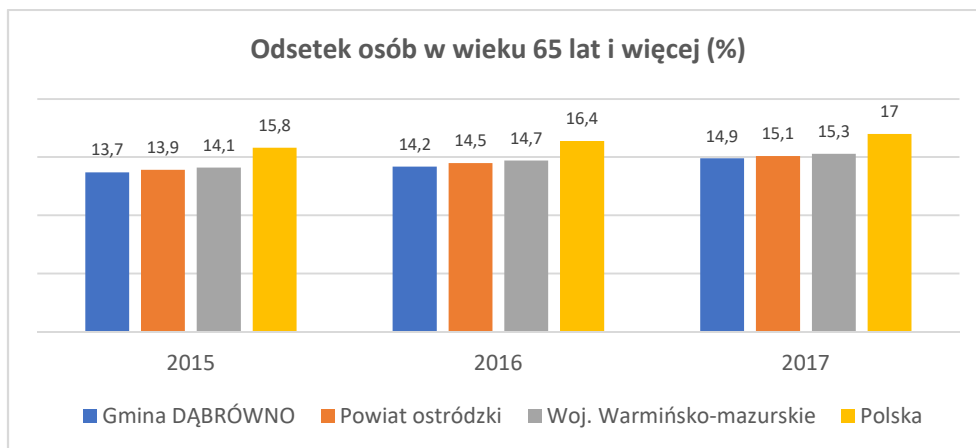

² Współczynnik obciążenia demograficznego jest to stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Jako nieprodukcyjny przyjmuje się wiek 0-17 lat (wiek przedprodukcyjny) oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny); wiek produkcyjny to 18-59/64 lata (18-59 lat - dla kobiet i 18-64 lata - dla mężczyzn).

ODSETEK OSÓB W WIEKU 65 LAT I WIĘCEJ (%)

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Jednostka	2015	2016	2017
Gmina DĄBRÓWNO	13,7	14,2	14,9
Powiat ostródzki	13,9	14,5	15,1
Woj. warmińsko-mazurskie	14,1	14,7	15,3
Polska	15,8	16,4	17

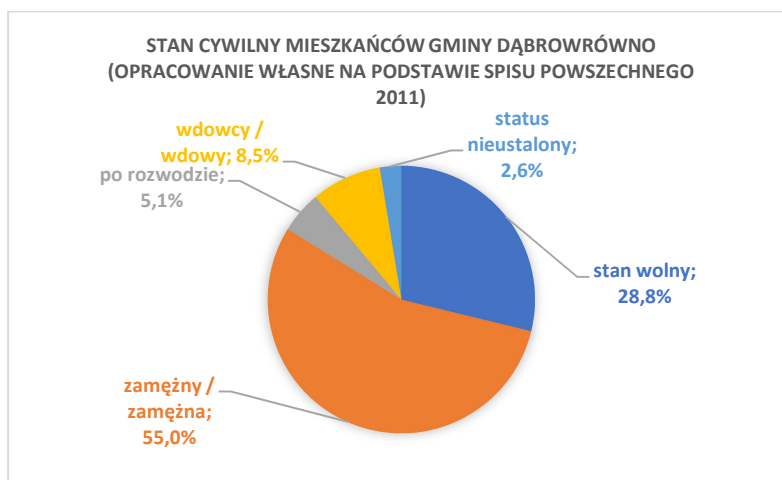
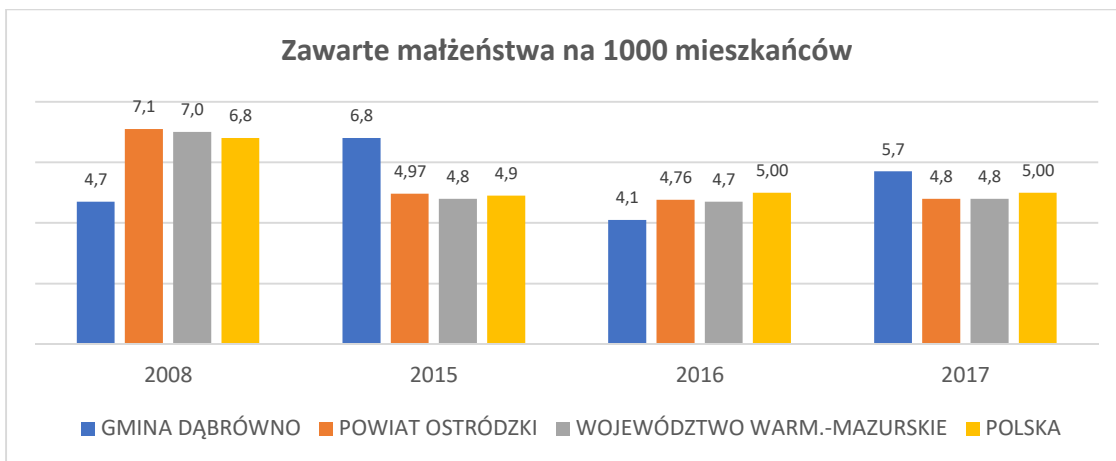
Odsetek osób w wieku 65+ stale rośnie. Taka jest tendencja nie tylko w gminie Dąbrówno, lecz w całym kraju i regionie. Odsetek osób starszych w gminie jest niższy niż w powiecie, województwie i kraju.

Mieszkańcy gminy Dąbrówno zawarli w 2017 roku **23 małżeństwa**, co odpowiada 5,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano **2,2 rozwodów** przypadających na 1000 mieszkańców, co stanowi wartość wyższą niż województwie (2,0) i kraju (1,7).

ZAWARTE MAŁŻEŃSTWA

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

STAN CYWILNY					
	1995	2008	2015	2016	2017
GMINA DĄBRÓWNO zawarte małżeństwa (liczba)	26	21	30	18	23
GMINA DĄBRÓWNO zawarte małżeństwa (na 1000 mieszkańców)	---	4,7	6,8	4,1	5,7
POWIAT OSTRÓDZKI zawarte małżeństwa (na 1000 mieszkańców)	---	7,1	4,97	4,76	4,8
WOJEWÓDZTWO WARM.-MAZURSKIE zawarte małżeństwa (na 1000 mieszkańców)	---	7,0	4,8	4,7	4,8
POLSKA zawarte małżeństwa (na 1000 mieszkańców)	---	6,8	4,9	5,00	5,00

Przyczyną zgonów w 2016 roku, w gminie Dąbrówno były:

- choroby układu krążenia 40,2% zgonów
- nowotwory 27,3% zgonów
- choroby układu oddechowego 5,6% zgonów

Zgony w podziale na płeć (2016):

- kobiety 33,3%
- mężczyźni 67,7%

Na 1000 ludności gminy Dąbrówno przypada 10.24 zgonów (2016). Jest to nieznacznie więcej od wartości średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz wartość porównywalna do wartości średniej dla kraju.

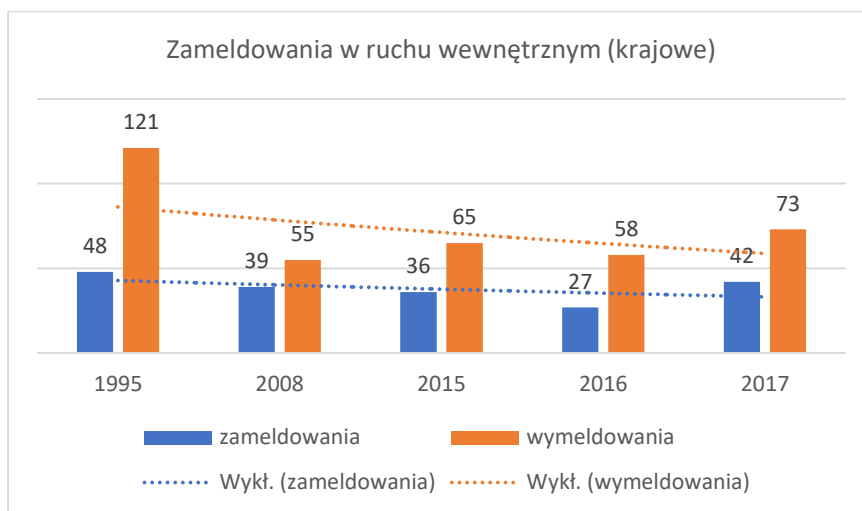
Odsetek zgonów kobiet z powodu raka szyjki macicy jest DWUKROTNIENIE WYŻSZY (1,8%) niż w województwie (1%) i kraju (0,8%).

W 2017 roku zarejestrowano 42 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 73 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wyniosło dla gminy Dąbrówno -31. W tym samym roku 2 osoby zameldowały się z zagranicy oraz zarejestrowano 4 wymeldowań za granicę. Daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -2.

MIGRACJE

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

MIGRACJE	1995	2008	2015	2016	2017
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	48	39	36	27	42
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	121	55	65	58	73
SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH	-73	-16	-29	-31	-31
zameldowania z zagranicy	4	3	bd.	1	2
wymeldowania za granicę	5	3	bd.	2	4
SALDO MIGRACJI ZAGRANICZNYCH	-1	0	0	-1	-2

1.3. RYNEK PRACY

Pomimo stałej liczby mieszkańców, liczba pracujących mieszkańców gminy Dąbrówno maleje. Gmina charakteryzuje się małą liczbą miejsc pracy, niewielkim odsetkiem firm (pracodawców) w przeliczeniu na mieszkańca w porównaniu do regionu i kraju. We wcześniejszych latach nieznacznie większą grupę wśród pracujących stanowili mężczyźni. Od roku 2015 zauważalny jest wzrost udziału kobiet w grupie osób pracujących.

PRACUJĄCY MIESZKAŃCY GMINY DĄBRÓWNO

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

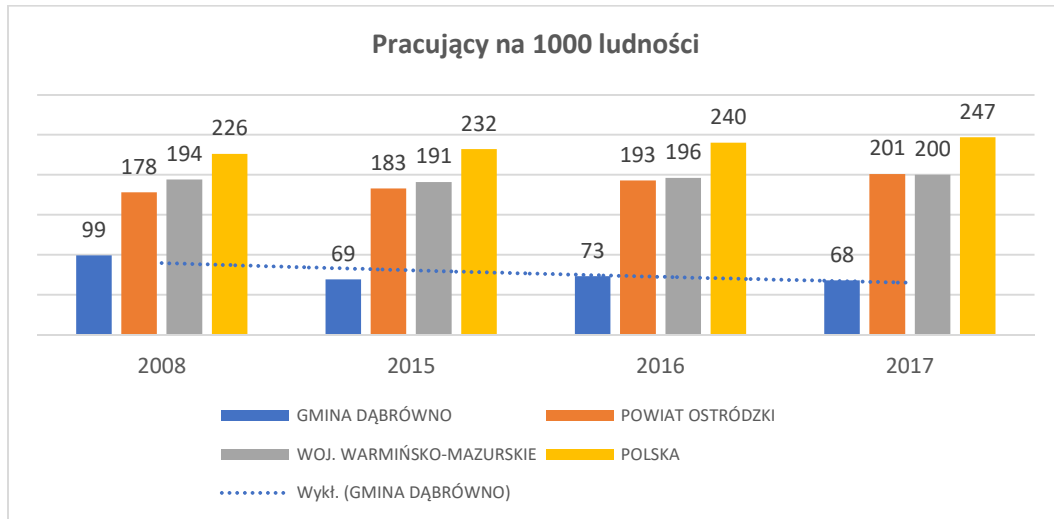
Osoby pracujące	1995	2008	2015	2016	2017
OGÓŁEM	721	433	305	321	298
Mężczyźni	365	219	146	159	145
Kobiety	356 (49%)	214 (49%)	159 (52%)	162 (50%)	153 (51%)

Największymi pracodawcami w gminie Dąbrówno są:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrównie (ok. 50 pracowników)
- Urząd Gminy Dąbrówno (ok. 40 pracowników)
- Kopalnia/żwirownia – Gardyny, Brzeźno
- zakłady i gospodarstwa rolne

Osoby prowadzące działalność gospodarczą (jednoosobowa działalność osoby fizycznej), to mikroprzedsiębiorcy, a więc najmniejsze firmy niezatrudniające poza właścicielem innych osób w ogóle, lub zatrudniające nie więcej niż 10 osób.

Mieszkańcy gminy pracują także poza jej granicami. Najczęściej w większych ośrodkach miejskich w sąsiednich gminach: Lubawa, Ostróda, w mniejszym stopniu Działdowo. Osoby pracujące w branży budowlanej pracują także w dalej położonych miejscowościach, np. w Olsztynie.

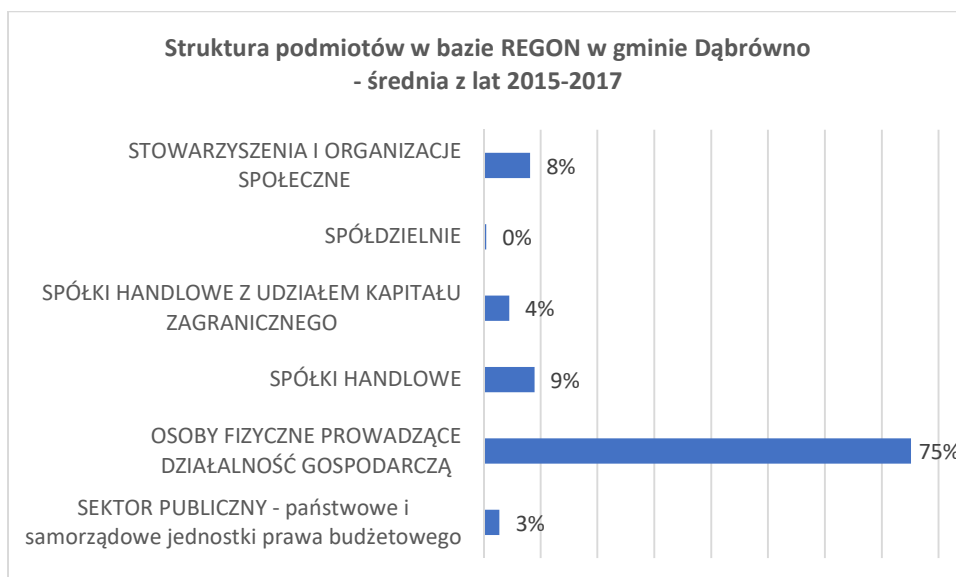
Wskaźnik osób pracujących na 1000 ludności wg GUS jest znacząco niski w gminie Dąbrówno, maleje i w 2017 roku wynosi 68 osób na 1000, podczas gdy średnia powiatu wynosi 201 na 1000, województwa 200 na 1000 oraz kraju 247 na 1000.

Liczba podmiotów wg bazy REGON znacząco wzrosła od roku 1995, ale jest taka sama na przestrzeni 10 lat (2008 i 2017) i wynosi 227. Po roku 2008 liczba ta zmalała i od 2015 rośnie.

STRUKTURA PODMIOTÓW W BAZIE REGON NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

	1995	2008	2015	2016	2017
PODMIOTY OGÓŁEM	103	226	219	221	227
SEKTOR PUBLICZNY OGÓŁEM	9	14	8	8	8
SEKTOR PUBLICZNY - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	4	11	6	6	6
SEKTOR PRYWATNY OGÓŁEM	94	212	210	211	219
OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ	84	176	161	161	165
SPÓŁKI HANDLOWE	1	11	19	19	20
SPÓŁKI HANDLOWE Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO		8	10	9	10
SPÓŁDZIELNIE	3	1	1	1	1
STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE		13	17	18	18

Wśród firm dominującym rodzajem podmiotów wpisanych do bazy REGON są osoby prowadzące działalność gospodarczą i stanowią ok 75% ogółu podmiotów. Największym skupiskiem jednoosobowych firm jest Dąbrówno (54 firmy), następnie Samin (10), Jabłonowo (9), Lewańd Wielki (7), Marwańd i Tułodziad (po 4).

Gmina ma charakter rolniczy i wielu mieszkańców ora ich rodzin są rolnikami prowadzącymi własne gospodarstwa rolne. łącznie w bazie regon zarejestrowanych jest ok. 250 takich podmiotów, a najwięcej w miejscowościach: Samin, Marwańd, Elgnowo, Tułodziad, Lewańd Wielki, Jagodziny, Wądzyn.

PODMIOTY GOSPODARCZE WG PRZEDMIOTU DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

	2015	2016	2017
PODMIOTY OGÓŁEM	219	221	227
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO, RYBACTWO	21	20	19
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	63	65	65
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	135	136	143

PODMIOTY GOSPODARCZE WG WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

	2008	2015	2016	2017
PODMIOTY OGÓŁEM	217	219	221	227
0 – 9 pracowników	215	208	210	216
10 – 49 pracowników	10	10	10	10
50 – 249 pracowników	1	1	1	1

Zdecydowanie największą grupę firm stanowią firmy najmniejsze – mikroprzedsiębiorstwa.

PODMIOTY GOSPODARCZE WG MIEJSCOWOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie bazy CEIDG, rejestru REGON, danych Urzędu Gminy Dąbrówno

MIEJSCOWOŚĆ	Udział %na terenie gminy	wg CEIDG	gospodarstwo rolne	zakład górnictwa lub powiązany	inne
Dąbrówno	18,5%	54	11		9
Samin	13,0%	10	39		3
Marwałd	11,0%	4	36		4
Elgnowo	8,0%	2	28		2
Jabłonowo	8,0%	9	10		13
Tułodział	6,8%	4	23		
Lewład Wielki	5,8%	7	16		
Jagodziny	5,0%	2	16		2
Wądzyn	4,5%	3	15		
Odmy	2,8%	1	10		
Brzeźno Mazurskie	2,5%	0	6	1	3
Leszcz	2,3%	2	6		1
Okragłe	2,3%		8		1
Gardyny	1,8%		7		
Ostrowite	1,8%	2	5		
Łogdowo	1,5%		6		
Osiekowo	1,3%	1	2		2
Wierzbica	1,3%	2	3		
Saminek	0,8%	2	1		
Fiugajki	0,5%	2			
Dąbrowa	0,3%	1			
Jakubowo	0,3%				1
Stare Miasto	0,3%		1		
Młyn Zamkowy	0,3%			1	

Na tle regionu i kraju wskaźniki rynku pracy potwierdzają trudną sytuację gospodarczą gminy. W 2017 na 1000 ludności w gminie działalność gospodarczą prowadzi 38 osób fizycznych, podczas gdy w powiecie ostródzkim 55, w województwie 61, a w kraju 78. Dodatkowo wartość ta od trzech lat nie rośnie i jest mniejsza niż stan dziesięć lat wcześniej równy 40 (2008). Podobna stagnacja i spadek w porównaniu do roku 2008 odnotowuje się również w przypadku porównywalnych obszarów.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ NA TLE REGIONU I KRAJU – WG OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH**DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA**

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 1000 LUDNOŚCI	2008	2015	2016	2017
GMINA DĄBRÓWNO	40	37	37	38
POWIAT	56	55	55	55
WOJEWÓDZTWO	60	61	60	61
POLSKA	75	77	77	78

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ NA TLE REGIONU I KRAJU – WG LICZBY PODMIOTÓW

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

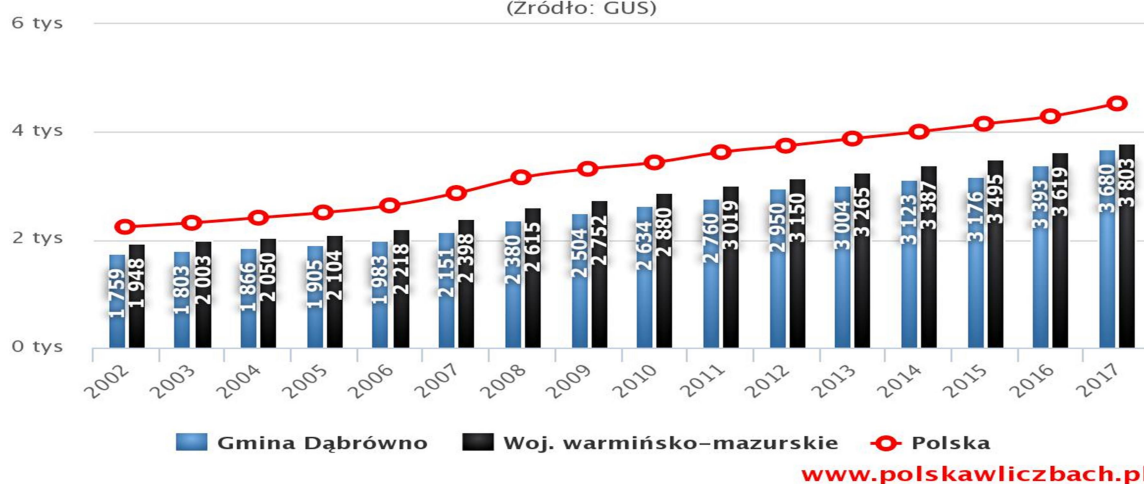
PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYSIĘCY LUDNOŚCI	2008	2015	2016	2017
GMINA DĄBRÓWNO	515	497	503	520
POWIAT	761	784	790	797
WOJEWÓDZTWO	812	860	865	874
POLSKA	985	1089	1103	1121

Podobnie wygląda wskaźnik liczby podmiotów ogółem w bazie REGON na 10 tysięcy ludności. W gminie w roku 2017 wyniósł 520 na 10000, w powiecie 797 na 10000, województwie, 874 na 10000, a w kraju 1121 na 10000.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosi ok 3680 zł brutto, podczas gdy w województwie 3803 zł brutto, a w kraju 4528 zł brutto.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Dąbrówno w latach 2002 – 2017

(Źródło: GUS)

1.4. WARUNKI ŻYCIA**1.4.1. Infrastruktura****➤ KOMUNIKACJA PUBLICZNA**

Na terenie gminy nie ma kolei. Przewóz odbywa się poprzez usługi PKS, prywatnych przewoźników i we własnym zakresie mieszkańców samochodami prywatnymi. Drogi wymagają pilnych remontów nawierzchni. Pomiędzy miejscowościami brakuje ciągów pieszo-rowerowych, które mogłyby zapewnić bezpieczną komunikację pieszych i rowerzystów.

➤ WODOCIĄGI I BIEŻĄCA WODA

Na terenie gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się głównie z wodociągów zbiorowych. Większość (23) miejscowości w gminie posiadają sieć wodociągową, 3 pozostałe miejscowości - Odmy, Łogdowo i część Jagodzin – zaopatrywane są w wodę z terenu sąsiednich gmin. Na terenie wsi oraz byłych PGR-

ów istnieją zbiorowe ujęcia wody oraz sieć rozdzielcza i przesyłowa. Dostęp do bieżącej wody posiada 95% mieszkańców.

➤ **KANALIZACJA**

Gmina Dąbrówno skanalizowana jest w 56,9%. Ścieki odbierane są głównie z miejscowości Dąbrówno, która skanalizowana jest w 80%. Pozostałe miejscowości, objęte w części gminnym systemem kanalizacji, to: Dąbrówno, Tułodziad, Marwałd, Jabłonowo (częściowo), Wierzbica i Stare Miasto. Odbiór i oczyszczanie ścieków następuje w oczyszczalni ścieków w Dąbrównie.

➤ **OGRZEWANIE**

Gospodarka cieplna na terenie gminy oparta jest przeważnie o kotłownie lokalne i paleniska indywidualne opalane paliwem stałym, stanowiące stałe źródło zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

➤ **ENEGRETYKA**

Konfiguracja sieci elektroenergetycznej oraz stan urządzeń zasilających zapewnia znaczną dyspozycyjność i odpowiednie możliwości przesyłowe i zabezpieczenie potrzeb elektroenergetycznych gminy.

➤ **GAZOWNICTWO**

Na terenie gminy nie ma gazociągów.

➤ **GOSPODARKA ODPADAMI**

Gospodarka odpadami na terenie gminy, oparta na wywożeniu odpadów do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Rudnie (gm. Ostróda), jest prawidłowa.

➤ **MIESZKALNICTWO**

Łącznie w gminie znajdują się 865 budynków mieszkalnych. Łazienkę posiada 81,5% mieszkań, centralne ogrzewanie 60,3% mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 80,7 m², a powierzchnia użytkowa na jednego mieszkańca to 24,8 m². Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowe stanowią 94,2% ogółu (korzystający mieszkańcy 95%), a do kanalizacji 56,9% (korzystający mieszkańcy 58,1%). Na terenie gminy znajduje się jeden lokal socjalny o powierzchni 39 m².

➤ **PLACÓWKI EDUKACYJNE**

Szkoły znajdują się w miejscowościach: Dąbrówno (SP i gimnazjum), Elgnowo oraz Marwałd. Od 2018 w Dąbrównie działa również Punkt Przedszkolny dla 25 dzieci z terenu całej gminy. Dzieci są dowożone gminnym autobusem. Wcześniej w gminie nie było przedszkola, jedynie klubik dziecięcy, 10-cioro dzieci było dowożonych do punktu przedszkolnego w sąsiedniej gminie.

➤ **PLACÓWKI OCHRONY ZDROWIA**

W gminie działa jeden ośrodek zdrowia (w Dąbrównie), dwie apteki (w Dąbrównie). Dodatkowo również w Dąbrównie znajduje się prywatna praktyka stomatologiczna. Rocznie udzielanych jest ok. 19000 porad lekarskich (2015 = 19 664, 2016 = 19 177, 2017 = 18 798).

➤ **PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ**

Za organizację i wdrażanie polityki społecznej odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrównie. W Marwałdzie znajduje się ośrodek dla osób bezdomnych „Dom Odzyskanych dla Życia”, w którym mieszka ok. 200 podopiecznych z całej Polski. Jedyna w gminie spółdzielnia. tj. Spółdzielnia Socjalna ZWIASTUN, posiada swoją siedzibę w Dąbrównie, jednak działalność jest realizowana w domu środowiskowym w Szyldaku (Gmina Ostróda). Działalność spółdzielni dotyczy osób cierpiących na przewlekłe choroby psychiczne.

➤ **SPORT**

Na terenie gminy działa stowarzyszenie zarejestrowane w KRS, tj. Gminny Klub Sportowy „VEL” Dąbrówno oraz stowarzyszenie zwykłe, tj. Klub Sportowy UKS START działający przy Publicznej Szkole Podstawowej w Dąbrównie. Przedmiotem działalności klubów są turnieje, zajęcia sportowe głównie dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych.

➤ **PARAFIE**

łącznie na terenie gminy funkcjonują cztery parafie rzymsko-katolickie: w Dąbrównie, Marwałdzie, Gardynach i Saminie.

➤ **KULTURA I CZYTELNICTWO**

Za działalność kulturalną na rzecz mieszkańców odpowiada Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Dąbrównie.

➤ **OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA**

Za bezpieczeństwo przeciwpożarowe odpowiada sześć stowarzyszeń ochotniczych straży pożarnej w miejscowościach: Dąbrówno, Jagodziny, Samin, Tułodziad, Elgnowo, Gardyny, Marwałd.

1.4.2. Ogólnodostępna infrastruktura społeczna

W ostatnich latach gmina wraz z zaprzyjaźnionymi stowarzyszeniami pozyskały dofinansowanie zewnętrzne, głównie unijne, na poprawę stanu i zwiększenie ogólnodostępnej infrastruktury społecznej.

ZREALIZOWANE lub ZAKONTRAKTOWANE PROJEKTY I INWESTYCJE POPRAWIAJĄCE JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ (wg stanu w XI 2018)

- BARTKI: ciąg pieszo-jezdny
- BRZEŻNO MAZURSKIE: remont drogi
- DĄBRÓWNO: adaptacja pomieszczeń GCKB na potrzeby utworzenia punktu przedszkolnego (RPO)
- DĄBRÓWNO: budowa placu zabaw w parku (LGD)
- DĄBRÓWNO: remont podjazdu i ułożenie polbruku przy Publicznej Szkole Podstawowej
- DĄBRÓWNO: pompy ciepła w Publicznej Szkole Podstawowej
- DĄBRÓWNO: remont sali gimnastycznej
- DĄBRÓWNO: zagospodarowanie rybacówki nad jeziorem Dąbrowa Wielka (LGD) "Zakątek nad Dąbrową"
- ELGNOWO: instalacja C.O. (termomodernizacja)
- ELGNOWO: zespół boisk (RPO)
- ELGNOWO: budowa przyłącza do sieci
- FIUGAJKI: budowa sieci kanalizacyjnej
- GARDYNY: remont chodnika
- LESZCZ: budowa infrastruktury rekreacyjnej (LGD)
- LESZCZ: remont ciągów pieszo-jezdnych
- LEWAŁD WIELKI: siłownia zewnętrzna
- MARWAŁD: budowa parkingu i placu przy szkole
- MARWAŁD: zakup samochodu dla OSP
- OKRĄGŁE: Boisko do piłki nożnej i siatkówki
- OSTROWITE: przebudowa świetlicy wiejskiej (LGD)
- SAMIN: otwarta strefa rekreacyjna
- SAMIN: remont drogi i ciągu pieszo-jezdnego
- SAMIN: budowa przyłącza do sieci
- SAMIN: zagospodarowanie jeziora Piekiełko (LGD) „Piekiełny zakątek”
- SAMINEK: remont drogi

- STARE MIASTO: budowa infrastruktury rekreacyjnej (LGD)
- WIERZBICA: pracownia Orange w świetlicy
- WIERZBICA: remont drogi
- remonty lokali mieszkalnych: ELGNOWO, WIEZRBICA, PŁĄCHAWY, BARTKI

Na terenie gminy nie ma ścieżek rowerowych lub rowerowo-piesznych. Są szlaki turystyczne. Nie ma także pasów pobocza, po których piesi mogłyby się bezpiecznie i swobodnie poruszać, zwłaszcza dzieci.

WARUNKI DO ŻYCIA – INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Gminy

MIEJSCOWOŚĆ	świetlica	Boisko	PKS	ośrodek zdrowia	biblioteka	OSP	Sklep	kościół	cmen-tarz	plaża	stacja paliw	strefa rekreacji	plac zabaw
BARTKI			X										
BRZEŻNO MAZURSKIE			X										X
DĄBROWA			X										X
DĄBRÓWNO	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X
ELGNOWO	X	X	X		X	X	X	X W ŚWIETLICY	X ZABYTKO WY				X
FIUGAJKI			X										
GARDYNY	X		X			X	X	X	X ZABYTKO WY				X
JABŁONOWO			X								X		
JAGODZINY	X		X			X							
JAKUBOWO			X										
KALBORNIA			X										
LESZCZ	X		X					X ZABYTKO WY	X	X			X
LEWŁAD WIELKI	X		X					X				X SIŁOWNIA ZEWN.	X
ŁOGDOWO		X	X									X	X
MARWAŁD	X	X	X		X	X	X	X	X				X
MŁYN ZAMKOWY			X										
ODMY			X										
OKRĄGŁE		X	X							X			
OSIEKOWO	W BUDOWIE		X						X ZABYTKO WY			X	
OSTROWITE	X	X	X									X	X
PŁĄCHAWY			X										
SAMIN	X	X	X		X	X	X	X	X	X		X	X
SAMINEK			X				X					X	X
STARE MIASTO										X			
TUŁODZIAD	X	X	X			X	X		X ZABYTKO WY			X	X
WĄDZYN	X	X	X									X	X
WIERZBICA	X	X	X				X			X		X	X

1.4.3. Oświata

Placówki oświatowe na terenie gminy to:

- **PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA im. Jarosława Iwaszkiewicza W DĄBRÓWNIE**
14-100 Dąbrówno, ul. Ostródzka 12
tel. 89 647 44 39
email: szkola.dabrownno@dabrownno.pl
 - PUBLICZNE GIMNAZJUM – na etapie wygaszania z końcem roku szkolnego 2018/2019
 - **PUNKT PRZEDSZKOLNY**
14-120 Dąbrówno, ul Kościuszki 11c (budynek GCKB)
- **PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA im. Ignacego Krasickiego W ELGNOWIE**
14-120 Elgnowo 6
tel. 89 647 44 04
email: szkola.elgnowo@dabrownno.pl
- **PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W MARWAŁDZIE**
14-120 Marwałd 31
tel. 89 647 43 45
email: szkola.marwald@dabrownno.pl

Dla dzieci dojeżdżających Urząd Gminy organizuje dowóz autokarami. Gmina posiada jeden autobus szkolny, pozostałe dwa są wynajmowane. Dzieci uczęszczające do Punktu Przedszkolnego w Dąbrównie (od IX 2018) są dowożone zakupionym na te potrzeby we wrześniu 2018 r. 16-stoobowym autobusem. Po zakończeniu projektu w sierpniu 2019, Gmina będzie mogła w pełni korzystać z tego pojazdu na rzecz mieszkańców.

1.4.4. Kultura, sport, czas wolny

Podmiotem realizującym zadania z zakresu kultury organizacji czasu wolnego, czytelnictwa, a także aktywizacji społecznej mieszkańców jest:

- **GMINNE CENTRUM KULTURALNO-BIBLIOTECZNE**
14-120 Dąbrówno, ul. Kościuszki 11C
tel. 89 646 11 98
e-mail: biblioteka@gckbdabrownno.pl
www.gckbdabrownno.pl

godziny pracy:
poniedziałek – piątek
godz. 7.00 – 18.00

GCKB zatrudnienia siedem osób:

- dyrektor
- księgowa

- instruktor (animator)
- kierownik biblioteki
- bibliotekarz
- pracownicy obsługi – 2 osoby
- animator w świetlicy (umowa cywilnoprawna)

**ZESTAWIENIE WYBRANYCH WYDARZEŃ KULTURALNYCH, SPOŁECZNYCH, REKREACYJNYCH
ZREALIZOWANYCH OD 2015 ROKU (stan wg XI 018)**

- wyjazdy kulturowe: Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie na koncert Bach, Vivaldi, Teatr Muzyczny w Gdyni spektakl „GHOST”.
- zajęcia archeologiczne dla najmłodszych
- zajęcia rękodzielnicze dla dorosłych
- wyjazd mieszkańców do muzeum Auschwitz-Birkenau
- zakup książek
- organizacja strefy kibica podczas Mistrzostw Świata w piłce nożnej Rosja 2018
- letnie kino podczas Mistrzostw Europy w piłce nożnej 2016
- Disco Day w Dąbrównie
- Dni Dąbrówna
- Święto Ryby
- warsztaty muzyczne
- apele w dniu wybuchu Powstania Warszawskiego
- wyścigi wraków w Saminie o Puchar Wójta Gminy Dąbrówno
- turniej tenisa stołowego
- konkurs „Niepodległa w oczach dzieci”
- dzień dziecka na rynku w Dąbrównie
- sterylkobus
- Rajd Wspomnienie Warszawskiego
- badanie słuchu
- Ludowy Zespół Pieśni i Tańca Dąbrowa
- dzień bezpiecznego Internetu
- bal seniora
- drużyna harcerska „Czerwone Płomienie”
- zabawy choinkowe i wigilijne
- Dąbrowieński przegląd grup kolędniczych
- zabawa mikołajkowa w Dąbrównie
- Światowy Dzień Pluszowego Misia
- Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania
- Szlachetna Paczka
- wyjazdy do kina
- Święto Pieczonego Ziemniaka
- wyprzedaż garażowa
- Noc Świętojańska
- letnie półkolonie z robotami
- wycieczka do muzeum Powstania Warszawskiego 2017
- wystawa „Książka żyje” 2017
- wystawa fotograficzna 2017
- zlot motocykli i piknik lotniczy podczas Dni Dąbrówna 2017
- wystawa malarstwa
- Turniej Piłki Nożnej Chłopców Gminy Dąbrówno i Rybno
- noc bibliotek
- dzień dziecka w świetlicach wiejskich
- bieg Dwóch Jezior
- pokazy Strongman
- zbiórka krwi z PCK
- Dzień Kobiet

- obchody Święta Konstytucji
- gminny turniej wiedzy pożarniczej
- gminne zawody strażackie
- Światowy Dzień Kota
- warsztaty modelowania
- spotkania opłatkowe
- kiermasz sztuki ludowej
- impreza andrzejkowa
- projekt ASOS „Starszy czy młodszy, chłopak czy dziewczyna”
- mPotęga zajęcia pozalekcyjne z matematyki
- narodowe czytanie „Quo vadis”
- zajęcia samoobrony
- prelekcje z artystami
- zajęcia świetlicowe w Wierzbicy i Elgnowie (np. wycieczka do stadniny)
- projekt na rozwój infrastruktury GCKB: scena modułowa, schody, poręczce ochronne i oświetlenie
- projekt „Dla młodszego, dla starszego ... coś fajnego”: warsztaty ceramiczne, archeologiczne
- obsługa świetlic wiejskich przez GCKB (środki czystości, naprawy, wynajem itp.)
- inne

Budżet GCKB rocznie wynosi (wg planu):

- 2015 = 608 787,85 zł
- 2016 = 669 341,00 zł
- 2017 = 599 365,00 zł

Biorąc pod uwagę rok 2017, środki GCKB w przeliczeniu na 1-go mieszkańca wyniosły 137 zł rocznie, czyli 11,45 zł miesięcznie.

1.4.5. Opieka zdrowotna

- **NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ „ESKULAP”**
14-120 Dąbrówno, ul. Ogrodowa 2a
tel. 89 647 40 10
- **PRYWATNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA**
14-120 Dąbrówno, ul. Jeziorna 3
tel. 89 647 42 08

Najbliższe szpitale znajdują się w Ostródzie, Olsztynie, Działdowie. Jedyne dwie apteki w gminie znajdują się na terenie Dąbrówna.

1.4.6. Bezpieczeństwo

Na terenie gminy działa posterunek **POLICJI** zlokalizowany w Dąbrównie przy ul. Ogrodowej 2.
Tel. kom: 887-876-480 , tel. stacjonarny (89) 647-41-27

Gmina podzielona jest na dwa rejony:

- **REJON I**
miejsowości: Bartki, Elanowo, Fiugajki, Jabłonowo, Jagodziny, Krajewo, Marwałd, Ostrowite, Pląchwy, Samin, Saminek, Stare Miasto, Tułodziad, Wierzbica
- **REJON II**
miejsowości: Brzeźno Mazurskie, Dąbrowa, Dąbrówno, Lewałd Wielki, Gardyny, Jakubowo, Kalbornia, Leszcz, Logdowo, Odmy, Okrągłe, Osiekowo, Wądryń

Komenda Powiatowa Policji znajduje się w Ostródzie (miasto powiatowe).

Za bezpieczeństwo przeciwpożarowe odpowiadają służby:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrównie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tułodziadzie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Marwałdzie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Saminie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Elgnowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jagodzinach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gardynach

- Komenda Powiatowa Straży Pożarnej
14-100 Ostróda, ul. Jana Stapińskiego 19c

1.5. DZIAŁALNOŚĆ I AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Na terenie Gminy Dąbrówno działa **16 organizacji społecznych**, w tym:

- 15 stowarzyszeń, w tym jedno stowarzyszenie zwykłe
- 1 spółdzielnia socjalna

Wśród stowarzyszeń znajdują się:

- 2 klub sportowe
- 7 ochotniczych straży pożarnych (OSP)
- 1 towarzystwo
- 5 stowarzyszeń

Spółdzielnia Socjalna „ZWIASTUN” z siedzibą w Dąbrównie prowadzi dom opieki nad osobami z przewlekłymi chorobami psychicznymi w Szyldaku na terenie gminy Ostróda.

ORGANIZACJE SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO

źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowego Rejestru Sądowego

Lp.	Numer w Krajowym Rejestrze Sądowym	Nazwa organizacji (rok rejestracji w KRS)	Miejscowość	Organizacja prowadzi działalność gospodarczą	Organizacja Pożytku Publicznego (OPP dot., 1%)
1	0000046561	GMINNY KLUB SPORTOWY VEL DĄBRÓWNO (2001)	DĄBRÓWNO	NIE	NIE
2	stowarzyszenie zwykłe	UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY START (2000)	DĄBRÓWNO	NIE	NIE
3	0000631431	DĄBROWIEŃSKIE STOWARZYSZENIE WĘDKARSKO-EKOLOGICZNE (2016)	DĄBRÓWNO	NIE	NIE
4	0000301321	STOWARZYSZENIE MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBRÓWNO - NASZE MIEJSCE NA ZIEMI (2008)	DĄBRÓWNO	NIE	NIE
5	0000543843	STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ SZKOŁY PODSTAWOWEJ W DĄBRÓWNIE "NASZE DZIECI" (2015)	DĄBRÓWNO	NIE	NIE
6	0000161116	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W DĄBRÓWNIE (2003)	DĄBRÓWNO	NIE	NIE
7	0000043787	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W ELGNOWIE (2001)	ELGNOWO	NIE	NIE
8	0000177174	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W TUŁODZIADZIE (2003)	TUŁODZIAD	NIE	NIE
9	0000189038	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W MARWAŁDZIE (2004)	MARWAŁD	NIE	NIE
10	0000200731	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W GARDYNACH (2004)	GARDYNY	NIE	NIE
11	0000243087	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W JAGODZINACH (2005)	JAGODZINY	NIE	NIE
12	0000161607	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SAMINIE (2003)	SAMIN	NIE	NIE
13	0000059314	TOWARZYSTWO WĘDKARSKIE W SAMINIE (2001)	SAMIN	NIE	NIE
14	0000560103	STOWARZYSZENIE STRAŻ OCHRONY PRZYRODY I PRAW ZWIERZĄT (2005)	LESZCZ	NIE	TAK
15	0000564866	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU MARWAŁDU (2015)	MARWAŁD	NIE	NIE
16	0000424629	SPÓŁDZIELNIA SPOCJALNA „ZWIASTUN” (2015)	DĄBRÓWNO	TAK	NIE

Na terenie Gminy do 2018 nie było organizacji posiadającej status OPP, tj. organizacji pożytku publicznego uprawnionej do korzystania z 1%. W III kwartale 2018 status ten otrzymała pierwsza z organizacji – Stowarzyszenie Straż Ochrony Przyrody i Praw Zwierząt.

W Gminie nie ma organizacji pozarządowych, które prowadzą działalność gospodarczą i posiadają wpis do rejestru przedsiębiorców.

Szansą na rozwój sektora pozarządowego i Gminy Dąbrówno jest ekonomia społeczna.

NIEISTNIEJĄCE ORGANIZACJE SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO

źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowego Rejestru Sądowego

Lp.	Numer w Krajowym Rejestrze Sądowym	Nazwa organizacji (rok rejestracji w KRS – rok wyrejestrowania z KRS)	Miejscowość
1	0000074883	ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH W DĄBRÓWNIE W LIKWIDACJI (2002 – 2012)	DĄBRÓWNO
2	0000296459	STOWARZYSZENIE "UTORUJ IM DROGĘ" - WSPIERANIE DZIECI I MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ W OSIĄGANIU SUKCESU" W LIKWIDACJI (2008 – 2014)	SAMIN
3	0000183589	KÓŁKO ROLNICZE W DĄBRÓWNIE W LIKWIDACJI (2003 – brak danych nt. daty likwidacji)	DĄBRÓWNO
4	0000049516	STOWARZYSZENIE POMOCY RODZINIE WIEJSKIEJ (2001 – 2005)	DĄBRÓWNO
5	0000049516	STOWARZYSZENIE POMOCY RODZINIE WIEJSKIEJ (2001 – 2005)	DĄBRÓWNO

Organizacje społeczne w gminie są aktywne i pozyskują **dotacje zewnętrzne** na realizację zadań statutowych. Wśród najbardziej skutecznych i aktywnych znajdują się:

- Stowarzyszenie „Nasze Dzieci” otrzymało dotację z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 14 tys. złotych na wyjazd do muzeum dla dzieci z PSP w Dąbrównie.
- Stowarzyszenie „Nasze Dzieci” otrzymało dotację z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w wysokości ponad 65 tys. złotych na Młodzieżową Radę Gminy.
- Stowarzyszenie „Nasze Dzieci” otrzymało dotację z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w wysokości prawie 108 tys. złotych na warsztaty wikliniarstwa, zielarstwa, ceramiki, tkactwa, wyjazdy, Święto Ryby, Festiwal Folkloru.
- Stowarzyszenie „Nasze Miejsce Na Ziemi” otrzymało z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 21 tys. złotych na warsztaty ikonopisarskie, fotograficzne, teatralne i wyjazdy do Teatru i muzeum dla osób starszych z terenu Gminy Dąbrówno.
- Stowarzyszenie „Nasze Miejsce Na Ziemi” otrzymało dotację z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w wysokości prawie 85 tys. złotych na Warsztaty i koncerty dla mieszkańców Gminy Dąbrówno.

- Stowarzyszenie „Nasze Miejsce Na Ziemi” otrzymało dotację w wysokości 49 800 zł w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w LGD „Kraina Drwęcy i Pastęki” w Łukcie. Przedmiotem przedsięwzięcia jest zagospodarowanie dawnej rybacówki nad jeziorem Dąbrowa Wielka.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Saminie otrzymała dotację w wysokości 49 800 zł w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w LGD „Kraina Drwęcy i Pastęki” w Łukcie. Przedmiotem przedsięwzięcia jest zagospodarowanie jeziora Piekietka na cele rekreacyjne.

Kwota otrzymanych dotacji przez stowarzyszenia z terenu Gminy Dąbrówno tylko w roku 2016 wyniosła 300 720 złotych środków zewnętrznych, oraz 39 tysięcy złotych z budżetu gminy co daje łącznie 339 720 złotych.

Organizacje pozarządowe są sprawne w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację działań statutowych. Jednym z czynników wspomagających jest partnerska współpraca pomiędzy NGO, a Gminą Dąbrówno i jej jednostkami organizacyjnymi.

W gminie realizowane są także projekty organizacji pozarządowych spoza samej Gminy Dąbrówno. Działania te odbywają się we współpracy z tutejszymi jednostkami, np. Fundacja Rozwoju Warmii i Mazur we współpracy z Gimnazjum i Publiczną Szkołą Podstawową w Dąbrównie. Stowarzyszenie CWOP we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Gmina Dąbrówno przekazuje rocznie na **realizację zadań publicznych** środki finansowe w wysokości:

- 2010 22 000 zł
- 2015 22 000 zł
- 2016 66 100 zł
- 2017 85 100 zł

Z kolei na **fundusz sołecki** Gmina przekazuje środki w wysokości:

- 2010 167 755,02 zł
- 2015 236 627,19 zł
- 2016 276 255,43 zł
- 2017 131 568,61 zł

W lipcu 2016 r. na terenie gminy powołano **Młodzieżową Radę Gminy**. Rada jest jednym z efektów działań realizowanych w ramach projektu pt. „Działamy wspólnie” współfinansowanego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Założona została strona internetowa Młodzieżowej Rady, www.mlodedabrown.pl gdzie prezentowane są działania oraz inicjatywy podejmowane przez naszą młodzież. Skład Młodzieżowej Rady Gminy Dąbrówno I kadencji na lata 2016-2018 to 11 osób, w tym dwie kobiety.

Młodzieżowa Rada Gminy jest pierwszą i jak dotąd jedyną reprezentacją młodych ludzi w samorządzie lokalnym na terenie powiatu ostródzkiego.

Na terenie powiatu działają **podmioty wspierające aktywność pozarządową i społeczną**. Są to:

- Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych (biuro w Ostródzie)
zakres: doradztwo, szkolenia, wzmacnianie potencjału NGO, kreowanie miejscowości tematycznych, aktywizacja środowisk
- Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości ATUT (Ostróda)

- zakres: doradztwo, dotacje, wspieranie przedsiębiorczości
- Fundacja Rozwoju Regionu Łukta (Łukta)
 - zakres: wspieranie przedsiębiorczości, pożyczki
- Zachodniomazurska Lokalna Organizacja Turystyczna ZLOT (Ostróda)
 - zakres: promocja potencjału turystycznego
- Lokalna Grupa Działania „Kraina Drwęcy i Pasłęki” (Łukta)
 - zakres: dotacje na małe projekty
- Rada Organizacji Pozarządowych Powiatu Ostródzkiego ROPPO (Ostróda)
 - zakres: wsparcie III-go sektora, wydarzenia integracyjne, np. targi
- Powiatowa Rada Działalności Pożytku Publicznego (Ostróda)
 - zakres: planowanie rozwoju i współpracy sektora pozarządowego z publicznym
- Powiatowy Zespół ds. ekonomii społecznej (Ostróda)
 - zakres: promocja przedsiębiorczości w sektorze społecznym, wspieranie aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem
- Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej (Ostróda)
 - zakres: doradztwo, szkolenia, dotacje na ekonomizację organizacji

Gmina Dąbrówno na przestrzeni ostatnich kilku lat zanotowała znaczny wzrost aktywności społecznej mieszkańców, przejawiającej się za pomocą większej liczby przedsięwzięć kierowanych do lokalnej społeczności. W Dąbrównie w 2017 r., po raz pierwszy poza Ostródą, odbyły się Targi Organizacji Pozarządowych Powiatu Ostródzkiego TOPPO. Organizacje mogą korzystać z (bezpłatnej) oferty działań wzmacniających ich potencjał i możliwości w ramach Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Ostródzie (ekonomizacja działalności) oraz projektów Stowarzyszenia Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich (biuro w Ostródzie).

1.6. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

1.6.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) działa w oparciu o statut uchwalony przez Radę Gminy Dąbrówno³. Podstawowym zadaniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrównie jest świadczenie wszechstronnej pomocy społecznej osobom i rodzinom w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości, środki i uprawnienia.

Celem działalności GOPS jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych mieszkańców, przeciwdziałanie powstawaniu i rozwijaniu się procesów marginalizacji społecznej oraz w miarę możliwości doprowadzanie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Do podstawowych zadań GOPS należą:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- realizacja rządowych programów pomocy społecznej i gminnych programów osłonowych.

³ Statut GOPS stanowi załącznik do uchwały Nr XXI/133/16 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 31 maja 2016 roku; aktualizacja statutu w roku 2017

Ośrodek realizuje także zlecone mu zadania:

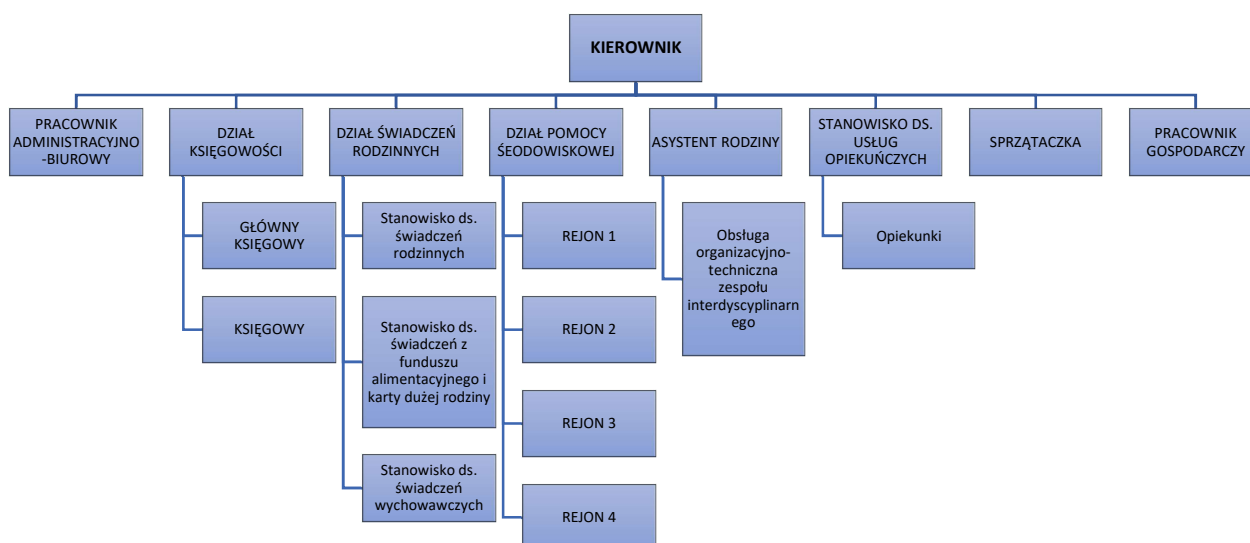
- ustalanie prawa i wypłacanie dodatków mieszkaniowych,
- ustalanie prawa i wypłacanie dodatków energetycznych,
- ustalanie uprawnień i wypłacanie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów oraz świadczeń wychowawczych,
- podejmowanie działań oraz prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- prowadzenie obsługi organizacyjno-technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego,
- praca z rodziną w zakresie wspierania rodziny, należąca do zadań własnych gminy
- inne zadania wynikające z upoważnienia lub przepisów prawa.

STRUKTURA ZATRUDNIENIA W GMINNYM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ W DĄBRÓWNIE

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Stanowisko	2010	2015	2016	2017
Kierownik	1	1	1	1
Pracownicy socjalni ogółem	3	4	3	3
w tym:				
starszy specjalista pracy socjalnej	0	0	0	0
specjalista pracy socjalnej	3	3	3	3
starszy pracownik socjalny	0	0	0	0
pracownik socjalny	0	1	0	0
pracownicy w rejonach opiekuńczych	3	3	3	3
Aspirant pracy socjalnej	1	0	0	0
Pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1	1	5	3
Pozostali pracownicy	4	4	8	7
w tym asystent rodziny				1
Razem liczba pracowników	10	10	17	14
Razem w przeliczeniu na etaty	-	9,5	16	13,5

SCHEMAT ORGANIZACYJNY GOPS

REJONY DZIAŁAŃ GOPS

REJON	MIEJSCOWOŚCI OBJĘTE REJONEM
Rejon I	Odmy, Stare Miasto, Schronisko dla bezdomnych w Marwałdzie, Dąbrówno (ulice: Ogrodowa, Rybacka, Nadbrzeźna, Osiedleńcza, Floriana, Lidzbarska, Grunwaldzka, Działdowska, wierzbowa, Wiśniowa, Lipowa, Świerkowa, Dębowa, Sosnowa, akacyjowa, Porzeczkowa, Agrestowa, Parkowa, Powstańców, Rowowa, Kościelna, Jagiellońska, Poprzeczna, mazurska, Zamkowa, Rolna, Polna, Łąkowa, Zielona, Jagiełły, Mrongowiusza, Zawiszy, Księcia Witolda, Kajki, Sportowa, Miadowa, Jodłowa)
Rejon II	Elgnowo, Marwałd, Tułodziad, Płachawy, Bartki, Jagodziny, Wądzyn, Samin, Saminek, Ostrowite, Łogdowo, Dąbrówno (ulice: Kościuszki, Krótka, Jeziorna)
Rejon III	Lewałd Wielki, Okrągłe, Kalbornia, Ileszcz, Brzeźno mazurskie, Jakubowo, Jabłonowo, Dąbrówno (ulice: Młyn Zamkowy, Ostródzka, Dworcowa)
Rejon IV	Wierzbica, Fiugajki, Osiekowo, Gardyny, Dąbrowa

KOMPETENCJE PRACOWNIKÓW GOPS

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

KOMPETENCJE PRACOWNIKÓW GOPS	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ wykształcenie ☺ doświadczenie zawodowe w pracy z ludźmi ☺ sumienne, rzetelne i praworzędne wykonywanie powierzonych zadań ☺ chęć dokształcania się i podnoszenia kwalifikacji ☺ korzystanie z oferowanych szkoleń ☺ ukierunkowanie na zaspokojenie potrzeb petenta ☺ podejmowanie współpracy z różnymi instytucjami (rząd Gminy, ZUS, KRUS, Urząd Skarbowy, Urząd Wojewódzki, pracodawcy, organizacje pozarządowe) 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ wypalenie zawodowe ☹ duże obciążenia psychiczne ☹ ograniczenia czasowe ☹ niedocenywanie pracy urzędnika ☹ niezadowolenie lub agresja ze strony petenta w przypadku odmowy przyznania świadczeń ☹ potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia ☹ wysoki poziom biurokracji („papierologii”) ☹ brak lub niedostateczna ilość szkoleń dla pracowników
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<ul style="list-style-type: none"> → zmniejszenie biurokracji → podniesienie prestiżu zawodowego → wcześniejsze emerytury lub programy przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu → zwiększenie funduszy na szkolenia kadry 	

1.6.2. Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych

Zadania Pełnomocnika ds. rozwiązywania problemów alkoholowych:

- przygotowywanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i preliminarza budżetowego we współpracy z komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- przygotowywanie projektu Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii;
- przygotowywanie i przedkładanie Radzie Gminy corocznego sprawozdania z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii;

- bieżąca koordynacja zadań wynikających z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii;
- współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii;
- branie udziału w naradach i szkoleniach organizowanych przez Pełnomocnika Wojewody ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- wdrażanie i propagowanie na terenie gminy ogólnopolskich i regionalnych kampanii, akcji edukacyjnych i profilaktycznych;
- współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i obsługa kancelaryjna tej komisji;
- organizacja szkoleń dla podmiotów realizujących gminne programy profilaktyczne;
- pełnienie raz w miesiącu dyżuru w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym, mieszczącym się przy ul. Agrestowej 2, 14-120 Dąbrówno.

1.6.3. Podmioty pomocy społecznej

Na terenie gminy Dąbrówno znajdują się instytucje/podmioty, które w zakresie swoich działań mają zadania (bezpośrednio lub pośrednio) z zakresu pomocy społecznej. Są to:

- **GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ**
14-120 Dąbrówno, ul. Agrestowa 2
tel. 89 647 44 68
e-mail: sekretariat@gopsdabrownno.pl
zakres: pomoc społeczna
- **PUNKT INFORMACYJNO-KONSULTACYJNY PEŁNOMOCNIKA DS. PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**
14-120 Dąbrówno, ul. Agrestowa 2
tel. 509 138 052
email: gkrpa.dabrownno@onet.pl
zakres: pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych
- **GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**
14-120 Dąbrówno, ul. Agrestowa 2
email: gkrpa.dabrownno@onet.pl
zakres: pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych
- **POSTERUNEK POLICJI**
14-120 Dąbrówno, ul. Ogrodowa 2
tel. 89 647 41 27
zakres: zapewnienie bezpieczeństwa publicznego
- **SCHRONISKO DLA OSÓB BEZDOMNYCH W MARWAŁDZIE**
14-120 Marwałd 56
tel. 89 647 45 15
email: marwald1@wp.pl
zakres: zapewnienie pomocy osobom bezdomnym

Na terenie gminy Dąbrówno nie funkcjonują żadne inne jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej, np. KIS, CIS, ośrodki wsparcia, świetlice terapeutyczne itp. Mieszkańcy gminy Dąbrówno mogą korzystać w instytucji zlokalizowanych poza gminą. Jest to szansa na rozwój ekonomii społecznej oraz przedsiębiorczości i zatrudnienia w gminie.

➤ **ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY w Wygodzie (Gmina Ostróda)**

14-120 Wygoda 10

tel. 89 646 11 95

e-mail: sds.wygoda10@gmail.com

zakres: dzienna opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

Gmina Dąbrówno podpisała porozumienie międzygminne z Gminą Ostróda w sprawie objęcia mieszkańców Gminy Dąbrówno opieką i usługami świadczonymi przez Środowiskowy Dom Samopomocy funkcjonujący na terenie Gminy Ostróda w miejscowości Wygoda. Środowiskowy Dom Samopomocy w Wygodzie zapewnia 46 miejsc pobytu dziennego dla osób dorosłych przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. Dysponuje także czterema miejscami pobytu całodobowego i pracowniami: manualno-techniczną, gospodarstwa domowego, obróbki drewna, terapii ruchowej, multimedialną, muzyczno-teatralną oraz salami ogólną i jadalnią. Dom ma za zadanie przygotowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do normalnego uczestnictwa w życiu codziennym poprzez:

- trening funkcjonowania w codziennym życiu,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego,
- poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, pracownika socjalnego,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
- zapewnienie niezbędnej opieki,
- terapię ruchową,
- rozwijanie akceptacji siebie i otoczenia,
- zapewnienie godnego traktowania,
- rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- integrację społeczną.

Liczba mieszkańców z gminy Dąbrówno korzystających z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Wygodzie (Gmina Ostróda) to:

- 2015 2 osoby (2 kobiety)
- 2016 3 osoby (2 kobiety, 1 mężczyzna)
- 2017 14 osób (9 kobiet, 5 mężczyzn)
- 2018 14 osób (9 kobiet, 5 mężczyzn)

Zadanie to od 2012 roku jest przekazywane do realizacji organizacji prowadzącej działalność pożytku publicznego tj. PKPS Zarząd Rejonowy w Ostródzie.

➤ **WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ**

14-100 Ostróda, ul. Grunwaldzka 19b

zakres: opieka i zajęcia dla osób niepełnosprawnych

Rocznie z usług WTZ korzysta ok. 10 osób (OREW 3 osoby).

- **DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ**
w Szydaku, Samborowie, Uzdowie, Reszkach
zakres: opieka nad osobami niepełnosprawnymi umysłowo i starszymi
Rocznie z usług DPS korzystają średnio 4 osoby.

- **CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ**
14-100 Ostróda, ul. Sienkiewicza 15
tel. 89 646 08 95
email: pkps.cis.osroda@wp.pl
zakres: integracja społeczna i zawodowa

W grudniu 2016 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrównie zawarł porozumienie z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej z siedzibą w Ostródzie, w sprawie kierowania kandydatów na uczestników Centrum Integracji Społecznej. Centrum Integracji Społecznej to jednostka realizująca reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie z osobami długotrwale bezrobotnymi, działań zmierzających do przywrócenia ich na rynek pracy. CIS będzie pracował nad przywróceniem swoich uczestników do pełni życia społecznego i zawodowego. Uczestnicy będą mieli zatem możliwość rozwoju własnych umiejętności oraz zdobycia niezbędnego doświadczenia. W ramach kontraktów socjalnych, w latach 2017-2018, działaniami objętych było 10 mieszkańców gminy, którzy przystąpili do realizacji Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego. Po miesięcznym okresie próbnym wsparcie mogło być udzielone przez kolejne siedemnaście miesięcy.

Liczba mieszkańców z gminy Dąbrówno korzystających z usług CIS w Ostródzie to:

- 2017 12 osób
- 2018 15 osób

Koszt, który ponosi GOPS za jedną osobę miesięcznie wynosi ok. 100 zł.

Mieszkańcy gminy Dąbrówno mogą otrzymywać wsparcie z innych instytucji, które w sposób pośredni są zaangażowane w rozwiązywanie problemów społecznych na terenie gminy. Instytucje te w większości mają swoje siedziby w mieście powiatowym Ostróda, jednak zasięg ich działania obejmuje powiat, w tym gminę Dąbrówno.

- **KOMENDA POWIATOWA POLICJI**
14-100 Ostróda, ul. Handlowa 6
tel. 89 642 72 00
zakres: zapewnienie bezpieczeństwa publicznego

- **POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE**
14-100 Ostróda, ul. Jana III Sobieskiego 5
tel. 89 642 98 93
e-mail: sekretariat@pcpr.ostroda.pl
zakres: praca socjalna, pomoc społeczna, pomoc rodzinom, wsparcie osób niepełnosprawnych

- **POWIATOWY URZĄD PRACY**
14-100 Ostróda, ul. Jana III Sobieskiego 5
tel. 89 642 95 10
e-mail: olos@praca.gov.pl
zakres: aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych

- **WYDZIAŁ RODZINNY I NIELETNICH, ZESPÓŁ KURATORÓW SĄDU REJONOWEGO w Ostródzie**
14-100 Ostróda, ul. Jana III Sobieskiego 5
tel. 89 642 55 00
e-mail: boi@ostroda.sr.gov.pl
zakres: kuratela sądowa

- **NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PULS Centrum Psychiatryczno-Odwykowe**
14-100 Kajkowo, ul. Szkolna 1
tel. 89 642 18 63
e-mail: puls-kajkowo@wp.pl
zakres: wsparcie dla osób z uzależnieniami, w tym terapie

- **NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ w Działdowie**
13 - 200 Działdowo, ul. Rydygiera 6
tel. 23 697 29 82
mail: dzialdowo@osrodek-dzialdowo.pl
zakres: wsparcie dla osób z uzależnieniami, w tym terapie

1.6.4. Projekty w zakresie pomocy społecznej w latach 2015 – 2018

- projekt pt. **„ZANIM BĘDZIE ZA PÓŹNO – PRZECIWKO PRZEMOCY W GMINIE DĄBRÓWNO”**
 - okres realizacji projektu: sierpień – grudzień 2016
 - wartość projektu: 66 800 zł
 - wnioskodawca: Gmina Dąbrówno / Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Projekt realizowany w ramach Programu Ochrony Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pod nazwą "Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie", edycja 2016, Priorytet II - Zwiększenie jakości i dostępności usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doświadczających przemocy w rodzinie. Głównym celem projektu było zwiększenie dostępności mieszkańców gminy Dąbrówno do działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez sporządzenie diagnozy lokalnych potrzeb w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Dąbrówno, rozwój gminnego zespołu interdyscyplinarnego i wzmocnienie kompetencji zawodowych osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy oraz zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego dla ofiar przemocy i osób zagrożonych przemocą w rodzinie. Działania: udzielanie bezpłatnych porad psychologicznych i prawnych mieszkańcom gminy Dąbrówno - ze środowisk zagrożonych bądź doświadczających przemocy (porady w Dąbrównie, Saminie, Gardynach, Wierzbicy, Lewałdzie Wielkim, Marwałdzie); sporządzenie aktualnej diagnozy lokalnych potrzeb w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, we wszystkich sołectwach gminy Dąbrówno; zorganizowanie konferencji dotyczącej zjawiska przemocy i publiczna prezentacja wyników sporządzonej diagnozy; realizacja warsztatów „Szkola dla rodziców” dla młodych matek wywodzących się ze środowisk zagrożonych przemocą lub będących ofiarami przemocy; przeszkolenie i podniesienie kompetencji zawodowych członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dąbrównie oraz grup roboczych; objęcie szkoleniami dotyczącymi zjawiska przemocy domowej nauczycieli z czterech szkół znajdujących się na terenie gminy Dąbrówno. Projekt miał charakter kompleksowy, ponieważ obejmował swoimi działaniami zarówno osoby zagrożone lub doświadczające przemocy, jak również wsparł i wyposażył w dodatkowe kompetencje specjalistów z gminy Dąbrówno bezpośrednio lub pośrednio stykających się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

- projekt pt. **„RODZINA SILNA WSPARCIEM”**
 - okres realizacji projektu: 01.11.2016 – 31.08.2018
 - wartość projektu: 995 456,25 zł
 - wnioskodawca: Powiat Ostródzki / Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
 - partnerzy: gminy: Morąg, Małydy, Grunwald, **Dąbrówno**

Projekt zrealizowano ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. W realizację projektu zaangażowane są ośrodki pomocy społecznej z poszczególnych gmin, a także Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie. Projekt został skierowany do 50 rodzin z powiatu ostródzkiego posiadających problemy opiekuńczo-wychowawcze. Uczestnikami działań były osoby w wieku 15-64 zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które korzystają z pomocy społecznej lub posiadają problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym rodziny zastępcze i osoby z pieczy zastępczej. Wsparcie zaplanowano również dla najbliższego otoczenia osób wykluczonych społecznie. Celem projektu było zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym na terenie powiatu ostródzkiego w gminach Morąg, Małydy, Grunwald i **Dąbrówno**. Cel został zrealizowany poprzez zindywidualizowane podejście do problemów rodziny, na podstawie przeprowadzonej diagnozy i sporządzonego planu pracy z rodziną, monitorowanego na bieżąco przez zaangażowanych specjalistów. Dobrano metody pracy adekwatne do istniejących potrzeb. W ramach poszczególnych działań zrealizowano: indywidualną pracę z rodziną poprzez wsparcie asystenta/konsultanta rodziny/koordynatora pieczy zastępczej oraz pracownika socjalnego. Zapewniona została możliwość korzystania ze specjalistycznego wsparcia: psychologa, pedagoga, terapeuty, prawnika czy mediatora. Istotnym elementem projektu była integracja społeczna realizowana poprzez warsztaty dla rodziców, warsztaty dla ojców, warsztaty społeczne i profilaktyczne, wyjazdy rodzinne, warsztaty dla młodzieży. Łącznie zrealizowano: 1500 h pracy socjalnej, 480 h spotkań z psychologiem, 9140 h z konsultantem rodziny, 48 h warsztatów społecznych, 24 h warsztatów profilaktycznych, 8 h warsztatów dla ojców, 30 h warsztatów dla rodzin, 60 h warsztatów dla młodzieży, 15 h z prawnikiem, 15 h z mediatorem. Z gminy Dąbrówno w projekcie udział wzięło 11 rodzin.

- projekt pt. **„ZANIM BĘDZIE ZA PÓŹNO”**
 - okres realizacji projektu: 01.02.2018 – 30.09.2018
 - wartość projektu: 219 952,50 zł
 - wnioskodawca: Stowarzyszenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich (Morąg)
 - partner: **Gmina Dąbrówno / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**

Projekt zrealizowano ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Przedmiotem projektu było podniesienie kompetencji i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych wśród 22 rodzin z terenu gminy Dąbrówno. Uczestnicy: 22 rodziców oraz 38 osób z otoczenia (głównie dzieci). Rodziny zostały zrekrutowane przez GOPS w Dąbrównie. W ramach projektu zrealizowano piknik integracyjny, zajęcia i warsztaty dla rodziców, opiekę nad dziećmi, wyjazdy integracyjne dla rodzin. W realizację projektu zaangażowani byli pracownicy socjalni.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrównie nie występował w latach 2015-2018 w roli wnioskodawcy i bezpośredniego realizatora w projektach współfinansowanych ze środków unijnych, w tym unijnych. GOPS był partnerem dla innych wnioskodawców.

W poprzednich latach GOPS w Dąbrównie realizował wieloletni projekt systemowy „Integracja i aktywność zapewni dobrą przyszłość” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. W każdym roku projekt obejmował ok. 30 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podejmowania działania to aktywna integracja i program aktywności lokalnej.

CZĘŚĆ 2 ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

2.1. CHARAKTERYSTYKA POMOCY SPOŁECZNEJ

2.1.1. Powody przyznawania pomocy społecznej

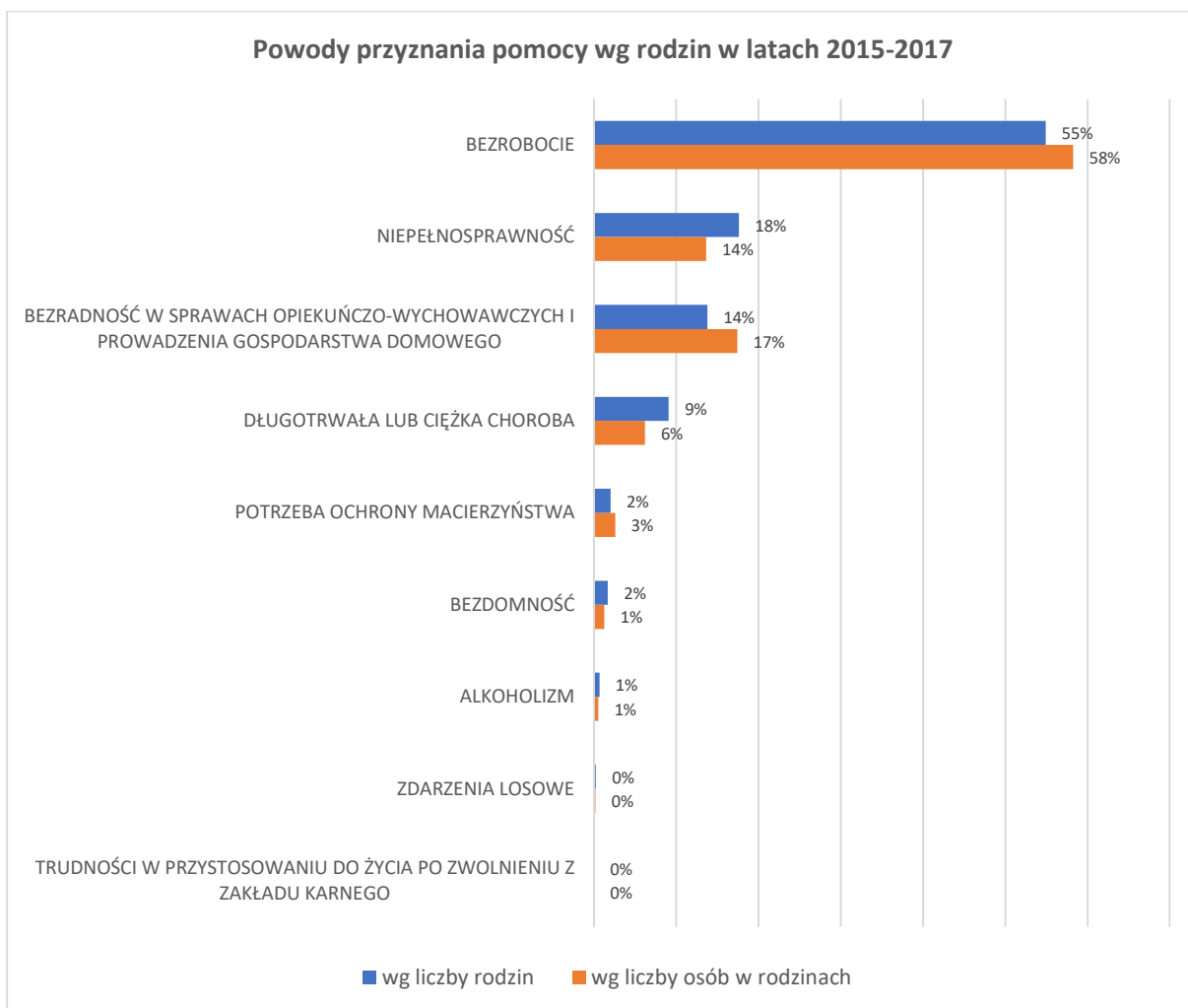
Do najczęstszych powodów przyznawania pomocy społecznej w Gminie Dąbrówno należą (w kolejności od najczęściej występujących):

- bezrobocie
- niepełnosprawność
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego
- długotrwała lub ciężka choroba

POWODY PRZYNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE DĄBRÓWNO

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

POWÓD PRZYNAWANIA POMOCY	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017
BEZDOMNOŚĆ	3	5	5	5	5	16	14	16
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	12	5	5	8	78	27	26	43
w tym wielodzietność	4	1	1	3	37	9	9	23
BEZROBOCIE	208	180	163	147	850	784	715	663
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	47	54	53	50	143	159	171	176
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	19	28	20	33	48	72	54	103
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	40	44	39	40	194	219	212	216
rodziny niepełne	23	15	21	22	87	63	90	49
rodziny wielodzietne	17	29	18	18	107	156	122	127
ALKOHOLIZM	2	2	2	2	3	9	5	5
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	1				1			
ZDARZENIA LOSOWE				2				6

Struktura powodów przyznawania pomocy w roku 2010 kształtowała się podobnie.

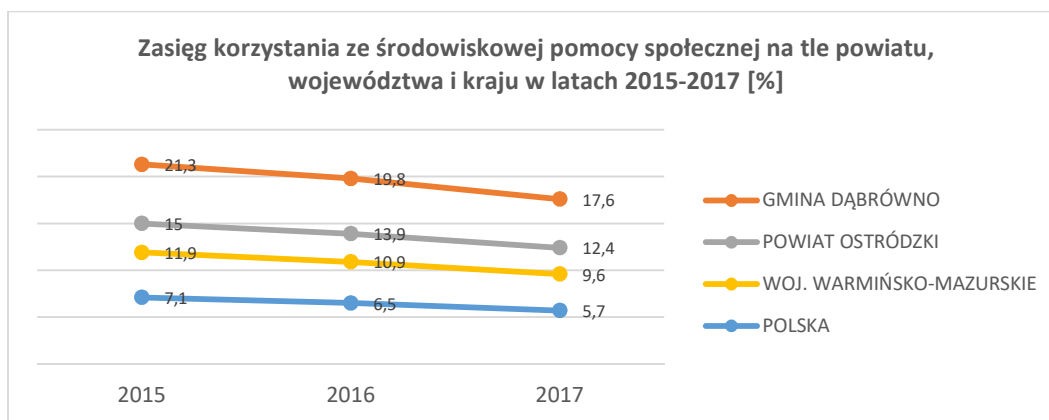
2.1.2. Odbiorcy pomocy społecznej

Spośród mieszkańców gminy w roku 2017 ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 769 osób, co stanowi 17,6% mieszkańców. Dla porównania ten sam wskaźnik dla powiatu wynosi 12,4%, dla województwa 9,6%, dla całego kraju 5,6%.

ZASIĘG KORZYSTANIA ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE NA TLE POWIATU, WOJEWÓDZTWA I KRAJU W LATACH 2015-2017

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego [%]	2015	2016	2017
GMINA DĄBRÓWNO	21,3	19,8	17,6
POWIAT OSTRÓDZKI	15	13,9	12,4
WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE	11,9	10,9	9,6
POLSKA	7,1	6,5	5,7

ZASIĘG KORZYSTANIA Z POMOCY W LATACH 2009-2017

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego [%]	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
OGÓŁEM	23,6	23	21,4	23,4	24,6	21,8	21,3	19,8	17,6
poniżej kryterium dochodowego	20,1	18,5	16,4	19,9	20,1	17	16,7	14,1	12
powyżej kryterium dochodowego	3,6	4,5	5	3,6	4,5	4,8	4,6	5,7	5,6

Odsetek mieszkańców gminy Dąbrówno korzystającej ze środowiskowej pomocy społecznej do 2015 roku utrzymywał się na poziomie ponad 20%. Rósł do 2013, po czym zaczął maleć od 2014 roku. W ciągu ostatnich dwóch lat (2016-2017) odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej maleje i wynosi poniżej 20%, jednak jest znacznie wyższy od średniej krajowej, która również ma tendencję malejącą i wynosi w 2017 roku 5,7%. Sytuacja jest również mniej korzystna niż średnia osiągnięta w powiecie i województwie.

Na tle całej grupy osób korzystających z pomocy:

- maleje liczba osób i gospodarstw domowych ogółem
- maleje liczba osób i gospodarstw domowych poniżej kryterium dochodowego
- **rośnie liczba osób i gospodarstw domowych w kategorii powyżej kryterium dochodowego, przy czym wzrost w przypadku gospodarstw jest bardziej dynamiczny**

OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY W LATACH 2009-2017

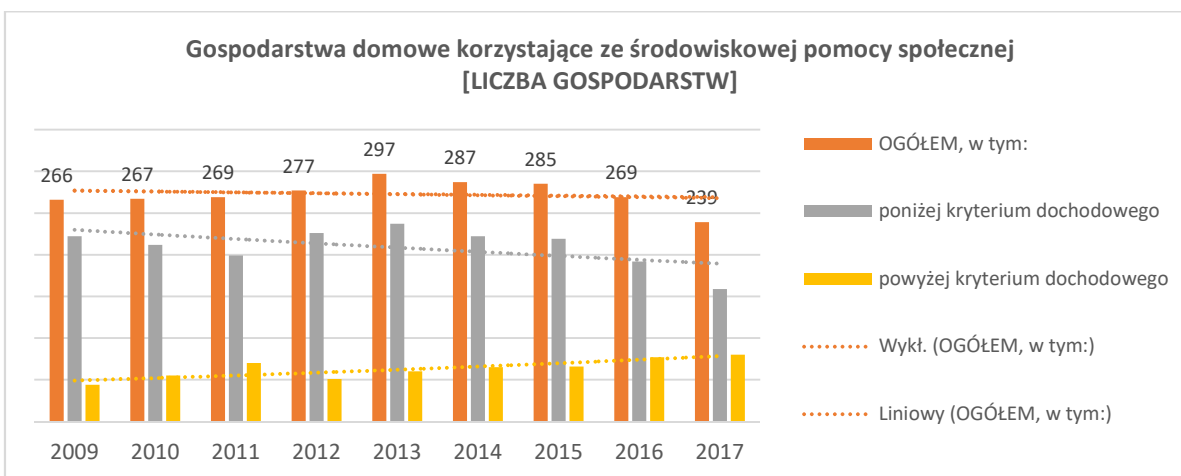
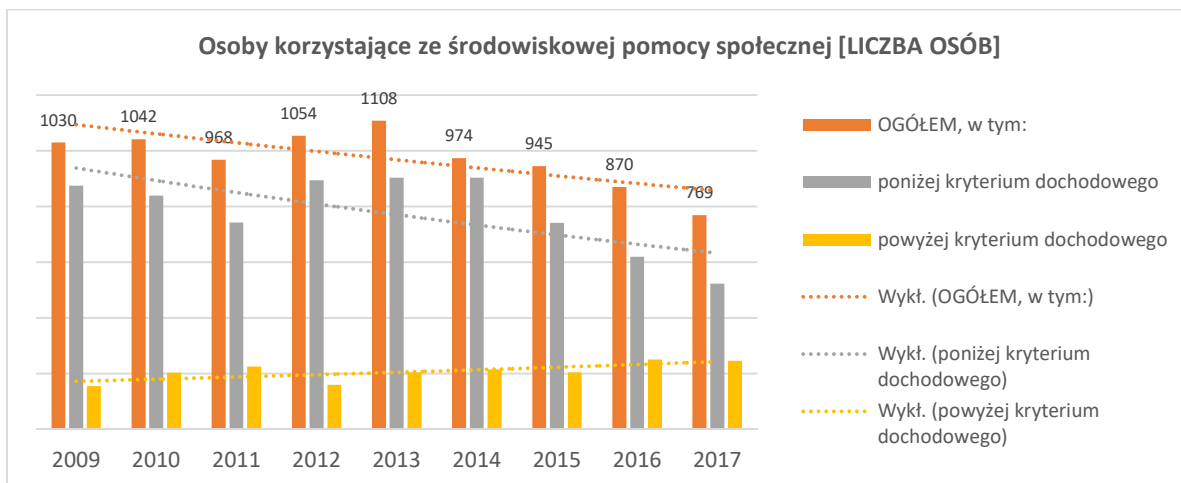
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
OGÓŁEM, w tym:	1030	1042	968	1054	1108	974	945	870	769
poniżej kryterium dochodowego	875	839	743	894	904	904	741	620	523
powyżej kryterium dochodowego	155	203	225	160	204	215	204	250	246

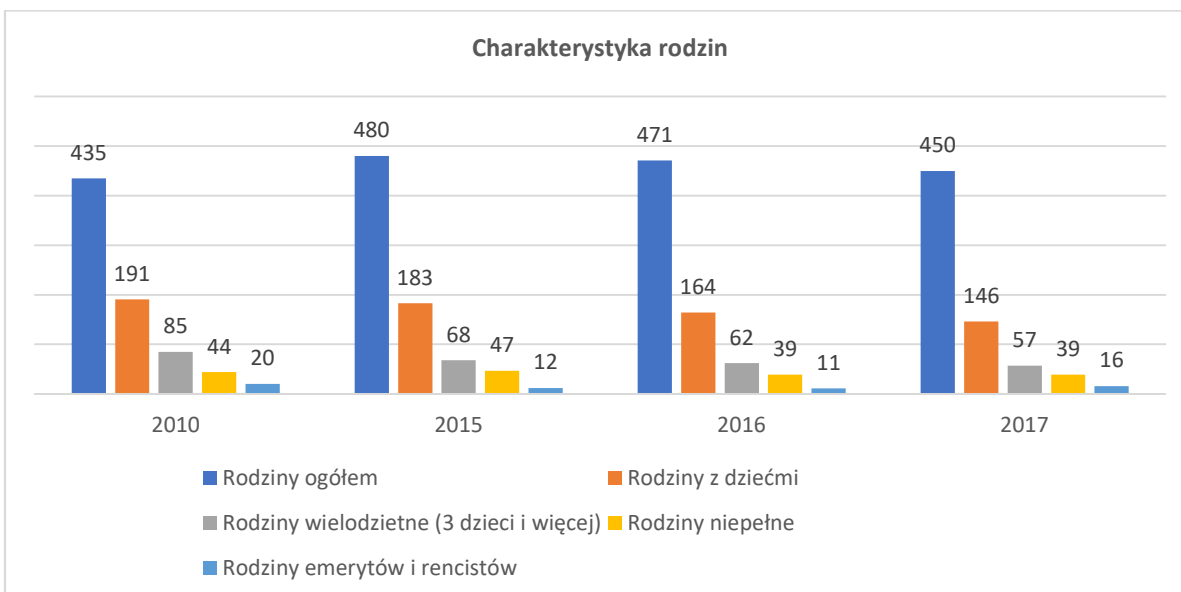
GOSPODARSTWA DOMOWE KORZYSTAJĄCE Z POMOCY W LATACH 2009-2017

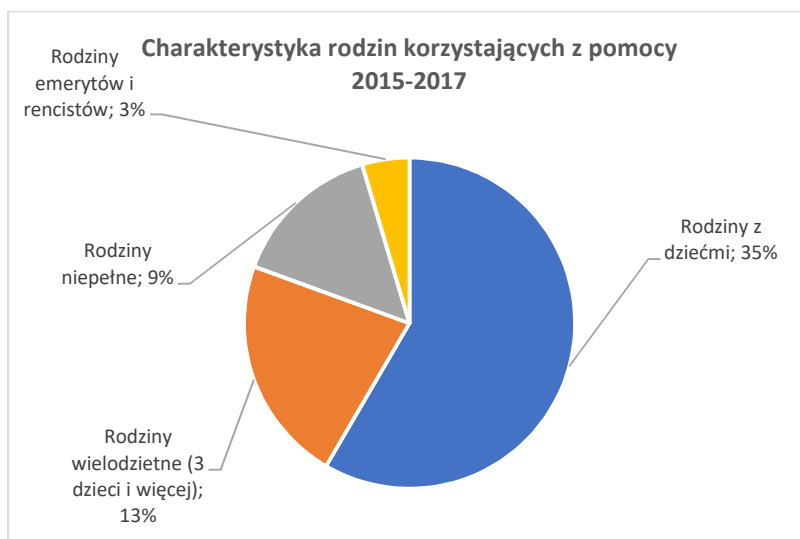
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
OGÓŁEM, w tym:	266	267	269	277	297	287	285	269	239
poniżej kryterium dochodowego	222	212	199	226	237	222	219	192	159
powyżej kryterium dochodowego	44	55	70	51	60	65	66	77	80

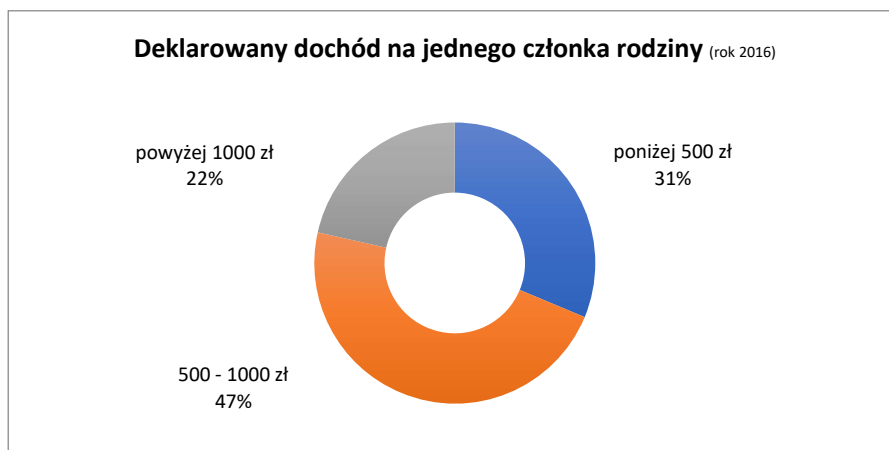

W grupie beneficjentów pomocy społecznej ważną rolę odgrywają **RODZINY**. Liczba korzystających z pomocy społecznej rodzin od roku 2010 nie uległa większym zmianom i od 2015 ma tendencję malejącą.

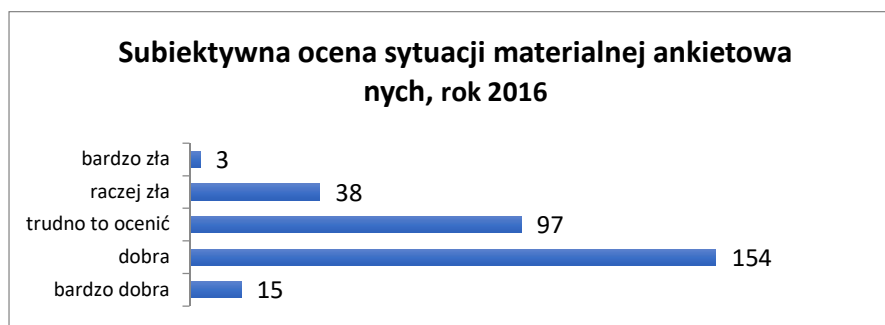

Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej dominującą grupę stanowią rodziny z dziećmi. Rodziny wielodzietne to 13%, a niepełne 9%. Rodziny emerytów i rencistów stanowią niecałe 3% objętych wsparciem GOPS.

W badaniu⁵ z roku 2016 ponad połowa ankietowanych oceniła własną sytuację materialną jako dobrą i bardzo dobrą. Ponad 30% nie odczuwa ani wyraźnego dyskomfortu z tytułu uzyskiwanych dochodów, ani wyraźnej satysfakcji (trudno im ocenić własną sytuację materialną). Osoby te z dużym prawdopodobieństwem nie będą odczuwały silnej motywacji do podejmowania działań mających na celu zmianę ich sytuacji materialnej (w kierunku polepszenia). 13% oceniła własną sytuację materialną jako złą i bardzo złą.

⁴ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

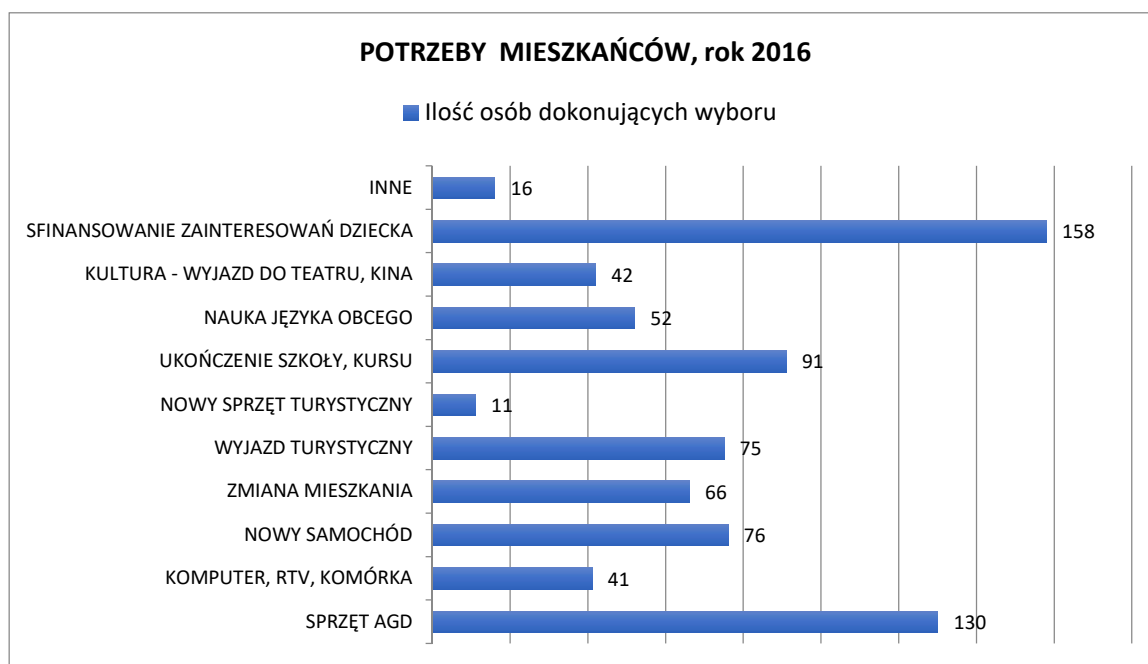
⁵ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

Mieszkańcy gminy Dąbrówno biorący udział w diagnozie społecznej jako najważniejsze określili⁶:

- potrzeby związane z finansowaniem nauki i zainteresowań dzieci (wyboru takiego dokonało 51% ankietowanych),
- wyposażenie mieszkania w sprzęt AGD i meble (42% wskazań),
- zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych – ukończenie szkoły, kursu, szkolenia (odpowiedzi takiej udzieliło 30% ankietowanych).

Drugim pod względem ilości wyborów mieszkańców pakietem potrzeb (wybory rzędu 21% - 24%) były⁷:

- potrzeba zakupu samochodu,
- wyjazd turystyczny,
- zmiana mieszkania, z uwagi na standard.

2.1.3. Wydatki na pomoc społeczną

Pomimo malejącej stopy bezrobocia, malejącej tendencji w zakresie liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, wydatki gminy Dąbrówno na pomoc społeczną rosną. W porównaniu do roku 2010 wzrosły one o ponad 300 000 zł.

Roczny poziom wydatków na zadania z zakresu pomocy społecznej, przy czym wydatki obejmują nie tylko zadania i budżet GOPS, wynosi w latach 2015-2017 średni 4,7 miliona złotych.

⁶ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

⁷ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

WYDATKI NA ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ⁸

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

paragraf	WYDATKI NA ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ	2010	2015	2016	2017
851	Ochrona zdrowia	34 249,16	46 350,53	36 587,13	38 629,16
85153	Zwalczanie narkomani	12 288,50	100,00	190,00	989,8
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	21 960,66	45 150,53	36 397,13	37 639,36
85195	Pozostała działalność		1 100,00		
852	Pomoc społeczna	3 611 843,61	4 017 987,28	7 207 901,10	1 483 913,50
85202	Domy pomocy społecznej	15 664,80	111 682,56	102 061,04	75 074,96
85205	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie		2 764,55	70 099,87	4 683,02
85206	Wspieranie rodziny		66 255,18	49 939,91	
85211	Świadczenia wychowawcze „Rodzina 500+”			2 812 378,68	
85212	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 301 336,14	2 376 955,48	2 713 053,90	
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach CIS	22 593,71	32 075,22	37 228,00	41 659,00
85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	171 197,79	304 319,62	301 413,32	251 965,05
85215	Dodatki mieszkaniowe	112 083,55	144 162,03	112 494,23	95 615,09
85216	Zasiłki stałe	119 701,19	166 922,04	198 089,40	210 454,48
85219	Ośrodki pomocy społecznej	374 318,98	427 943,65	468 710,17	501 271,55
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	111 679,78	141 960,47	134 124,26	58 944,87
85230	Dożywianie				202 000,00
85295	Pozostała działalność	383 267,67	242 946,48	208 308,32	42 245,48
853	Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej	596 757,61	181 122,04	1 600,00	81 102,75
85395	Pozostała działalność	596 757,61	181 122,04	1 600,00	81 102,75
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	245 639,99	304 052,87	256 395,00	246 820,00
85401	Świetlice szkolne	73 866,99	73 687,87		3 000,00
85412	Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, a także szkolenia młodzieży				3 000,00
85415	Stypendia / pomoc materialna dla uczniów	150 773,00	230 365,00	251 395,00	227 820,00
85419	Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze	21 000,00			
85495	Finasowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego			5 000,00	13 000,00
855	Rodzina	0,00	18 000,00	21 100,00	6 712 680,50
85501	Świadczenie wychowawcze (Rodzina 500+)				3 746 910,62
85502	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego				2 916 878,49
85503	Karta Dużej Rodziny				80,00
85504	Wspieranie rodziny				34 161,39
85506 (85306 w 2016)	Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych		18 000,00	21 100,00	14 650,00

⁸ Ze względu na różnice w kwalifikowaniu wydatków do poszczególnych paragrafów w badanych latach, zaprezentowano pełną informację o wydatkach, bez podziału na poszczególne kategorie i bez wyznaczania trendu

Średni poziom wydatków na zadania z zakresu pomocy społecznej w wydatkach gminy ogółem wynosi:

- 2010 29%
- 2015 26%
- 2016 26% przy uwzględnieniu programu 500+ 41%
- 2017 22% przy uwzględnieniu programu 500+ 40%

	2010	2015	2016	2017
WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ	4 488 490,37	4 567 512,72	4 711 204,55	4 816 235,29
z uwzględnieniem 500+	4 488 490,37	4 567 512,72	7 523 583,23	8 563 145,91

2.1.4. Udzielone świadczenia

W badanym okresie, tj. 2010 oraz 2015-2017:

- liczba osób, którym przyznano świadczenia jest na podobnym poziomie
- kwota świadczeń maleje od 2015, lecz w 2017 jest wyższa niż w roku 2010
- liczba rodzin korzystających ze świadczeń maleje od 2015 roku, lecz w 2017 jest wyższa niż w 2010
- liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń maleje
- rosną wydatki i zapotrzebowanie na usługi domów pomocy społecznej (osoby starsze, chore, którym rodzina nie może zapewnić opieki)
- maleje zakres i poziom wydatków na usługi opiekuńcze

RZECZYWISTA LICZBA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ W LATACH 2010 ORAZ 2015-2017

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

RODZAJ ŚWIADCZENIA	Liczba osób, którym przyznano świadczenia				Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017
ŚWIADCZENIA PRYZNANE W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH	544	548	514	532	268	282	266	242	1063	1151	1093	1006
świadczenia pieniężne		346	250	286		243	213	203		997	871	823
świadczenia niepieniężne		294	300	254		160	163	134		780	785	665

OSOBY KORZYSTAJĄCE Z USŁUG DPS W LATACH 2010 ORAZ 2015-2017

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	Liczba osób, którym przyznano świadczenie			
	2010	2015	2016	2017
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	1	4	4	5
Miejsce przebywania		Samorowo 3 os. Uzdowo 1 os.	Samorowo 3 os. Uzdowo 1 os.	Samorowo 3 os. Uzdowo 1 os. Reszki 1 os.
Kwota świadczeń	15 664,80	111 682,56	102 061,04	75 074,96

WYDATKI GMINY DĄBRÓWNO ZWIĄZANE Z PIECZĄ ZASTĘPCZĄ W LATACH 2010 ORAZ 2015-2017

źródło: opracowanie na podstawie sprawozdań PCPR w Ostródzie

ZAKRES ŚWIADCZEŃ	w zł			
	2014	2015	2016	2017
Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka - piecza zastępcza	11 652,36	9 810,13	7 928,73	11 583,97
Wysokość częściowego zwrotu kosztów za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej	1 823,40	13 600,96	5 800,92	3 141,07

Kontrakty socjalne realizowane są wówczas, gdy Gmina/GOPS uczestniczy w projektach unijnych. W latach wcześniejszych był to projekt systemowy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, natomiast w latach 2014-2020 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Warmińsko-Mazurskiego.

KONTRAKTY SOCJALNE W LATACH 2010 ORAZ 2015-2017

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

PRACA SOCJALNA PROWADZONA W OPARCIU O:	Liczba kontraktów / projektów socjalnych				Liczba osób objętych kontraktami / projektami socjalnymi			
	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017
KONTRAKT SOCJALNY	34	0	2	12	151	0	2	12

ZAKRES ŚWIADCZEŃ W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH GMINY W LATACH 2010 ORAZ 2015-2017

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

ZAKRES ŚWIADCZEŃ	Liczba osób, którym przyznano świadczenia				Liczba świadczeń				Kwota świadczeń				Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	ROK	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016
Razem	544	548	514	532	-	-	-	-	664 954	839 649	826 527	732 376	268	282	266	242	1063	1151	1093	1006
ZASIŁKI STAŁE	38	44	48	43	388	454	451	464	119 701	168 800	199 850	212 266	36	42	46	41	82	100	111	88
przyznane osobie samotnie gospodarującej	17	21	25	24	186	207	242	257	71 911	103 214	130 717	145 665	17	21	25	24	17	21	25	24
przyznane osobie pozostającej w rodzinie	22	23	23	19	202	247	209	207	47 790	65 586	69 133	66 601	20	21	21	17	68	79	86	64
ZASIŁKI OKRESOWE	110	156	138	133	617	994	866	751	127 992	251 574	253 620	220 130	110	156	138	133	467	850	626	591
Bezrobocie	98	100	88	76	557	756	619	426	117 522	190 590	183 937	133 918	98	100	88	76	404	547	382	334
Niepełnosprawność	7	10	8	21	36	56	63	85	5 302	14 460	15 767	15 812	7	10	8	21	25	38	34	88
możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	5	46	42	66	21	182	184	240	5 168	46 524	53 916	70 400	5	46	42	66	38	265	210	329
SCHRONIENIE	-	-	2	1	-	-	2	4	-	-	533	2 520	-	-	2	1	-	-	-	-
POSIŁEK dla dzieci	227	281	292	260	37813	42247	40747	35419	123 580	179 950	163 540	142 455	154	148	150	129	764	754	755	656
USŁUGI OPIEKUŃCZE	6	8	6	2	10969	9204	9072	1680	111 680	141 960	134 124	58 945	6	8	6	2	7	9	7	3
NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	1 200	-	-	-	2	-	-	-	6
SPRAWIENIE POGRZEBU	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2 506	-	-	-	1	-	-	-	1	-
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE	246	302	166	202	-	-	-	-	182 001	97 365	72 354	94 860	206	190	139	128	835	834	575	552
w tym zasiłki specjalne celowe	11	11	8	10	29	32	27	17	4 434	4 340	5 200	4 480	11	10	8	10	27	34	18	33
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	168	208	182	192	729	796	450	461
PRACA SOCJALNA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	441	428	430	468	1682	1386	1410	1438

2.2. OBSZARY PROBLEMOWE

2.2.1. Sytuacja rodzin

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej ważną grupę stanowią rodziny.

RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ WG LICZBY OSÓB

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017
OGÓŁEM, o liczbie osób:	435	480	471	450	1912	1980	1933	1862
1	47	46	46	45	47	46	46	45
2	62	54	55	51	124	108	110	102
3	67	66	68	68	201	198	204	204
4	95	98	92	98	380	392	368	392
5	86	97	98	97	430	485	490	485
6 i więcej	78	119	112	91	730	751	715	634

RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ WG LICZBY DZIECI

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

RODZINY Z DZIEĆMI KORZYSTAJĄCE Z POMOCY	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017
RODZINY Z DZIEĆMI, o liczbie dzieci:	191	183	164	146	878	881	818	729
1	40	47	39	33	120	184	269	132
2	66	68	63	56	264	286	206	239
3	45	39	37	32	225	209	94	177
4	26	20	15	17	156	127	35	114
5	6	5	5	4	42	36	20	28
6	5		2	2	40		27	20
7 i więcej	3	4	3	2	31	39	167	19

Wśród rodzin z dziećmi stanowiących średnio 35% (a w roku 2010 – 44%) wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną, **rodziny wielodzietne** stanowiły:

- w roku 2010 34 rodziny (15%)
- w roku 2015 12 rodzin (26%)
- w roku 2016 11 rodzin (28%)
- w roku 2017 12 rodzin (31%)

RODZINY NIEPEŁNE KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

RODZINY NIEPEŁNE	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017
OGÓŁEM, o liczbie dzieci:	44	47	39	39	149	145	167	177
1	16	22	18	15	36	52	60	50
2	13	13	10	12	42	42	42	49
3	11	8	9	8	49	27	52	46
4 i więcej	4	4	2	4	22	24	13	32

Wśród rodzin niepełnych stanowiących średnio 9% wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną, **rodziny wielodzietne** stanowiły:

- w roku 2010 34 rodziny (15%)
- w roku 2015 12 rodzin (26%)
- w roku 2016 11 rodzin (28%)
- w roku 2017 12 rodzin (31%)

RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

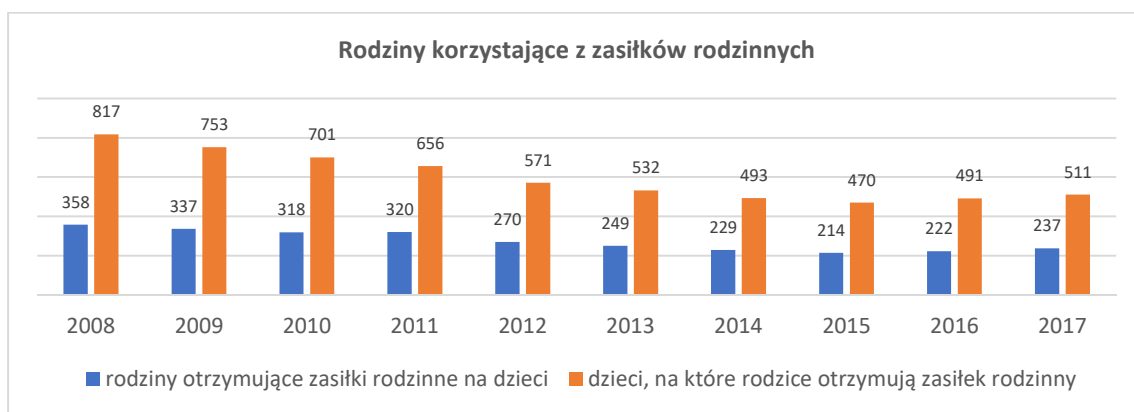
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017
OGÓŁEM, o liczbie osób:	20	12	11	16	41	24	18	32
1	5	3	5	8	5	3	5	8
2	10	7	5	2	20	14	10	4
3	4	1	1	4	12	3	3	12
4 i więcej	1	1		2	4	4		8

Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci maleje. W roku 2009 było to 337 rodzin, natomiast w roku 2017 – 237 rodzin. Liczba ta zmalała o 34% na przestrzeni 10 lat. Zmalała też liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek – zmniejszenie o 37%.

RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY W LATACH 2008-2017

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RODZINY KORZYSTAJĄCE Z ZASIŁKÓW RODZINNYCH	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	358	337	318	320	270	249	229	214	222	237
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	817	753	701	656	571	532	493	470	491	511

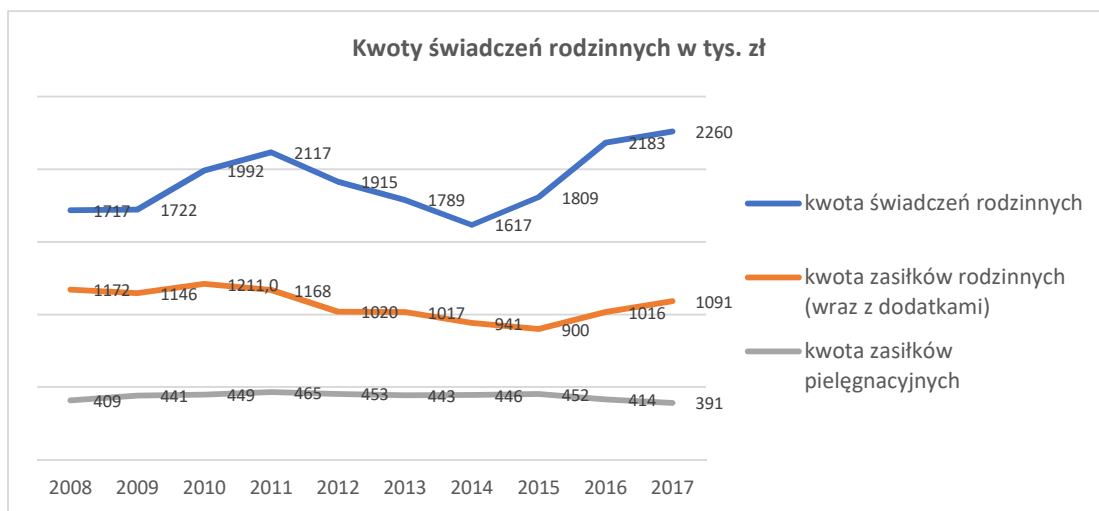

Pomimo malejącej liczby rodzin korzystających z pomocy, wartość zasiłków rodzinnych wzrosła o 32% z kwoty 1,7 mln zł w 2008 roku do 2,2 mln zł w 2017 roku.

KWOTY ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH W LATACH 2008-2017

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kwoty świadczeń rodzinnych w tys. zł	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
kwota świadczeń rodzinnych	1717	1722	1992	2117	1915	1789	1617	1809	2183	2260
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	1172	1146	1211	1168	1020	1017	941	900	1016	1091
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	409	441	449	465	453	443	446	452	414	391

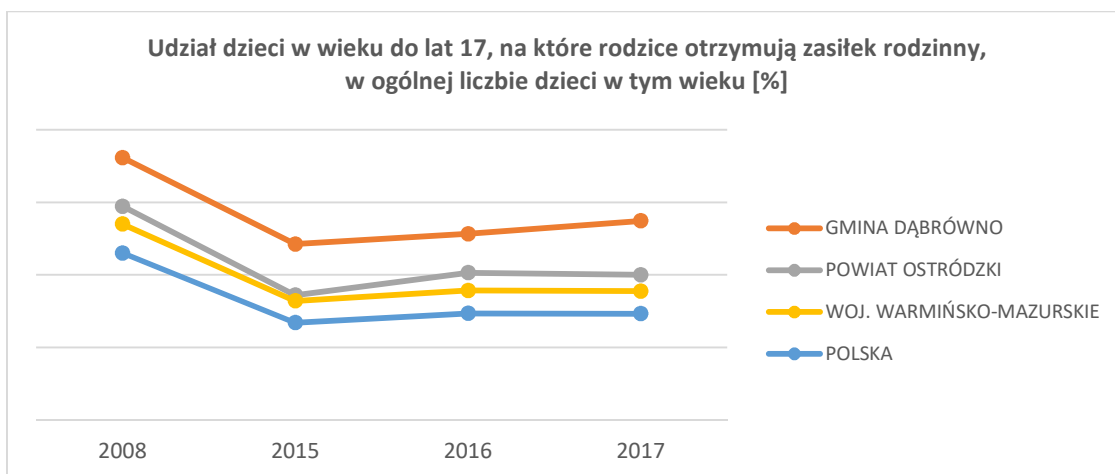
Podobnie, jak wskaźnik zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej, także wskaźniki udziału dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny znacznie odbiega od średniej powiatowej, wojewódzkiej i krajowej – na niekorzyść gminy Dąbrówno. W przypadku średniej krajowej w gminie prawie dwukrotnie więcej dzieci w tym wieku objętych jest pomocą. Na ten wynik może mieć wpływ wskaźnik o znaczeniu pozytywnym, dotyczący udziału grup wiekowych w liczbie mieszkańców ogółem. W gminie jest większy udział dzieci i młodzieży niż w kraju.

Wskaźnik zmalał na przestrzeni 10-ciu lat, jednak w badanym okresie 2015-2017 ma tendencję rosnącą, także w kraju i regionie, przy malejącym udziale dzieci i młodzieży w populacji ogółem, co może oznaczać coraz trudniejszą sytuację społeczną rodzin – coraz więcej korzysta z pomocy.

UDZIAŁ DZIECI W WIEKU DO 17 LAT, NA KTÓRE RODZICE OTRZYMUJĄ ZASIŁEK RODZINNY

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	2008	2015	2016	2017
GMINA DĄBRÓWNO	72,3	48,5	51,3	54,9
POWIAT OSTRÓDZKI	58,9	34,4	40,6	40
WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE	54	32,8	35,7	35,5
POLSKA	46	26,8	29,4	29,3

W ramach rządowego programu „Rodzina 500+” w 2017 roku:

- liczba rodzin pobierająca świadczenie: 338 rodzin
- liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie: 609 dzieci
- wydatki na świadczenie wychowawcze: 3 679 303 zł

RODZINA 500+

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

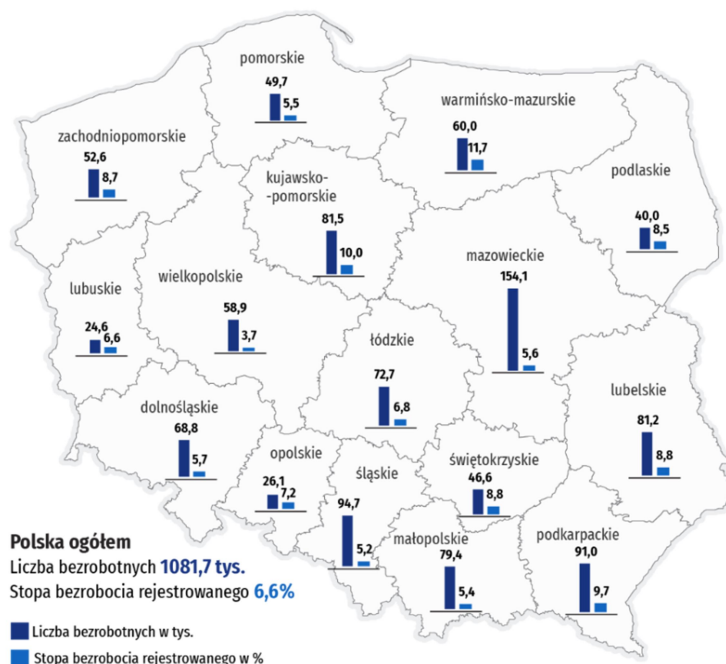
PROGRAM „RODZINA 500+”	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ wzrost liczby urodzeń ☺ poprawa sytuacji materialnej rodzin ☺ rozwój gospodarki i wzrost PKB ☺ szansa na zaspokojenie potrzeb dotychczas niemożliwych do zrealizowania (edukacja, rekreacja, turystyka) ☺ wyjazdy na wycieczki, kolonie ☺ większe możliwości zakupu obuwia,, odzieży, zabawek ☺ zakup dóbr materialnych (telefony, samochody, komputery) ☺ poprawa warunków mieszkaniowych (remonty mieszkań, zakup sprzętu) ☺ stabilizacja finansowa rodzin ☺ zachęcenie do posiadania potomstwa ☺ wyrównanie poziomu materialnego rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ wzrost patologii i nadużyć ☹ brak motywacji do podjęcia zatrudnienia (lenistwo) ☹ rezygnacja z pracy na rzecz uzyskania prawa do świadczenia 500+ ☹ dyskryminacja rodzin aktywnych zawodowo posiadających jedno dziecko ☹ źle wydatkowane pieniądze, niezgodnie z przeznaczeniem (marnotrawienie) ☹ wydawanie pieniędzy na używki ☹ przyzwyczajenie do większych środków finansowych ☹ brak perspektywicznego myślenia (rezygnacja z pracy = brak składek = niższa emerytura lub jej brak) ☹ uzależnienie ludzi o Państwa ☹ zbyt duże obciążenie finansowe dla Państwa ☹ brak inicjatyw i mobilizacji beneficjentów 500+ ☹ wszyscy powinni otrzymywać 500+, niezależnie od dochodu
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<ul style="list-style-type: none"> ➔ większa kontrola służb społecznych nad wydatkowaniem środków z programu „Rodzina 500+” ➔ bardziej rygorystyczne przepisy dotyczące nabycia prawa do świadczenia (warunek konieczny – podejmowanie zatrudnienia przynajmniej przez jednego rodzica) ➔ zwiększenie kryterium dochodowego dla osób samotnie wychowujących dziecko, podejmujących zatrudnienie 	

- nauka i wykształcenie prawidłowych nawyków gospodarowania domowym budżetem wśród rodzin objętych opieką społeczną (wzmoczona w tej kwestii aktywność asystentów rodzin oraz pracowników socjalnych)
- 500+ na wszystkie dzieci
- zamiana 500+ na ulgi podatkowe
- zamiast 500+ otwieranie nowych zakładów pracy i podniesienie płacy minimalnej

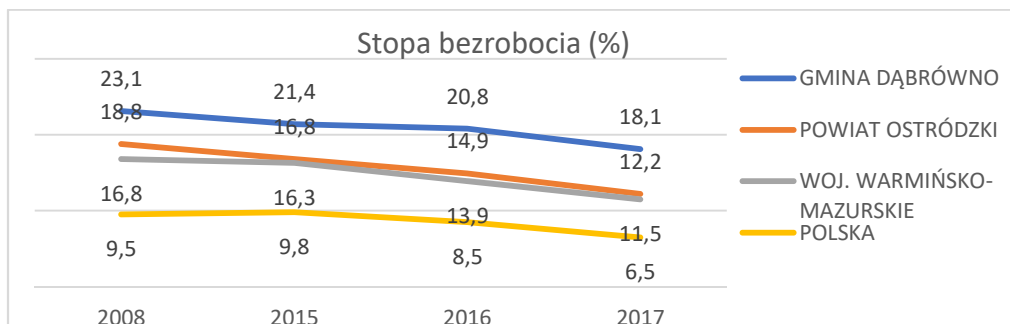
2.2.2. Bezrobocie

Gmina Dąbrówno położona jest na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, które od lat charakteryzuje się najwyższą stopą bezrobocia w skali całego kraju. Także powiat ostródzki od lat jest w czołówce obszarów o najwyższym bezrobociu.

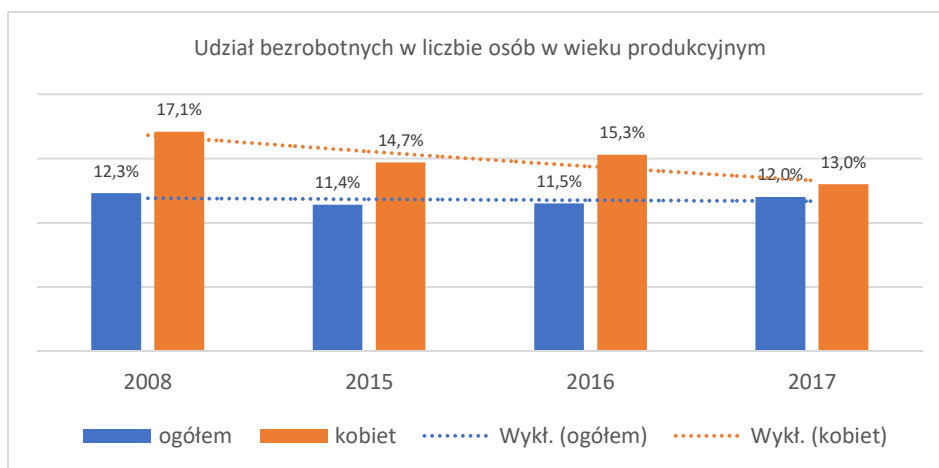
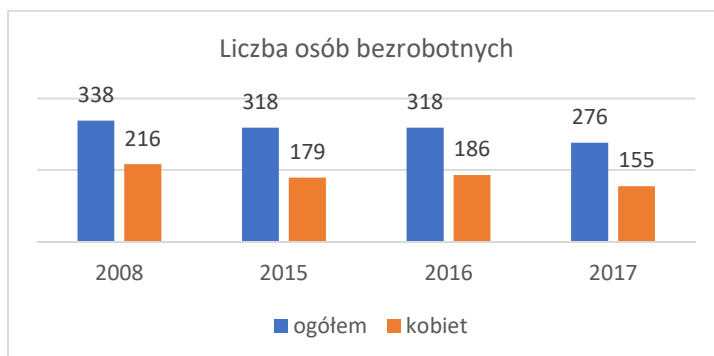
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych oraz stopa bezrobocia rejestrowanego stan w końcu grudnia 2017 r.

Stopa bezrobocia w gminie do roku 2016 wynosiła ponad 20%. W 2017 osiągnęła wartość 18,1%. bezrobocie jest znacznie wyższe niż w powiecie (12,2%) województwie (11,5%) oraz kraju (6,5%). Bezrobocie ma tendencję malejącą. Od roku 2008 zmniejszyło się o 5 punktów procentowych.

Zmniejszyła się również liczba osób bezrobotnych w ciągu 10-ciu lat o 62 osoby. Maleje bezrobocie wśród kobiet i maleje także ich udział w bezrobotnych ogółem, co oznacza, że kobiety mają szybsze tempo aktywizacji zawodowej. Pomimo malejących wskaźników bezrobocia, co może sugerować na zwiększenie zatrudnienie i aktywizację zawodową, należy wziąć pod uwagę fakt, że udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym ma charakter stały 11-12%. Oznacza to, że maleje zarówno liczba osób bezrobotnych, ale maleje także liczba mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym.

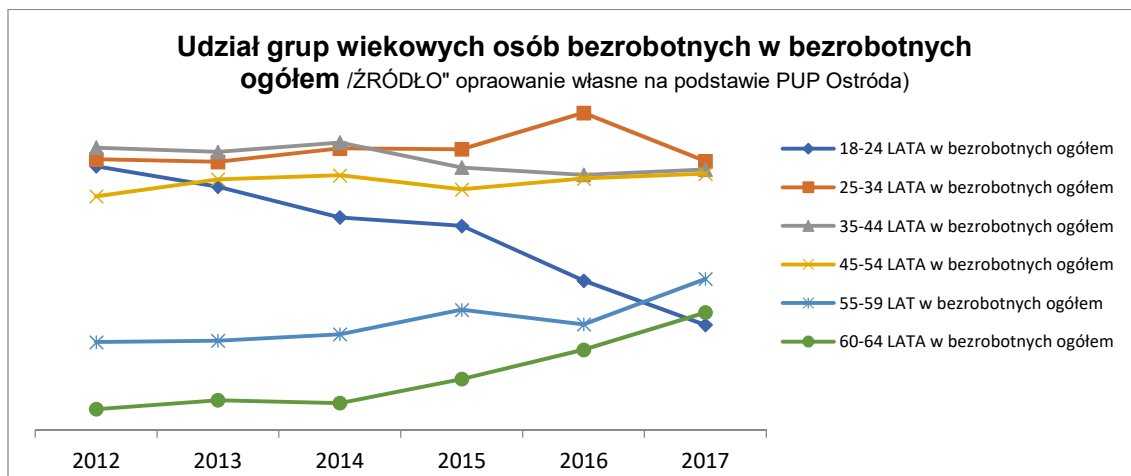
OSOBY BEZROBOTNE WG WIEKU

źródło: opracowanie własne na podstawie PUP Ostróda

GMINA DĄBRÓWNO wg stanu na dzień:	BEZROBOTNI WG WIEKU											
	18-24 LATA		25-34 LATA		35-44 LATA		45-54 LATA		55-59 LAT		60 i więcej	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
31.12.2017	25	18	64	42	62	43	61	38	36	14	28	0
31.12.2016	41	26	87	57	70	49	69	41	29	11	22	2
31.12.2015	56	35	77	53	72	48	66	35	33	7	14	1
31.12.2014	71	44	94	66	96	63	85	46	32	12	9	0
31.12.2013	98	51	108	65	112	73	101	45	36	10	12	0
31.12.2012	114	55	117	77	122	77	101	46	38	11	9	0

Najbardziej liczną grupą osób bezrobotnych są osoby w wieku 25-34 lata, 35-44 lata oraz 45-54 lata. Ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem jest stosunkowo stały od 2012. Dostrzega się jedynie nieznaczny wzrost liczby bezrobotnych w wieku 25-34 lata w 2016 roku. Dużą dynamikę obserwuje się natomiast w grupie najmłodszych i najstarszych bezrobotnych. Liczba młodych bezrobotnych

w wieku 18-24 lat była duża w 2012, od tamtego czasu istotnie zmalała i nadal wykazuje tendencję malejącą. Rośnie natomiast bardzo wyraźnie udział bezrobotnych w wieku 55-59 i 60-64 lata.

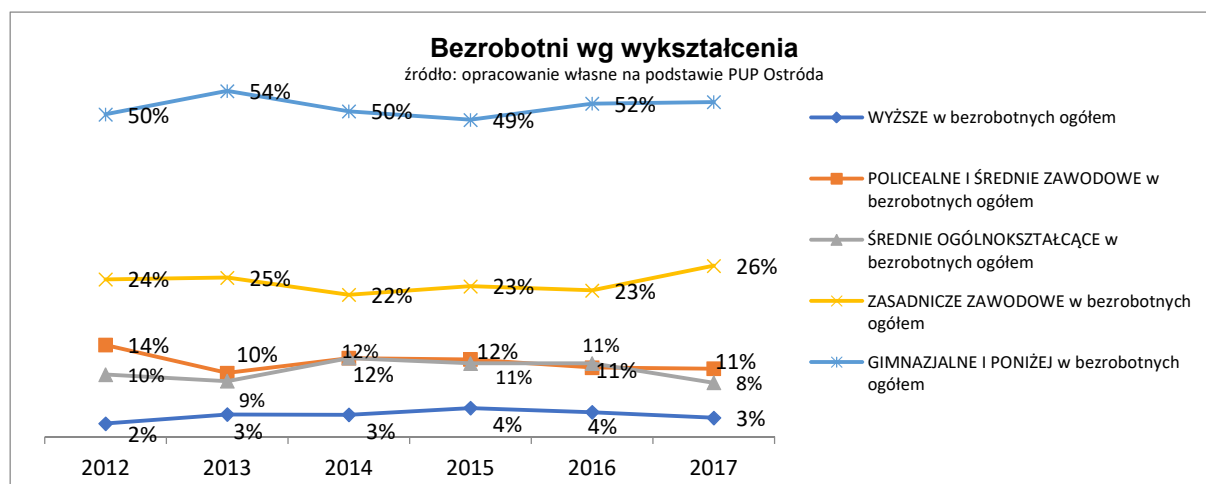

Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i niższym stanowią ponad połowę wszystkich bezrobotnych w gminie Dąbrówno. Kolejną najliczniejszą grupę, ok 25%, stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Najmniejszą grupą są bezrobotni z wykształceniem wyższym ok. 3%. Z punktu widzenia kryterium wykształcenia, na przestrzeni lat 2012-2017 nie dostrzega się znacznych wahań, a tendencja jest stała.

OSOBY BEZROBOTNE WG WYKSZTAŁCENIA

źródło: opracowanie własne na podstawie PUP Ostróda

GMINA DĄBRÓWNO wg stanu na dzień:	BEZROBOTNI WG WYKSZTAŁCENIA									
	WYŻSZE		POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE		ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE		ZASADNICZE ZAWODOWE		GIMNAZJALNE I PONIŻEJ	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
31.12.2017	8	6	29	20	23	18	73	34	143	77
31.12.2016	12	7	34	28	36	30	72	37	164	84
31.12.2015	14	11	38	25	36	29	74	27	156	87
31.12.2014	13	9	47	36	47	35	85	42	195	109
31.12.2013	16	11	46	31	40	31	115	56	250	115
31.12.2012	10	6	71	51	48	38	122	54	250	117

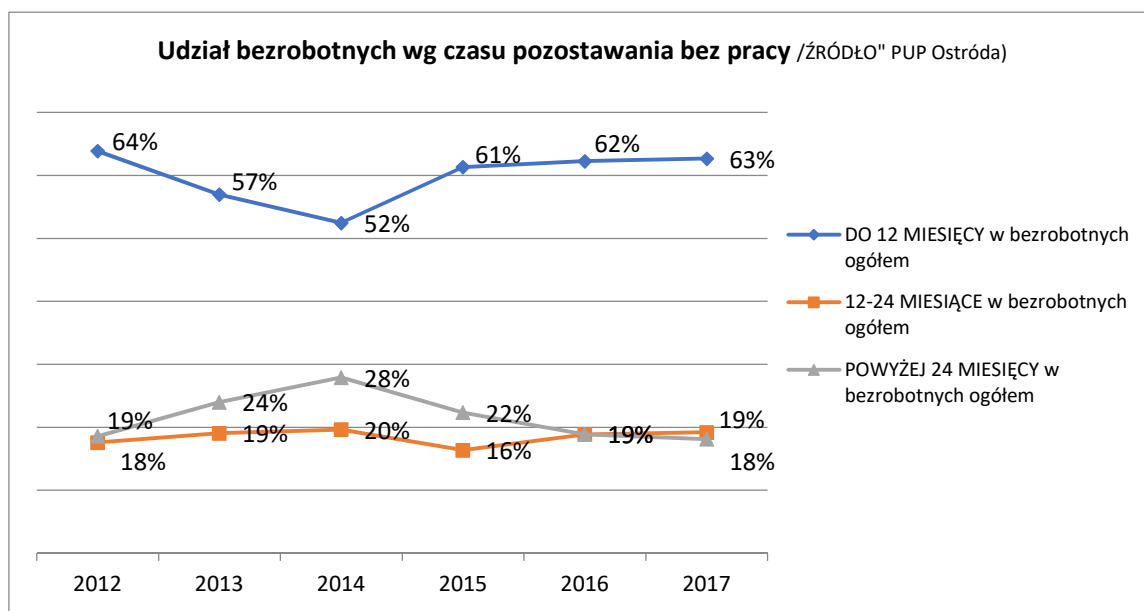

Największą grupą bezrobotnych w bezrobotnych ogółem (ok. 60%) są osoby pozostające bez zatrudnienia do 12 miesięcy. Udział tych osób nieznacznie rośnie, co może oznaczać trudności w szybkim powrocie na rynek pracy. Drugą i stanowiącą ok. 20% bezrobotnych stanowią osoby, pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy, a więc długotrwale bezrobotni. maleje również grupa bezrobotnych uprawnionych do pobierania zasiłku.

OSOBY BEZROBOTNE WG CZASU POZOSTAWANIA BEZ ZATRUDNIENIA

źródło: opracowanie własne na podstawie PUP Ostróda

GMINA DĄBRÓWNO wg stanu na dzień:	BEZROBOTNI POZOSTAJĄCY BEZ PRACY					
	DO 12 MIESIĘCY		12-24 MIESIĄCE		POWYŻEJ 24 MIESIĘCY	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
31.12.2017	173	82	53	36	50	37
31.12.2016	198	114	60	28	60	44
31.12.2015	195	93	52	34	71	52
31.12.2014	203	113	76	49	108	69
31.12.2013	266	125	89	44	112	75
31.12.2012	320	148	88	54	93	64

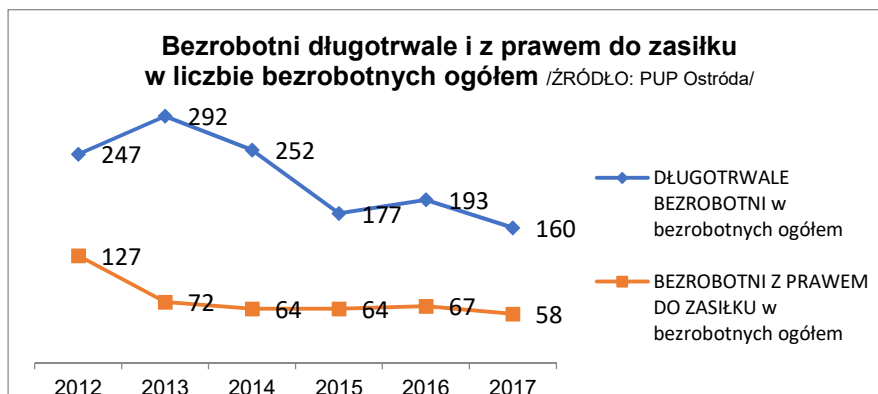

OSOBY BEZROBOTNE DŁUGOTRWALE I Z PRAWEM DO ZASIŁKU

źródło: opracowanie własne na podstawie PUP Ostróda

GMINA DĄBRÓWNO wg stanu na dzień:	DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI		BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
31.12.2017	160	103	58	31
31.12.2016	193	123	67	35
31.12.2015	177	117	64	32
31.12.2014	252	158	64	35
31.12.2013	292	168	72	32
31.12.2012	247	156	127	54

Liczba osób bezrobotnych długotrwale oraz z prawem do zasiłku ma tendencję malejącą. W przypadku osób pobierających zasiłki dostrzegalny jest znacznie mniejsze tempo spadku niż w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.

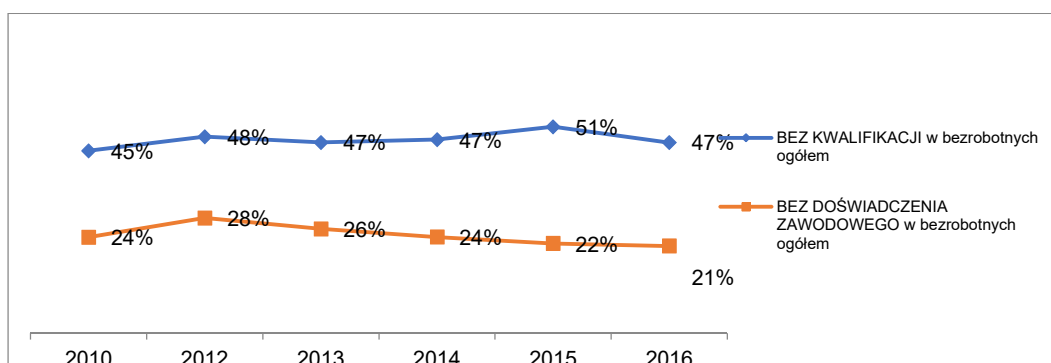

Udział osób bezrobotnych bez kwalifikacji stanowi połowę wszystkich osób bezrobotnych. Poziom ten utrzymuje się na równym poziomie we wszystkich badanych latach (od 2010) podobnie jak udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego. Grupa ta stanowi prawie 25% wszystkich bezrobotnych. Zatem wśród wszystkich bezrobotnych, osoby bez kwalifikacji i doświadczenia mają największe trudności z podjęciem zatrudnienia i pozostają w rejestrach urzędu pracy.

OSOBY BEZROBOTNE BEZ KWALIFIKACJI I DOŚWIADCZENIA

źródło: opracowanie własne na podstawie PUP Ostróda

GMINA DĄBRÓWNO wg stanu na dzień:	BEZ KWALIFIKACJI w bezrobotnych ogółem		BEZ DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO w bezrobotnych ogółem	
	OGÓŁEM	W tym kobiety	OGÓŁEM	W tym kobiety
31.12.2017	129	59	59	42
31.12.2016	161	70	70	53
31.12.2015	151	75	75	54
31.12.2014	181	99	99	74
31.12.2013	225	132	132	87
31.12.2012	224	118	118	76

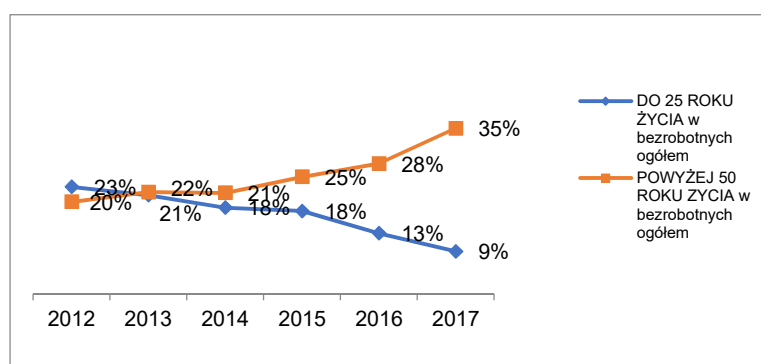
Wyraźna tendencja wzrostowa ma miejsce w przypadku osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia. W ciągu pięciu lat udział tej grupy w bezrobotnych ogółem wzrósł aż o 15 punktów procentowych. Kobiety stanowią mniejszość w tej grupie (mowa o 50+) – ok. 30-40%. Odwrotny trend zauważalny jest natomiast w przypadku młodych bezrobotnych – poniżej 25 roku życia. Tu kobiety stanowią

większość – ok. 60%. Ponadto udział młodych bezrobotnych w bezrobotnych ogółem, w badanym okresie, zmniejszył się o 14 punktów procentowych.

OSOBY BEZROBOTNE WG WIEKU DO 25 R.Ż. I POWYŻEJ 50 R.Ż.

źródło: opracowanie własne na podstawie PUP Ostróda

GMINA DĄBRÓWNO wg stanu na dzień:	DO 25 ROKU ŻYCIA w bezrobotnych ogółem		POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA w bezrobotnych ogółem	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
31.12.2017	25	18	97	33
31.12.2016	41	26	88	34
31.12.2015	56	35	79	23
31.12.2014	71	44	83	31
31.12.2013	98	51	101	33
31.12.2012	114	55	98	30

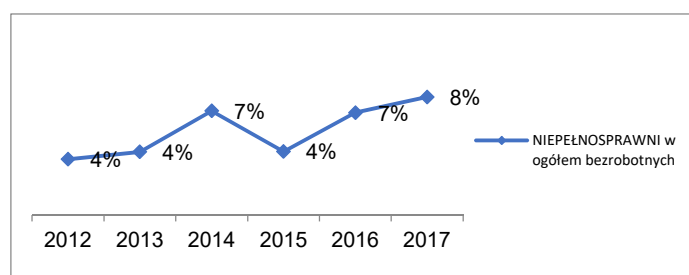

Zróżnicowany, choć raczej z tendencją wzrostową jest udział bezrobotnych osób niepełnosprawnych w bezrobotnych ogółem. Osoby te stanowią około 7% osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Udział ten rośnie, co nie musi być jednoznaczne ze wzrostem bezrobocia w tej grupie, lecz raczej ze zwiększeniem gotowości do zatrudnienia wśród osób z niepełnosprawnością i rejestracją w PUP w celu zwiększenia szans na zatrudnienie. Kobiety stanowią ok. 60% zarejestrowanych niepełnosprawnych osób bezrobotnych.

OSOBY BEZROBOTNE Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

źródło: opracowanie własne na podstawie PUP Ostróda

GMINA DĄBRÓWNO wg stanu na dzień:	NIEPEŁNOSPRAWNI w ogółem bezrobotnych	
	OGÓŁEM	w tym kobiety
31.12.2017	21	7
31.12.2016	21	8
31.12.2015	13	6
31.12.2014	26	17
31.12.2013	19	9
31.12.2012	18	12

OSOBY BEZROBOTNE W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI RODZINNEJ I SPOŁECZNEJ

- **bezrobotni korzystający z pomocy społecznej**
 - 2015 21 osób (17 kobiet)
 - 2016 3 osoby (3 kobiety)
 - 2017 28 osób (24 kobiety)

- **bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia**
 - 2015 67 osób (49 kobiet)
 - 2016 69 osób (57 kobiet)
 - 2017 56 osób (45 kobiet)

- **bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia**
 - 2015 nie było
 - 2016 nie było
 - 2017 1 osoba (1 kobieta)

BEZROBOCIE

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

BEZROBOCIE	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ duża ilość wolnego czasu, który można wykorzystać m.in. na: kursy, szkolenia, podnoszenie kwalifikacji ☺ czas na załatwianie zaległych spraw (urzędowych, administracyjnych) ☺ spędzanie wolnego czasu z dziećmi (m.in. możliwość wyjazdu z dziećmi) ☺ większe zaangażowanie w sprawy społeczne ☺ zasiłki dla bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ brak środków finansowych na zabezpieczenie podstawowych potrzeb ☹ wycofanie się z życia społecznego i zawodowego ☹ przyzwyczajanie się do stanu pozostawania bez pracy (bierność) ☹ szukanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu często prowadzących do różnego rodzaju uzależnień (alkohol itp.), konfliktów ☹ obniżenie poczucia własnej wartości, depresja ☹ brak aktywności zawodowej, wykształcenia ☹ uwstecznianie się ☹ bierność zawodowa wśród młodych ludzi ☹ zbyt częste korzystanie z opieki społecznej ☹ zwiększenie szarej strefy ☹ spadek zamożności społeczeństwa
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<ul style="list-style-type: none"> → zwiększenie liczby miejsc pracy na terenie gminy → ulepszenie (poprawa) komunikacji publicznej → pomoc specjalistów: doradców zawodowych, psychologów, prawników, terapeutów itp. → zorganizowanie kursów, szkoleń, przekwalifikowania zawodowego → umożliwienie podnoszenia poziomu wykształcenia → zachęta do pracy w postaci godnego wynagrodzenia → zwiększenie minimalnego wynagrodzenia → ograniczenie czasu bezrobocia → żłobki i przedszkola → likwidacja zasiłków dla bezrobotnych → 2 dni pracy w miesiącu w urzędzie gminy → sprzątanie ulic, chodników itp. warunkiem utrzymania zasiłków 	

2.2.3. Edukacja

Na terenie gminy Dąbrówno dzieci i młodzież uczęszczają do szkół podstawowych w Marwałdzie (ok. 70 dzieci), Dąbrównie (ok. 300 dzieci) i Elgnowie (ok. 80 dzieci) oraz do gimnazjum w Dąbrównie (w 2017 ostatnia klasa). Dzieci w wieku przedszkolnym uczęszczają do nowoutworzonego punktu przedszkolnego w Dąbrównie (25 dzieci), a także do oddziałów zerowych przy szkołach podstawowych.

Współczynnik skolaryzacji brutto za rok 2017⁹:

- szkoły podstawowe 93,08%
- gimnazja 81,73%

Wśród zidentyfikowanych deficytów u uczniów najczęściej występują¹⁰:

- zaburzenia zachowania
- niedostosowanie społeczne
- deficyty funkcji percepcyjno-motorycznych
- deficyty w rozwoju mowy
- zaburzenia w rozwoju emocjonalnym
- deficyty w rozwoju myślenia i rozmięnienia
- deficyty w rozwoju ruchowym
- zaburzenia integracji sensorycznej

Wśród najmłodszych dzieci, uczęszczających do zerówek i punktu przedszkolnego, największym problemem są wady wymowy. Około 94% pierwszoklasistów wymaga terapii logopedycznej. Innymi częstymi problemami są zaburzenia w rozwoju emocjonalnym i zachowania. Sytuacja materialna i społeczna rodzin uczniów często jest trudna. Ok. 70% uczniów korzysta z dożywiania w szkole.

WYNIKI SPRAWDZIANU KLAS SZÓSTYCH

źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE ŁOMŻA

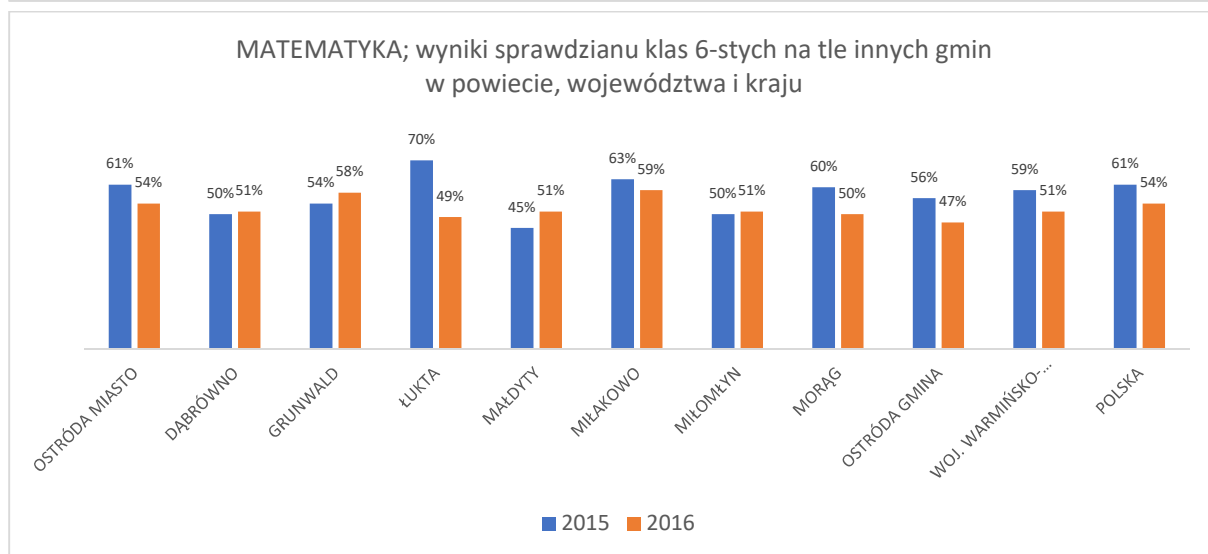
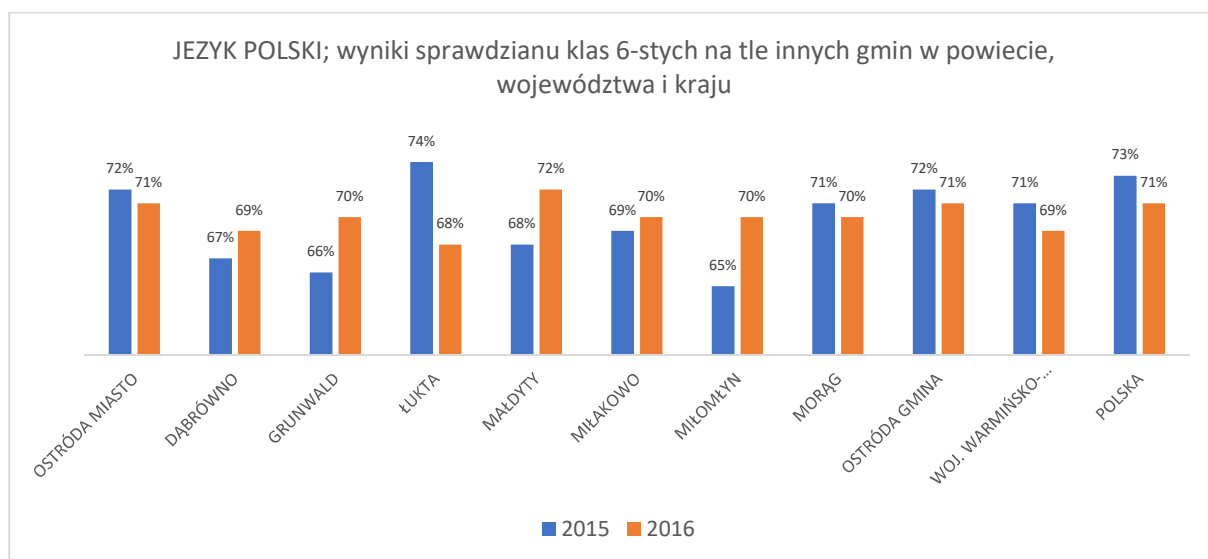
JĘZYK POLSKI	2015	2016
SZKOŁA PODSTAWOWA W MARWAŁDZIE	60%	66%
SZKOŁA PODSTAWOWA W ELGNOWIE	67%	71%
SZKOŁA PODSTAWOWA W DĄBRÓWNIE	70%	69%
POWIAT OSTRÓDZKI	71%	70%
WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE	71%	69%
POLSKA	73%	71%
MATEMATYKA	2015	2016
SZKOŁA PODSTAWOWA W MARWAŁDZIE	48%	48%
SZKOŁA PODSTAWOWA W ELGNOWIE	56%	49%
SZKOŁA PODSTAWOWA W DĄBRÓWNIE	50%	52%
POWIAT OSTRÓDZKI	58%	52%
WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE	59%	51%
POLSKA	61%	54%

⁹ wskaźnik skolaryzacji brutto, który jest miarą powszechności nauczania, określający jaki jest stosunek wszystkich uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od ich wieku) w gminie do liczby osób ją zamieszkujących, będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi

¹⁰ Diagnoza zapotrzebowania szkół podstawowych w gminie Dąbrówno oraz Diagnoza potrzeb w zakresie edukacji przedszkolnej w gminie Dąbrówno

Na terenie gminy do roku 2017 istniał klub dziecięcy, jednak nie było przedszkola. W roku szkolnym 2017/2018 37 dzieci było dowożonych do przedszkola w sąsiedniej gminie Grunwald. Obecnie gmina dysponuje własnym autobusem przedszkolnym, którym są dowożone dzieci do punktu przedszkolnego. Punkt powstał w 2018 roku i rozpoczął swoje działanie 01.09.2018 r.

Wyniki sprawdzianów klas szóstych szkół podstawowych w roku 2015 i 2016 plasują gminę Dąbrówno na ostatnich miejscach wśród gmin powiatu ostródzkiego. Zarówno z języka polskiego, jak i matematyki. Wyniki nie przekraczają lub są poniżej średniej wojewódzkiej kraju. Słabszy wynik szkoły osiągnęły z matematyki.

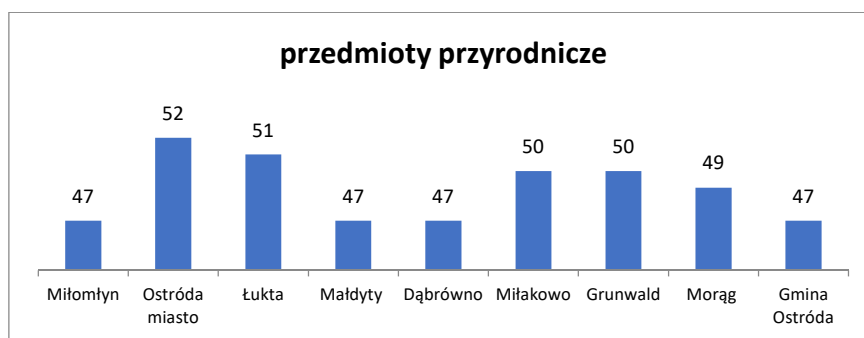
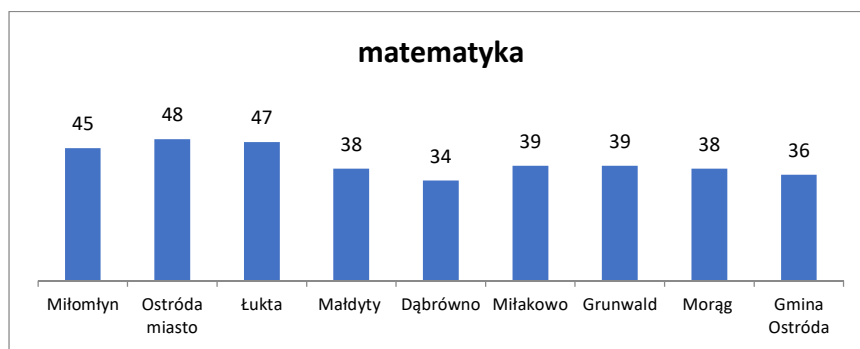
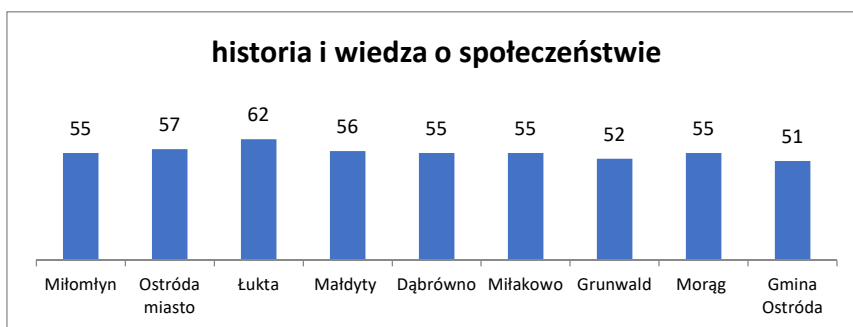
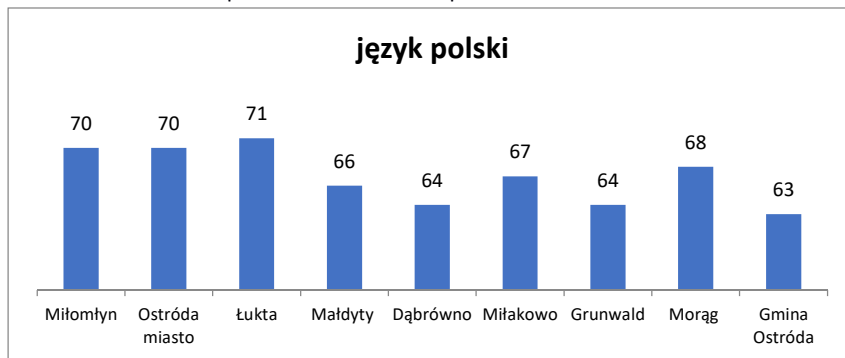
Wśród szkół podstawowych na terenie gminy najniższe wyniki osiąga szkoła w Marwałdzie.

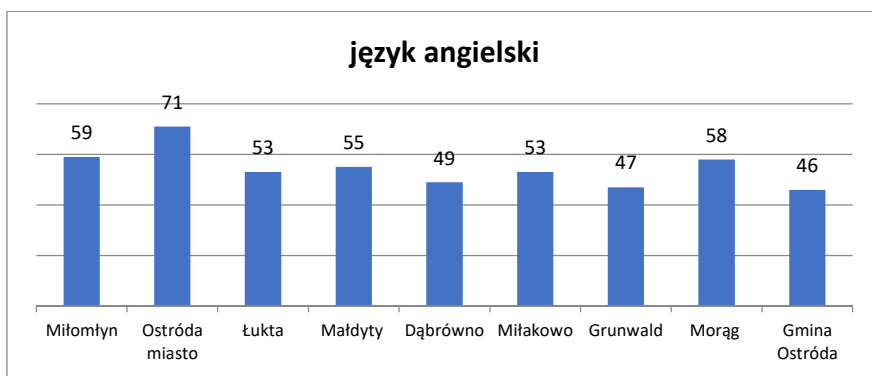
W roku 2017 gimnazjaliści z gminy Dąbrówno osiągnęli najniższy wynik na egzaminie gimnazjalnym z matematyki i przyrody w powiecie ostródzkim. W przypadku języka polskiego, wynik był drugim najniższym, a w przypadku języka angielskiego – trzecim najniższym na dziewięć gmin. Szkoły organizują dzieciom zajęcia dodatkowe, także w ramach projektów unijnych realizowanych w partnerstwie z organizacją społeczną. Utrudnieniem jednak jest konieczność dojazdu do szkół, co znacznie ogranicza możliwości czasowe uczniów.

Młodzież starsza, która ukończyła edukację w szkole podstawowej i gimnazjum, kontynuuje edukację poza gminą Dąbrówno – najczęściej w Ostródzie, Działdowie i Lubawie. Jest to głównie młodzież dojeżdżająca. Po powrocie ze szkoły dzieci i młodzież mogą korzystać ze świetlic wiejskich lub z oferty Gminnego Centrum Kulturalno-Bibliotecznego w Dąbrównie. W Wierzbicy powstała pracownia Orange, która jest wyposażona w sprzęt komputerowy. Dodatkowo pracuje tu zatrudniona przez GCKB animatorka. W pozostałych świetlicach nie ma personelu. Młodzież korzysta ze świetlicy samodzielnie, po odebraniu klucza do wejścia od sołtysów, co stanowi utrudnienie w postaci braku swobody korzystania, braku klucza, w przypadku, gdy sołtysa nie ma, braku animacji.

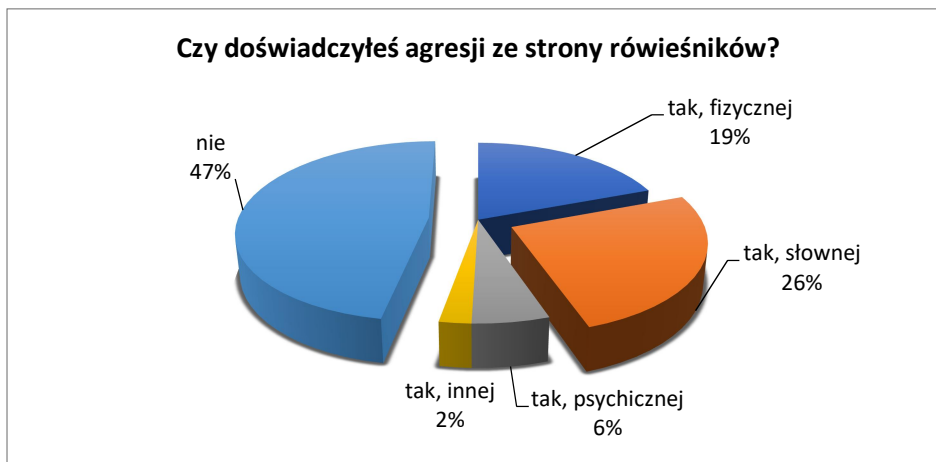
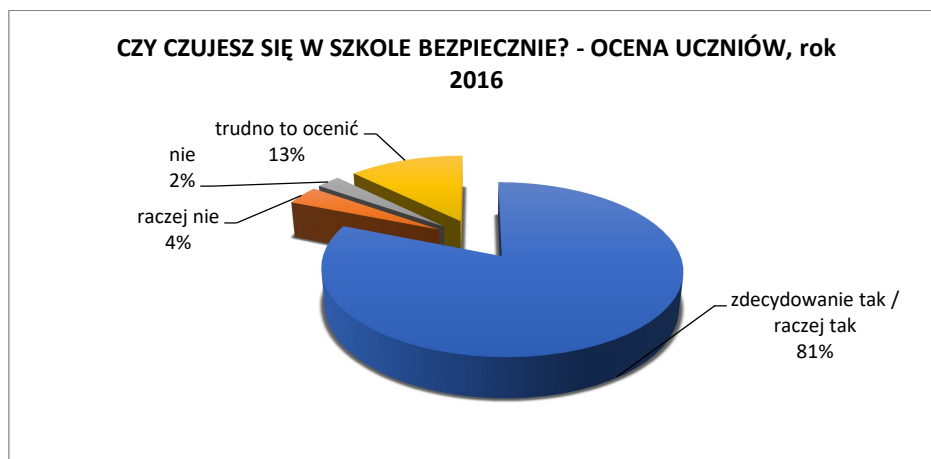
WYNIKI EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH NA TLE INNYCH GMIN POWIATU OSTRÓDZKIEGO

źródło: opracowanie własne na podstawie OKE ŁOMŻA 2017

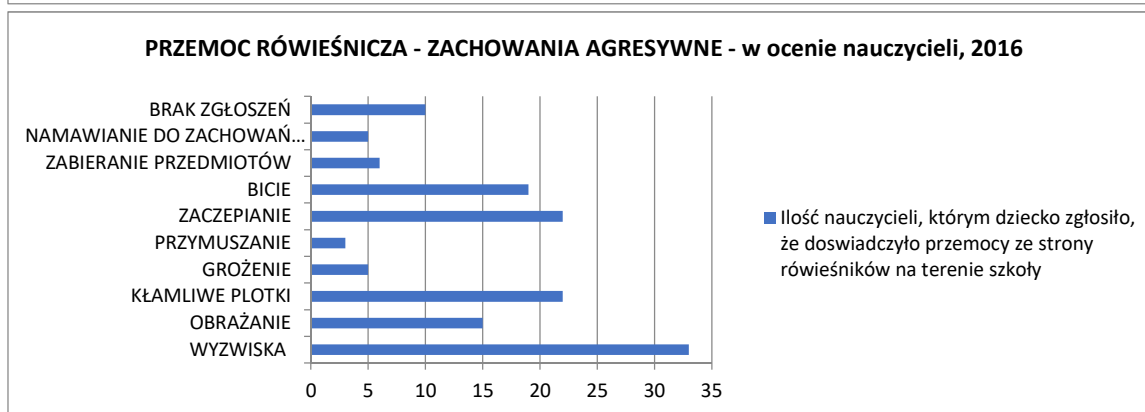
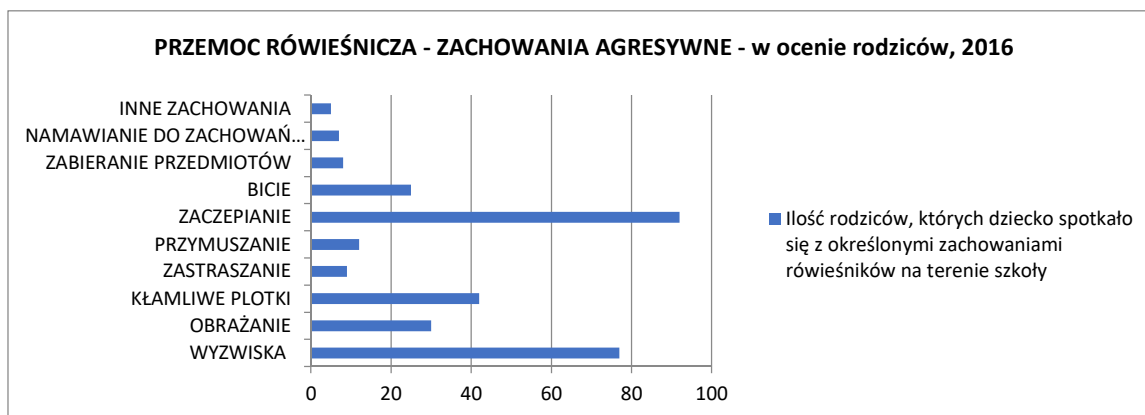
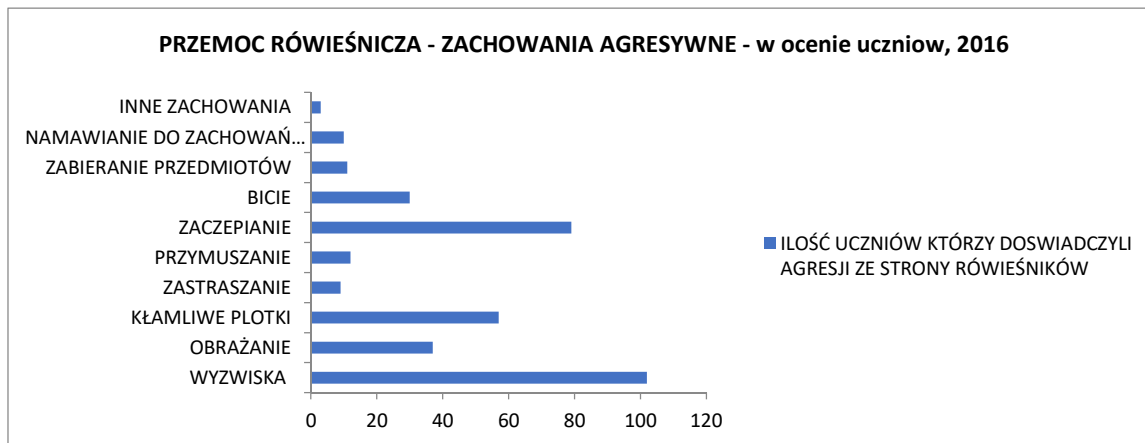

W roku 2016 w badaniu¹¹ uczniów, ankietowani wskazują, że najbezpieczniej czują się na lekcjach (86,3%) i tylko nieco mniejsze poczucie bezpieczeństwa deklarują podczas przerw (73,1%). Jako bezpieczną oceniają również drogę do szkoły (80% wskazań). Blisko połowa ankietowanych (47%) oświadczyła, że na terenie szkoły nigdy nie zetknęła się z zachowaniem agresywnym i przemocą ze strony rówieśników. Analiza szczegółowych wypowiedzi uczniów, wskazujących że na terenie szkoły doświadczyli przemocy lub agresji ze strony kolegów wskazuje, że w przeważającej większości były to formy agresji werbalnej (odpowiedzi takiej udzieliło aż 26% uczniów), w mniejszym nasileniu występowała na terenach szkół przemoc fizyczna (19%), zaś 6% uczniów podało, że doświadczyło ze strony rówieśników przemocy psychicznej.

¹¹ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

Wyniki badań¹² wskazują, że do najczęstszych zachowań agresywnych, z którymi zetknęli się uczniowie na terenie szkół ze strony rówieśników zaliczyć można: wyzwiska (53,7% odpowiedzi), zaczepianie (41,6% wskazań), kłamiwe plotki i pomówienia (30% udzielonych odpowiedzi uczniów). 16,3% ankietowanych przyznało, że doświadczyło przemocy fizycznej ze strony rówieśników.

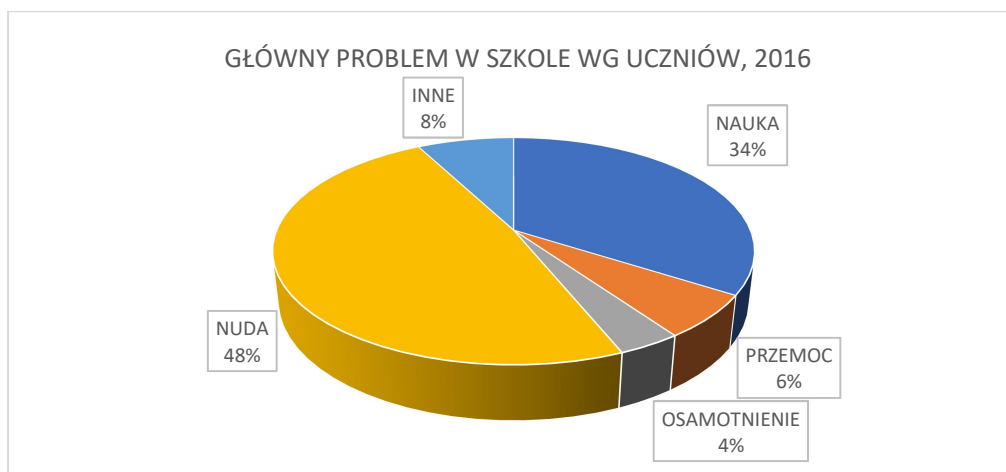

Zdania nauczycieli, rodziców i uczniów są zbieżne. Najczęstszą formą przemocy jest zaczepianie, wyzwiska, kłamiwe plotki, bicie i obrażanie.

W świetle wyników badań¹³ głównym problemem na terenie szkoły dla uczniów jest: nuda (49,5% udzielonych odpowiedzi) oraz nauka i pomoc nauczycieli w nauce (34,7% odpowiedzi). Na przemoc rówieśniczą jako problem szkolny wskazało 6,3% ankietowanych.

¹² Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

¹³ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

Zgodnie z wynikiem badań¹⁴, z problemem „nudy” wiąże się problematyka związana z ofertą zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych. Są one dostępne jedynie dla niewielkiej grupy uczniów: na zajęcia dodatkowe, rozwijające zainteresowania (na terenie szkoły) uczęszcza niespełna 23% uczniów (aż 77% uczniów nie uczęszcza na zajęcia dodatkowe). Jako główny powód niekorzystania z oferty zajęć pozalekcyjnych uczniowie wskazywali trudności z dojazdem. Jednocześnie ankietowani uczniowie deklarowali chęć uczestnictwa w zajęciach dodatkowych / pozalekcyjnych. Jako najbardziej atrakcyjne uznali:

- zajęcia sportowe (50,5% wyborów ankietowanych),
- zajęcia komputerowe (20,5% wskazań uczniów),
- zajęcia plastyczne (20% odpowiedzi),
- fotograficzne (14,7%)
- harcerstwo i zajęcia taneczne (po 12,6% wyborów ankietowanych).

DZIECI I MŁODZIEŻ

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

DZIECI I MŁODZIEŻ	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ oferta zajęć pozalekcyjnych ☺ możliwość korzystania z różnych form edukacji ☺ zajęcia w GCKB ☺ zajęcia sportowe ☺ super kadra pedagogiczna ☺ super boisko w Elgnowie i Dąbrównie ☺ pracownia Orange w Wierzbicy ☺ dostęp do placów zabaw i jezior ☺ strefy aktywności w miejscowościach ☺ treningi na sali gimnastycznej i na Orliku 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ spożywanie używek (alkohol, dopalacze) ☹ niedostateczna aktywność fizycznej ☹ telefon i komputer jako złodziej czasu ☹ brak żłobka ☹ brak działań Młodzieżowej Rady ☹ brak wypożyczalni sprzętu sportowego i wodnego ☹ brak miejsca do spotkań, np. bar, kino ☹ niedostateczna współpraca i pomoc ze strony instytucji (głównie szkół) w zorganizowaniu zajęć pozalekcyjnych ☹ brak możliwości dowiezienia dziecka na zajęcia ☹ proponowane zajęcia nieadekwatne do oczekiwań dzieci i młodzieży (brak właściwej diagnozy)

¹⁴ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

PROPONOWANE DZIAŁANIA

- diagnoza potrzeb i oczekiwań dzieci
- umożliwienie dowozu na zajęcia i warsztaty
- większa współpraca międzyinstytucjonalna
- większe zaangażowanie szkół w udostępnianie pomieszczeń
- zajęcia dostosowane do potrzeb oczekiwanych dzieci i młodzieży
- zajęcia kulturalno-sportowe
- utworzenie drużyn sportowych (różne dyscypliny)
- wyjazdy do kina, teatru, na basen
- utworzenie większej liczby placów zabaw
- większa liczba zajęć dodatkowych, np. języki obce
- utworzenie kina, np. objazdowego
- zachęcanie dzieci i młodzieży do włączania się w życie społeczne, co powinna robić m.in. szkoła i organizacje pozarządowe
- zajęcia wyrównawcze dla dzieci słabszych
- zajęcia rozwijające dla dzieci uzdolnionych

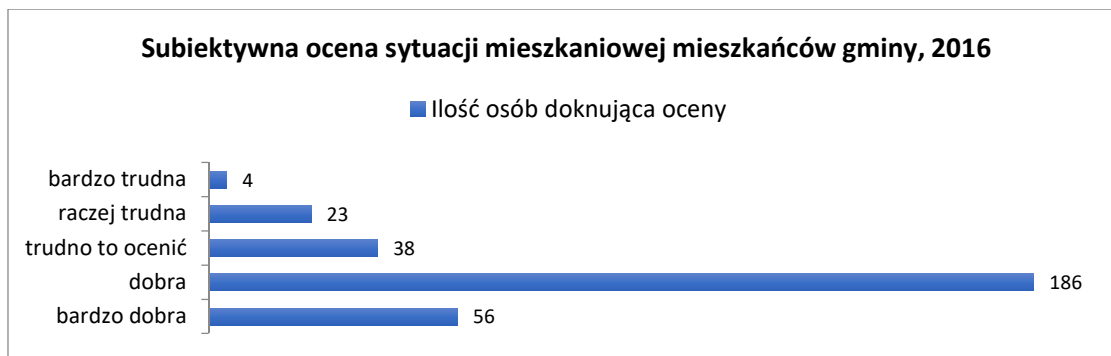
2.2.4. Mieszkalnictwo i komunikacja

Do sieci wodociągowej podłączonych jest 94,2% budynków mieszkalnych, natomiast do kanalizacji 56,9% wszystkich budynków mieszkalnych w gminie. Ludność korzystająca z wodociągu to 95% mieszkańców, natomiast z kanalizacji – 58,1%. Gazu na terenie gminy nie ma.

Na terenie gminy znajduje się (stan na 31.12.2017) 865 budynków mieszkalnych. Wśród nich 18,5% nie posiada łazienki, a 39,7% centralnego ogrzewania.

Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki (na dzień 31.12.2017):

➤ przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	80,7 m ²
➤ przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	24,8 m ²
➤ przeciętna liczba izb w jednym mieszkaniu	3,98
➤ przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,26
➤ przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,82

W gminie znajduje się jeden lokal komunalny o powierzchni 29 m².

Liczba mieszkań oddanych do użytku maleje. W 2015 było to 19 mieszkań, natomiast w 2017 trzy mieszkania.

DODATKI MIESZKANIOWE

źródło: opracowanie na podstawie GUS

DODATKI MIESZKANIOWE	2010	2015	2016	2017
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	805	690	574	495
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	112 084	144 162	112 494	95 615

Liczba dodatków mieszkaniowych wypłacanych przez GOPS znacząco maleje. W 2010 roku wypłacono 805 dodatków, natomiast w 2017 – 495. Wartość wypłaconych podatków w 2017 roku spadła o 18% w porównaniu z rokiem 2010.

57% ankietowanych¹⁵ oceniła dostęp mieszkańców gminy do **komunikacji** jako bardzo zły i zły. Tylko 20% oceniło dostępność komunikacji jako dobrą, a zaledwie 2% jako bardzo dobrą. Wynik wskazuje, że problem dostępności do komunikacji jest jednym z poważniejszych problemów mieszkańców gminy Dąbrówno.

INFRASTRUKTURA

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

INFRASTRUKTURA	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ coraz więcej miejsc przeznaczonych na plac zabaw ☺ wykorzystanie świetlic ☺ aktywnie działające Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne ☺ istniejące przedszkole ☺ dostęp do przedszkola, szkół urzędu itp. ☺ dostęp do opieki zdrowotnej ☺ powstają nowe place zabaw i obiekty sportowo-rekreacyjne ☺ dobra sieć wodociągowa ☺ trasy rowerowe ☺ hala sportowa 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ brak świetlic (miejsc spotkań) w niektórych wsiach ☹ brak lub niedoposażone place zabaw ☹ niedogodne połączenia komunikacyjne ☹ zły stan dróg wiejskich ☹ brak właściwego wyposażenia świetlic wiejskich ☹ brak kadry prowadzącej zajęcia w świetlicach ☹ miejscowo przestarzała sieć wodociągowa ☹ brak kanalizacji w niektórych częściach gminy ☹ brak sieci gazowej

¹⁵ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

☺ nowe boisko wielofunkcyjne w Elgnowie	☹ brak kolei ☹ molo w Dąbrównie do remontu ☹ niedostateczna liczba miejsc noclegowych z wyżywieniem i ofertą typu rower, kajaki itp. ☹ brak kina i galerii ☹ brak systemowych rozwiązań ekologicznych, np. piece (smog) ☹ niedostateczna i niedostosowana do potrzeb komunikacja publiczna (PKS, okejki) ☹ brak punktów usługowych, np. krawiec, szwec, kosmetyczka itp.
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
→ zatrudnienie kadry do świetlic (animacja, prowadzenie zajęć, stałe godziny otwarcia) → uświadomienie społeczności w zakresie korzystania z istniejącej infrastruktury → lepsze wyposażenie świetlic → poprawa jakości dróg → modernizacja sieci wodociągowej, budowa kanalizacji → budowa samoobsługowej myjni → budowa hal sportowych przy szkołach → budowa amfiteatru → szkolenia kadry pozyskującej środki zewnętrzne → gminna wypożyczalnia rowerów → warsztat naprawy samochodów → więcej miejsc w przedszkolu → utworzenie żłobka	

2.2.5. Opieka zdrowotna

Liczba porad lekarskich w gminie Dąbrówno rocznie wynosi ok. 20 000:

- 2017 19 509 porad
- 2016 19 920 porad
- 2015 20 409 porad
- 2010 19 330 porad

Jedyną miejscowość, w której znajduje się ośrodek zdrowia, dwie apteki i stomatolog to Dąbrówno. Do lekarzy specjalistów mieszkańcy muszą udać się do Ostródy, Olsztyna, Działdowa.

OPIEKA ZDROWOTNA

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

OPIEKA ZDROWOTNA WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
☺ ośrodek zdrowia, dwie apteki i dentysta, ale tylko w Dąbrównie ☺ czyste środowisko ☺ ścieżka zdrowia	☹ brak rehabilitantów i specjalistów ☹ brak aptek w większych miejscowościach ☹ brak domów pomocy społecznej na terenie gminy ☹ brak sklepów ze sprzętem rehabilitacyjnym ☹ niewykorzystanie naturalnych walorów

	<p>naturalnych gminy, np. do uprawiania sportów wodnych</p> <p>☹ brak siłowni zewnętrznych (jest tylko w jednej miejscowości)</p> <p>☹ utrudniony dojazd do lekarza zwłaszcza dla osób starszych</p>
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<p>→ prelekcje nt. zdrowia</p> <p>→ stworzenie konkurencji (dentysta)</p> <p>→ poprawa dostępu do badań profilaktycznych</p> <p>→ poprawa dostępu do specjalistów</p> <p>→ dyżury specjalistów w ośrodku zdrowia w Dąbrównie</p> <p>→ programy profilaktyczne</p>	

2.2.6. Uzależnienia¹⁶

W roku 2017 odbyło się 14 posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA). Wydano 27 wezwań przed GKRPA do mieszkańców gminy w związku z otrzymaniem wniosków o nadużywaniu alkoholu (dotyczyły 22 osób, przy czym niektóre osoby wzywano więcej, niż jeden raz). Na posiedzenia Komisji zaproszono również czworo wnioskodawców, w celu uzyskania dodatkowych informacji, dotyczących sprawy którą zajmowała się GKRPA. Wszczęto jedną sprawę związaną ze skierowaniem na leczenie odwykowe uzależnienia od alkoholu. Z powodu odmowy dobrowolnego podjęcia terapii uzależnienia od alkoholu, jeden wniosek został skierowany do Sądu Rejonowego w Ostródzie w celu uruchomienia procedury zobowiązania do leczenia odwykowego. Trzy osoby zdecydowały się na badania przez lekarza biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

ZAKRES DZIAŁAŃ GKRPA

źródło: sprawozdanie GKRPA za rok 2017

ZAKRES DZIAŁAŃ	2015	2016	2017
Liczba konsultacji w Punkcie Konsultacyjnym	96	108	75
Liczba osób objętych pomocą specjalistyczną	18	22	19
Liczba posiedzeń GKRPA	12	13	14

Aby ocenić jak zmieniało się na przestrzeni ostatnich pięciu lat spożycie alkoholu wśród mieszkańców gminy Dąbrówno, zestawiono wartości sprzedaży alkoholu w latach 2012-2016 (wg składanych przez sprzedawców do Urzędu Gminy Dąbrówno oświadczeń o wartości sprzedanego alkoholu).

W ramach działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, w 2017 roku specjalista terapeuta uzależnień i psycholog udzielili 75 indywidualnych konsultacji i porad. Średni czas pracy specjalistów to 10 h w miesiącu. Punkt wspomaga klientów będących po terapii z zaleconą tzw. terapię podtrzymującą czyli udział w grupach abstynenckich lub kontakt z terapeutą. W związku z dużymi odległościami (Działdowo, Ostróda) i brakiem komunikacji byli skazani na brak możliwości udziału w tego typu zajęciach. Dzięki działaniom Punktu każdy, kto wykaże chęć udziału w grupie lub potrzebę rozmowy z terapeutą ma taką możliwość. W 2017 odbyło się 40 spotkań grupy wsparcia.

¹⁶ Informacje na podstawie sprawozdania GKRPA za rok 2017 oraz Raportu z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

WARTOŚĆ SPRZEDAŻY ALKOHOLU NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO

źródło: sprawozdanie GKRPA

2012	2013	2014	2015	2016
1.104.051 zł	1.616.391 zł	2.038.282 zł	2.795.000 zł	2.608.883 zł
100%	146,4%	184,6%	253,2%	236,3%

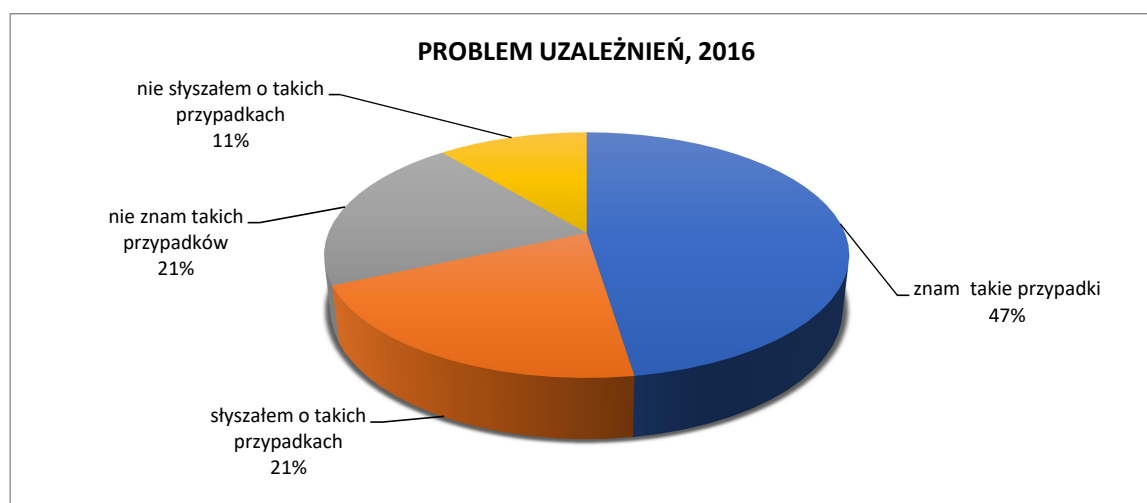
Wartość sprzedanego alkoholu tylko na terenie gminy Dąbrówno w roku 2018 wyniosła ok. 13% całego ROCZNEGO budżetu, jakim dysponuje Gmina (!!!).

Do powyższych szacunków należy dodać alkohol zakupiony przez mieszkańców gminy, poza jej obszarem, na przykład w sklepach, w tym w dużych sieciach (np. Biedronka) w większych miejscowościach w Ostródzie, Lubawie, Działdowie.

Dane wskazują na znaczący wzrost spożycia alkoholu przez mieszkańców gminy Dąbrówno. Przyjmując za bazę wyjściową wartość sprzedaży w roku 2012 (jako 100%), w okresie od 2012 do 2016 spożycie wzrosło o około 136%, z kwoty 1.104.051 zł do kwoty 2.608.883 zł, a w rekordowym roku 2015 mieszkańcy gminy wydali na zakup alkoholu blisko 2.800.000 zł. Wartość ta wydaje się utrzymywać na zbliżonym poziomie w roku 2017.

W 2017 r. wydano trzy postanowienia w sprawie zaopiniowania wniosków o zezwolenie na sprzedaż alkoholu na terenie naszej gminy. W przypadku jednego punktu sprzedaży alkoholu Gmina wszczęła procedurę cofnięcia pozwolenia.

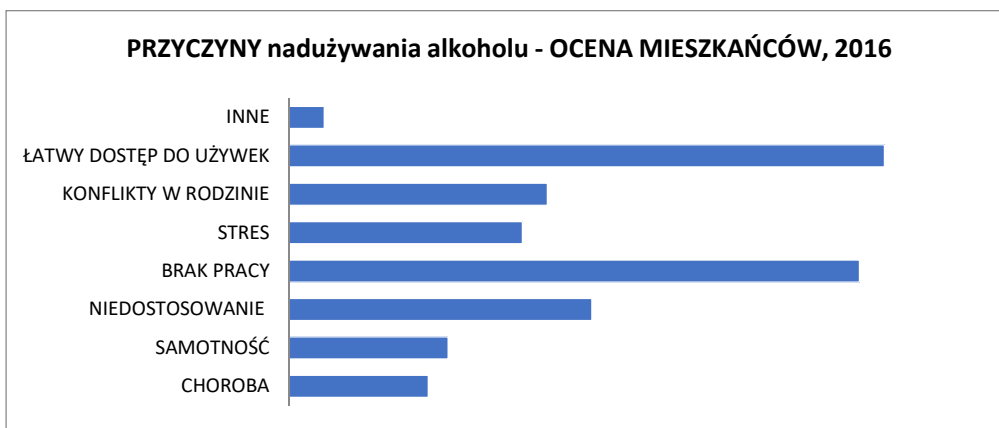
Zdaniem mieszkańców pytanym w badaniu ankietowym¹⁷ w 2016 roku o nasilenie problemu uzależnień od alkoholu na terenie gminy Dąbrówno, 57% ankietowanych uznało uzależnienie za największy problem społeczny. W badaniu tym mieszkańcy często wiązali również problem uzależnienia od alkoholu z występowaniem przemocy w rodzinie. We wcześniejszych latach problemem uzależnień były gry hazardowe. Po zmianie przepisów i ograniczeniu możliwości korzystania z automatów do gry, problem ten nie jest widoczny. Zagrożeniem XXI wieku, zwłaszcza wśród młodych osób, jest nadmierne korzystanie z nowych technologii: telefon, komputer, gry komputerowe, internet, media społecznościowe itp. Dostępne są również dopalacze.

¹⁷ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

Jako główne przyczyny problemu uzależnienia wskazano:

- łatwy dostęp do używek, w tym alkoholu (39% badanych),
- brak pracy (38% ankietowanych w problemach z zatrudnieniem upatruje głównej przyczyny uzależnienia),
- trudności z przystosowaniem się do zmieniających się warunków zewnętrznych (19,5% ankietowanych),
- konflikty w rodzinie i stres towarzyszący sytuacjom problemowym (16% badanych).

Mieszkańcy głównych przyczyn uzależnienia od alkoholu upatrują w łatwym dostępie do alkoholu i braku pracy.

Działania pomocowe, które zdaniem mieszkańców powinny być podejmowane w stosunku do osób uzależnionych i ich rodzin:

- organizacja pomocy terapeutycznej i psychologicznej na terenie gminy,
- zwiększenie dostępności do specjalistów
- organizacja grup wsparcia
- działania profilaktyczne, adresowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców gminy

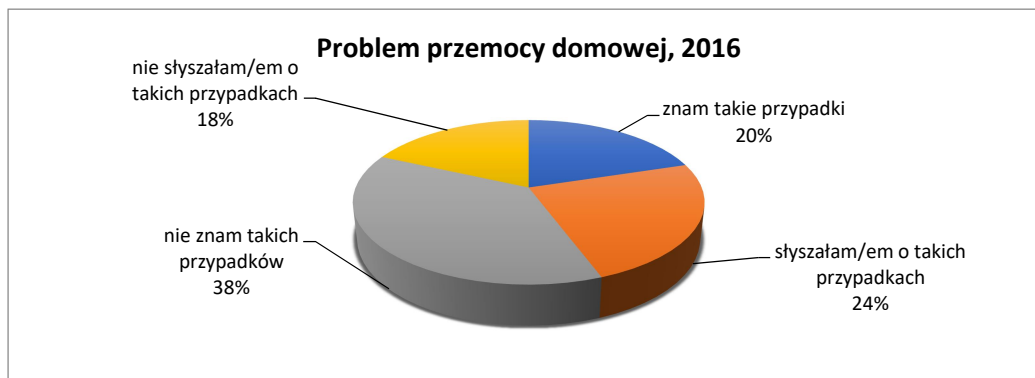
UZALEŻNIENIA

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

UZALEŻNIENIA	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ możliwość wsparcia specjalistów (psycholog, terapeuta) ☺ pomoc od pracownika socjalnego, asystenta rodziny ☺ wsparcie rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ niedostrzeżenie problemu i powagi sytuacji ☹ brak motywacji do leczenia ☹ niechęć do korzystania z porad specjalistów ☹ utrata pracy, popadanie w długi ☹ negatywny wpływ na rodzinę i środowisko ☹ przemoc ☹ występowanie współuzależnień ☹ znaczna odległość od instytucji pomocowych (Działdowo, Ostróda) ☹ wadliwy system pomocy dla osób uzależnionych
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<ul style="list-style-type: none"> → ułatwienie dostępu do specjalistów i instytucji pomocowych → zmiana świadomości osoby uzależnionej, rodziny i środowiska → wsparcie finansowe dla osób zmotywowanych do leczenia 	

2.2.7. Przemoc¹⁸

Wyniki badań wskazują, że 20% badanych¹⁹ mieszkańców gminy zna osobiście takie przypadki rodzin, w których występuje problem przemocy domowej, i chociaż 38% badanych stwierdziło, że nie zna „osobiście” takich rodzin, to aż 24% mieszkańców biorących udział w badaniu słyszało o tym, że w jakiejś konkretnej rodzinie dochodzi do przemocy.

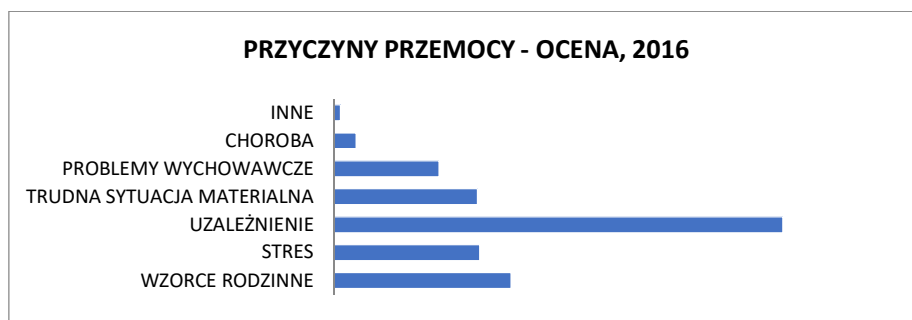

Problem przemocy domowej na terenie gminy Dąbrówno mocno powiązany jest z problemem uzależnienia od alkoholu. **Mieszkańcy biorący udział w badaniach ankietowych (65,2%) właśnie uzależnienie wskazali jako główną przyczynę przemocy w rodzinie.** Drugim co do ważności czynnikiem odpowiedzialnym za zachowania przemocowe sprawców w ocenie badanych były:

- przekazywane wzorce rodzinne (25,7% odpowiedzi)
- stres i trudna sytuacja materialna (21% odpowiedzi)
- problemy wychowawcze (15% odpowiedzi)

¹⁸ Raport z diagnozy problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno, XI 2016

¹⁹ jw.

W roku 2018 **Niebieska Karta** założono w 5 rodzinach.

Za znęcanie się nad rodziną 8 osób, w tym 1 kobieta objęta jest dozorem **kuratora sądowego**, a trzem osobom taki dozór został w 218 roku zakończony. Łącznie 11 osób.²⁰

2.2.8. Osoby starsze

Ujemny przyrost naturalny, a jednocześnie lepsza jakość życia, rozwój medycyny, a więc dłuższe życie powodują, że osoby starsze stają się coraz większą grupą społeczną. Jest to trend nie tylko w gminie Dąbrówno, lecz także w całym kraju i na świecie. Rozwija się tak zwana „srebrna gospodarka”, tj. usługi dla osób starszych, zarówno w sferze opieki, jak i rozrywkowej. W gminie Dąbrówno żyje wiele rodzin wielopokoleniowych. Starsi i młodszy mieszkają w jednym domu lub miejscowości, zwłaszcza w rodzinach rolników. Osoby starsze mają opiekę swoich bliskich. Jednak konieczność sprawowania opieki nad osobami w podeszłym wieku, cierpiącymi często na choroby, powoduje mniejszą aktywność zawodową i społeczną mieszkańców.

Stan zdrowia osób starszych, które od niedawna są wieku emerytalnym, często pozwala na dodatkową aktywność. Osoby te mają także więcej wolnego czasu i większą gotowość do działania, potrzebę integracji. Gmina (GCKB) organizuje zajęcia dla tej grupy, jednak odbywają się one głównie na terenie Dąbrówna. Niedostateczna komunikacja dodatkowo pogłębia problem korzystania z oferty dla seniorów.

Na terenie gminy nie ma żadnego domu opieki dziennej, domu pomocy społecznej, ani środowiskowego domu pomocy. Ich utworzenie mogłoby stanowić szansę na rozwój przedsiębiorczości w gminie, a jednocześnie byłoby odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania coraz liczniejszej grupy osób starszych.

Niedostateczna komunikacja publiczna i opieka zdrowotna dla tej grupy dodatkowo pogłębia marginalizację i wykluczenie. Seniorzy są uzależnieni od swoich rodzin. Ograniczony dostęp do specjalistów, w tym lekarzy, rehabilitantów, czy animatorów czasu wolnego. Na terenie gminy brakuje oferty dla osób starszych, zwłaszcza zamieszkałych poza Dąbrównem.

OSOBY STARSZE

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

OSOBY STARSZE	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
☺ dostępność do lokalnej służby zdrowia (lekarz rodzinny)	☹ brak klubów seniora, domów dziennego pobytu w miejscach zamieszkania seniorów

²⁰ dane kuratorów sądowych z Sądu rejonowego w Ostródzie

<ul style="list-style-type: none"> ☺ dużo czasu wolnego ☺ dużo osób w podobnej grupie wiekowej, o podobnych potrzebach i zainteresowaniach ☺ oferta warsztatów, wyjazdów integracyjnych ☺ relaks dzięki stworzonym strefom rekreacji ☺ podjazdy dla osób niepełnosprawnych i dostosowane trakty spacerowe ☺ apteki ☺ klub emeryta 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ brak domów pomocy społecznej ☹ utrudniony dojazd do instytucji ☹ brak edukacji osób starszych nt. zmian społecznych, zagrożeń, korzystania z nowinek technicznych ☹ izolacja społeczna ☹ utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów ☹ niskie dochody, a zwiększone koszty np. leczenia, dojazdów do specjalistów ☹ za mało wizyt pielęgniarek środowiskowych ☹ słaba opieka medyczna ☹ brak rehabilitanta ☹ ograniczona liczba opiekunów społecznych ☹ za mało form aktywności dla osób starszych ☹ słabo rozwinięte więzi społeczne powodujące izolację osób starszych i pozbawienie ich pomocy ze strony społeczności, np. sąsiadów
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<ul style="list-style-type: none"> → utworzenie uniwersytetu trzeciego wieku → organizacja dnia seniora → kluby seniora → domy dziennego pobytu → domy pomocy społecznej → zatrudnienie specjalistów do pracy z osobami starszymi → ułatwieni dojazdu do lekarzy specjalistów i placówek kulturalno-rozrywkowych → polepszenie sytuacji finansowej osób starszych → zwiększenie częstotliwości wizyt pielęgniarek środowiskowych → dopłaty dla osób przebywających w ośrodkach opieki paliatywnej → organizacja transportu → zajęcia ruchowe np. aerobik, siłownia zewnętrzna 	

2.2.9. Osoby z niepełnosprawnością

Liczba mieszkańców gminy z orzeczoną niepełnosprawnością rośnie. Nie wynika to z faktu, że nagle coraz więcej osób choruje. Rośnie świadomość społeczna i tolerancja (rozumienie). Jest coraz więcej możliwości wsparcia osób z niepełnosprawnością: dofinansowania do zatrudnienia, inwestycje uwzględniające potrzeby osób z niepełnosprawnością. W grupie osób niepełnosprawnych, oprócz osób dorosłych, są także dzieci, dla których istnieją dodatkowe możliwości wsparcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach lub w ramach projektów społecznych.

Osoby z niepełnosprawnością, to najczęściej osoby bezrobotne. Wymagają opieki, co utrudnia członkom rodziny podjęcie zatrudnienia. Ponadto na terenie gminy nie ma ośrodków opieki – ani dziennych, ani całodobowych. Osoby z niepełnosprawnością umysłową korzystają z ośrodków w Wygodzie (gmina Ostróda) oraz w Ostródzie (miasto Ostróda).

Podobnie jak w przypadku osób starszych, utworzenie dziennych i/lub całodobowych ośrodków opieki dla osób z niepełnosprawnością mogłoby stanowić szansę na rozwój przedsiębiorczości w gminie, a jednocześnie byłoby odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania coraz liczniejszej grupy osób starszych. Przesłanką ku temu są duże możliwości dofinansowania tego obszaru ze środków unijnych w perspektywie 2014-2020.

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ możliwości podjęcia pracy ☺ korzystanie z różnych form pracy, ulg, dofinansowań prawa jazdy, zakup sprzętu ☺ likwidacja barier komunikacyjno-architektonicznych ☺ więcej czasu wolnego i przeznaczenie go na aktywność społeczną i zawodową ☺ zabezpieczenie finansowe ze strony ZUS lub GOPS – renta, zasiłek stały) ☺ duża pomoc Państwa, np. PFRON ☺ coraz więcej miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami ☺ zaangażowanie się w życie społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ niedostateczna liczba miejsc pracy dla osób z orzeczeniem ☹ wyizolowanie społeczne, marginalizacja ☹ wykluczenie społeczne i zawodowe ☹ utrudnienia w codziennym funkcjonowaniu ☹ ograniczone możliwości finansowe ☹ niedostateczny dostęp do służby zdrowia ☹ stereotypy społeczne ☹ brak specjalistycznych środków transportu
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<ul style="list-style-type: none"> → tworzenie i wspieranie zakładów pracy zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami → kursy, szkolenia, przekwalifikowania zawodowe → zorganizowanie zajęć dla osób z niepełnosprawnościami → zorganizowanie grup wsparcia, wolontariatu → zwiększenie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności → zapewnienie usług opiekuńczych → zapewnienie wsparcia osobom z otoczenia osób niepełnosprawnych (rodzina, sąsiedzi itp.) → pomoc w codziennych obowiązkach, np. wolontariat → prelekcje (edukacja) nt. różnych rodzajów niepełnosprawności → efektywne uczenie samodzielności 	

2.2.10. Pracodawcy i osoby pracujące

Gmina Dąbrówno nie należy do zamożnych samorządów. Bardzo niski poziom przedsiębiorczości, niewielka liczba firm i pracodawców to niewielkie wpływy z podatków, a więc niski budżet, mniej inwestycji i działań na rzecz mieszkańców. Priorytetem powinno być pobudzenie przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców, a także wsparcie już istniejących firm i osób pracujących.

Aktywność zawodowa i przedsiębiorczość wymaga spełnienia uwarunkowań w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, możliwości pozostawienia osób zależnych pod opieką (dzieci, osoby starsze, chore), komunikacji do miejsca pracy, godnej płacy, legalności zatrudnienia itp. Wiele czynników wpływa na pobudzenie rozwoju gospodarczego w gminie.

Liczba osób pracujących w gminie to tylko ok. 320 osób (!) – dane GUS 2017.

Oprócz czynników organizacyjnych i technicznych, niezwykle istotne są **postawy mieszkańców**. Podczas badań wyraźnie uwidoczniły się takie problemy społeczne jak:

- dziedziczenie negatywnych postaw,
- marazm,
- bierność,
- roszczeniowość,

- konflikty w środowisku lokalnym,
- przyzwyczajenie do korzystania z opieki społecznej,
- brak lub niedostateczna ilość wzorców takich jak ambicja, motywacja do działania, chęć podnoszenia i nabywania wykształcenia, kwalifikacji zawodowych,
- bardzo mała gotowość na zmiany.

Postawy rodziców mają wpływ na zachowania i przygotowanie do dorosłego życia ich dzieci. Trwająca od wielu lat trudna sytuacja w gminie (wysokie bezrobocie, niski poziom przedsiębiorczości, peryferyjny charakter gminy) sprawia, że **rośnie kolejne pokolenie osób**, które dziedziczą bierność, marazm, niską motywację do podejmowania działań zmierzających do poprawy jakości swojego życia.

PRACODAWCY I OSOBY PRACUJĄCE

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

PRACODAWCY I OSOBY PRACUJĄCE	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ stabilizacja finansowa i życiowa ☺ rozwój osobisty i zawodowy ☺ poprawa sytuacji finansowej rodzin ☺ nabywanie nowych umiejętności ☺ szacunek do pracy ☺ zainteresowanie inwestorów położeniem gminy ☺ dostęp do dróg szybkiego ruchu (dobra lokalizacja) ☺ dofinansowania dla pracodawców na tworzenie nowych miejsc pracy ☺ lepsze technologie ☺ zmniejszenie bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ bardzo mało zakładów pracy na terenie gminy – małe wpływy z podatków do gminy ☹ niskie pensje – nieadekwatne do wykonywanej pracy ☹ praca „na czarno” (bez umowy) ☹ trudności z poszanowaniem pracownika i jego praw ☹ nieterminowe wypłaty wynagrodzeń, niewypłacalność ☹ pomimo bezrobocia trudności ze znalezieniem pracowników ☹ wysokie koszty utrzymania pracownika ☹ mobbing ☹ brak szacunku dla pracownika
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<ul style="list-style-type: none"> ➔ efektywne i obiektywne kontrole właściwych instytucji nad przestrzeganiem praw pracowników ➔ zapewnienie dojazdów do pracy ➔ dofinansowania, ulgi dla małych zakładów ➔ niskie stawki podatków w początkowym okresie działalności ➔ pakiet socjalny ➔ umowy na czas nieokreślony ➔ wspieranie bezrobotnych w zdobywaniu nowych kwalifikacji zawodowych ➔ dopłaty z urzędu pracy do wynagrodzeń pracowników ➔ zwolnienia ze składek ZUS przez dwa lata 	

2.2.11. Pozostałe grupy i obszary pomocy społecznej

Problemy społeczne w gminie Dąbrówno mają wielopłaszczyznowe przyczyny, w tym niezależne, takie jak lokalizacja, dostępne zasoby, trendy społeczne (np. demografia). Na takie elementy jak infrastruktura, czy postawy mieszkańców, Gmina ma wpływ. Jest jednak uzależniona od:

- dostępnych środków finansowych własnych
- możliwości zewnętrznego finansowania i umiejętności jego pozyskania

- kompetencji, motywacji i zaangażowania osób odpowiedzialnych za administrowanie gminą (wójt, rada, urzędnicy, nauczyciele, pracownicy innych jednostek publicznych)
- uwarunkowań prawnych (zmiany w przepisach, procedury administracyjne)

ZASOBY GMINY DĄBRÓWNO

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

ZASOBY GMINY DĄBRÓWNO	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ dogodna lokalizacja w pobliżu ważnych dróg kołowych (trasa S7) ☺ atrakcyjność przyrodnicza ☺ atrakcyjność turystyczna ☺ korzystniejsza niż w regionie i kraju ☺ struktura wiekowa mieszkańców – młodzi mieszkańcy ☺ duża liczba świetlic wiejskich ☺ duża aktywność i oferta GCKB ☺ wysoka skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na inwestycje i działania na rzecz mieszkańców ☺ gotowość samorządu do współpracy z partnerami, w tym organizacjami pozarządowymi ☺ niewielka odległość do dużych miast, centrów biznesu, edukacji, rozwoju (Gdańsk, Warszawa, Toruń) 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ rozproszenie miejscowości ☹ utrudniona komunikacja ☹ brak gruntów gminnych o większej powierzchni, na których mogłyby powstać fabryki (miejsca pracy) ☹ niedostateczne gminne zasoby lokalowe umożliwiające tworzenie przedszkoli, żłobków ☹ niewielki budżet gminy ☹ duży i rosnący udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym ☹ brak wiarygodnej informacji nt. stanu wykształcenia mieszkańców ☹ wysokie bezrobocie ☹ niska aktywność gospodarcza (mało firm) ☹ niedoposażone świetlice wiejskie ☹ świetlice wiejskie nie mają stałego planu zajęć i animatorów
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<ul style="list-style-type: none"> ➔ szkolenia dla członków rad sołeckich i mieszkańców (zwłaszcza niepracujących) w zakresie animacji – pod kątem zatrudnienia w świetlicach wiejskich ➔ stworzenie systemu wolontariatu mieszkańców gminy (zwłaszcza niepracujących) na rzecz innych mieszkańców i środowiska lokalnego ➔ nabywanie gruntów i nieruchomości w celu umożliwienia przedsiębiorcom prowadzeni działalności gospodarczej oraz realizacji celów społecznych ➔ opracowanie systemu zachęcania do rozwoju przedsiębiorczości w gminie ➔ pozyskanie inwestorów (tworzenie miejsc pracy) ➔ budowa infrastruktury wspomagającej rozwój społeczny i gospodarczy ➔ inwestowanie w kapitał ludzki (szkolenia, integracja, podnoszenie kwalifikacji i kompetencji) ➔ promocja walorów gminy (przyroda, potencjał turystyczny) 	

POSTAWY SPOŁECZNE MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBRÓWNO

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

POSTAWY SPOŁECZNE	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ zwiększenie świadomości wpływu na własne życie ☺ gotowość do współpracy ☺ otwartość na zmiany ☺ usamodzielnianie się ☺ wspólne działania 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ postawa roszczeniowa ☹ bierność, niechęć do aktywności prowadzącej do poprawy swojej sytuacji życiowej ☹ narzekanie, zazdrość ☹ konflikty

<ul style="list-style-type: none"> ☺ kreatywność ☺ klub dyskusyjny ☺ stowarzyszenia ☺ wspólne rozgrywki sportowe ☺ pomoc sąsiedzka ☺ pozytywne postawy społeczne niektórych mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ cwaniactwo, niegospodarność ☹ brak chęci i motywacji do nauki ☹ wadliwy system społeczny – brak narzędzi dla GOPS do walki z negatywnymi postawami i zachowaniem (pomimo zaniechań nadal należy wypłacać świadczenia) ☹ niski poziom przedsiębiorczości ☹ niewielka otwartość na zmiany ☹ zawiść wśród mieszkańców
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<ul style="list-style-type: none"> → objęcie wsparciem asystenta rodziny większej liczby rodzin → zwiększenie wsparcia dla asystenta rodziny specjalistami i instytucjami → systematyczna praca nad zmianą postaw (praca nad zwiększaniem poczucia własnej wartości) → spotkania integracyjne, wycieczki → więcej prac społecznych, szkoleń → wsparcie w doksztalcaniu się mieszkańców → edukacja społeczna i obywatelska (szkolenia, warsztaty) 	

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBRÓWNO

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	
ASPEKTY POZYTYWNE	ASPEKTY NEGATYWNE
<ul style="list-style-type: none"> ☺ coraz więcej organizacji pozarządowych ☺ imprezy i wydarzenia integracyjne ☺ projekty zewnętrzne umożliwiające realizację wyjazdów, wycieczek do kina, teatru itp. ☺ aktywność OSP – poczucie bezpieczeństwa ☺ wpływ organizacji społecznych na zmiany postaw i zachowań ☺ integracja ze społeczeństwem i działania na rzecz społeczności ☺ powołana młodzieżowa rada ☺ zaangażowanie mieszkańców wokół inicjatyw i miejsc, np. w szkole, przedszkolu, wsi ☺ gotowość gminy do współfinansowania wkładów własnych w projektach organizacji społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ zbyt mała liczba organizacji pozarządowych, zatem mniejsze możliwości skorzystania z zorganizowanej aktywności społecznej ☹ problem z zaangażowaniem społeczności w działania – mała aktywność ☹ utrudnienia dla osób aktywnych (donosy), co zniechęca do aktywności społecznej ☹ krytyka ze strony osób biernych ☹ strach przed porażką ☹ niedostatecznie dobrze wykorzystany fundusz sołecki ☹ żadna z organizacji pozarządowych na terenie gminy nie prowadzi działalności gospodarczej (ekonomizacja i profesjonalizacji) ani nie posiada statusu OPP (uprawnienie do korzystania z 1%) ☹ niewielka aktywność młodzieżowej rady
PROPONOWANE DZIAŁANIA	
<ul style="list-style-type: none"> → większa liczba organizacji pozarządowych skupiających mieszkańców (różna tematyka, zakres działań, wiek) → specjalistyczna pomoc w tworzeniu organizacji → zachęcanie społeczeństwa do aktywności → współpraca organizacji pozarządowych z samorządem → zamiana funduszu sołeckiego na fundusz obywatelski (konkurs) 	

2.3. WNIOSKI Z ANALIZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

2.3.1. Ranking problemów społecznych

Na etapie opracowania strategii określono kolejność problemów społecznych od priorytetowych do marginalnych. Podstawą do określenia rankingu były: analiza wskaźników i danych statystycznych, analiza świadczeń GOPS, analiza wydatków na pomoc społeczną w poszczególnych kategoriach, wyniki prac warsztatowych i wywiadów. Ranking problemów społecznych wskazuje, które z nich wymagają najpilniejszych i najbardziej zaangażowanych działań.

PRIORYTETOWE

- **PODESZŁY WIEK**
- **ALKOHOLIZM (uzależnienia)**
- **BEZROBOCIE**
- **WARUNKI MIESZKANIOWE**
- **KONFLIKTY W ŚRODOWISKU LOKALNYM**
- **NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ**
- **PRZEMOC W RODZINIE**
- **RODZINA,** w tym: rodziny niepełne, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- **MŁODZIEŻ,** w tym: używki, przemoc

WAŻNE

- **DŁUGOTRWAŁA CHOROBA**
- **POSTAWY SPOŁECZNE**
- **INFRASTRUKTURA GMINNA**
- **UZALEŻNIENIA**

MARGINALNE (rzadko mają miejsce)

- sytuacje kryzysowe
- zdarzenia losowe
- sieroctwo
- przestępczość
- bezdomność
- trudności w przystosowaniu się po upuszczeniu zakładów karnych

PROBLEMY SPOŁECZNE WG WAŻNOŚCI I KONIECZNOŚCI INTERWENCJI

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. PODESZŁY WIEK 2. KONFLIKTY W ŚRODOWISKU LOKALNYM 3. BEZROBOCIE 4. ALKOHOLIZM 5. NADMIERNE KORZYSTANIE Z TELEFONÓW, INTERNETU 6. UŻYWKI WŚRÓD MŁODZIEŻY 7. WARUNKI MIESZKANIOWE 8. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH 9. PRZEMOC W RODZINIE 10. PRZEMOC W ŚRODOWISKU MŁODZIEŻY 11. POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA 12. DŁUGOTRWAŁA CHOROBA 13. SIEROCTWO 14. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ 15. BEZDOMNOŚĆ 16. NIEPEŁNE RODZINY (SAMOTNE RODZICIELSTWO) 17. SYTUACJE KRYZYSOWE 18. INFRASTRUKTURA GMINNA 19. WIELODZIENTNOŚĆ 20. POSTAWA SPOŁECZNA (BIERNOŚĆ) 21. ZDARZENIA LOSOWE 22. PRZESTĘPCZOŚĆ 23. TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU SIĘ PO OPUSZCZENIU ZAKŁADÓW KARNYCH 	<ol style="list-style-type: none"> 1. BEZROBOCIE 2. ALKOHOLIZM 3. INFRASTRUKTURA GMINNA 4. WARUNKI MIESZKANIOWE 5. UŻYWKI WŚRÓD MŁODZIEŻY 6. PODESZŁY WIEK 7. KONFLIKTY W ŚRODOWISKU LOKALNYM 8. NIEPEŁNE RODZINY (SAMOTNE RODZICIELSTWO) 9. PRZEMOC W RODZINIE 10. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ 11. DŁUGOTRWAŁA CHOROBA 12. PRZEMOC W ŚRODOWISKU MŁODZIEŻY 13. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH 14. POSTAWA SPOŁECZNA (BIERNOŚĆ) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. PODESZŁY WIEK 2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ 3. DŁUGOTRWAŁA CHOROBA 4. POSTAWA SPOŁECZNA (BIERNOŚĆ, ROSZCZENIOWOŚĆ) 5. POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA 6. ALKOHOLIZM 7. WARUNKI MIESZKANIOWE 8. PRZEMOC W RODZINIE 9. WIELODZIENTNOŚĆ 10. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH 11. NIEPEŁNE RODZINY (SAMOTNE RODZICIELSTWO) 12. INFRASTRUKTURA GMINNA 13. BEZROBOCIE 14. UZALEŻNIENIA 15. BEZDOMNOŚĆ 16. KONFLIKTY W ŚRODOWISKU LOKALNYM 17. SYTUACJE KRYZYSOWE 18. PRZESTĘPCZOŚĆ 19. ZDARZENIA LOSOWE <p>ŹLE ZAGOSPODAROWANY NADMIAR WOLNEGO CZASU</p>

2.3.2. Ranking grup docelowych

Ranking grup docelowych opracowano w oparciu o analiza wskaźników i danych statystycznych, analizę świadczeń GOPS, analizę wydatków na pomoc społeczną w poszczególnych kategoriach, wyniki prac warsztatowych i wywiadów. Ranking problemów społecznych wskazuje, które z nich wymagają najpilniejszych i najbardziej zaangażowanych działań.

GRUPY PRIORYTETOWE

- OSOBY STARSZE
- OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ
- PRZEDSIĘBIORCY I OSOBY PRACUJĄCE (z pierwszeństwem dla przedsiębiorców)
- MŁODZIEŻ I DZIECI (z pierwszeństwem dla młodzieży)

GRUPY WAŻNE

- **RODZICE SAMOTNIE WYCHOWUJĄCY DZIECI**
- **MŁODE MATKI / OJCOWIE**
- **OTOCZENIE RODZIN**
(członkowie rodziny, sąsiedzi, bliscy znajomi)
- **ORGANIZACJE SPOŁECZNE**
- **URZĘDNICY**

ADRESACI POMOCY WG WAŻNOŚCI I KONIECZNOŚCI INTERWENCJI

źródło: opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej i wywiadów

Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3
1. PRZEDSIĘBIORCY 2. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ 3. URZĘDNICY 4. MŁODZIEŻ 5. DZIECI 6. OSOBY STARSZE 7. OSOBY PRACUJĄCE 8. OTOCZENIE RODZIN 9. RODZICE SAMOTNIE WYCHOWUJĄCY DZIECKO/DZIECI 10. MŁODE MATKI / OJCOWIE 11. ORGANIZACJE SPOŁECZNE	1. OSOBY STARSZE 2. PRZEDSIĘBIORCY 3. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ 4. MŁODZIEŻ 5. DZIECI 6. ORGANIZACJE SPOŁECZNE 7. URZĘDNICY 8. RODZICE SAMOTNIE WYCHOWUJĄCY DZIECKO/DZIECI 9. MŁODE MATKI/OJCOWIE 10. OSOBY PRACUJĄCE 11. OTOCZENIE RODZIN	1. OSOBY STARSZE 2. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ 3. RODZICE SAMOTNIE WYCHOWUJĄCY DZIECKO/DZIECI 4. MŁODE MATKI/OJCOWIE 5. DZIECI 6. OTOCZENIE RODZIN 7. MŁODZIEŻ 8. OSOBY PRACUJĄCE

2.3.3. Kierunki działań pomocy społecznej w dokumentach programowych

➤ STRATEGIA ROZWOJU GMINY DĄBRÓWNO NA LATA 2016-2026

Cel strategiczny: Budowa ładu przestrzennego i racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego gminy w celu rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
 kierunek działań I.4.:
budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i sportowej

Cel strategiczny: Tworzenie wysokiej jakości kapitału społecznego poprzez działania nastawione na rozwój zasobów ludzkich, politykę prorodzinną i wsparcie grup defaworyzowanych
 kierunek działań II.1.:
budowa społeczeństwa opartego na wiedzy
 kierunek działań II.2.:
bogata oferta spędzania czasu wolnego w dopasowaniu do różnych grup wiekowych

kierunek działań III.3.:

rozwój edukacji formalnej i nieformalnej

kierunek działań III.4.:

rewitalizacja społeczna i aktywizacja zawodowa

kierunek działań III.5.:

wsparcie osób z grup defaworyzowanych

kierunek działań III.6.:

aktywna polityka prorodzinna i zdrowotna

Cel strategiczny: Tworzenie warunków rozwoju przedsiębiorczości i wysoka jakość kadr gospodarki

kierunek działań IV.1.:

rozwój przedsiębiorczości i wysoka jakość kadr gospodarki

kierunek działań IV.2.:

system preferencji podatkowych i zachęt dla przedsiębiorców

kierunek działań IV.3.:

przygotowanie terenów inwestycyjnych

Cel strategiczny: Budowa społeczeństwa obywatelskiego i wzrost partycypacji mieszkańców w działaniach na rzecz rozwoju lokalnego

kierunek działań V.1.:

wzmocnienie więzi lokalnych

kierunek działań V.2.:

budowa systemu wsparcia organizacji pozarządowych

kierunek działań V.3.:

wdrożenie partycypacji społecznej

Cel strategiczny: Rozbudowa infrastruktury technicznej i doinwestowanie obiektów użyteczności publicznej

kierunek działań VI.1.:

sprawna sieć komunikacyjna

kierunek działań VI.1.:

infrastruktura obsługi mieszkańców

kierunek działań VI.3.:

budowa i modernizacja obiektów użyteczności publicznej

kierunek działań VI.4.:

zapewnienie warunków do rozwoju mieszkalnictwa

kierunek działań VI.5.:

sprawna sieć komunikacyjna

➤ **RAPORT: Diagnoza problemów społecznych w wybranych obszarach w gminie Dąbrówno (2016)**

Opis problemu:

bardzo niski poziom dochodów i słaba sytuacja materialna dużej grupy rodzin zamieszkujących na terenie gminy

Kierunek preferowanych zmian: Działania mające na celu zmianę tej sytuacji powinny być nakierowane na kształtowanie poczucia sprawstwa i świadomości w zakresie możliwości osiągnięcia wyższego standardu życia rodziny, głównie poprzez własną aktywność (np. podjęcie stałej, lepiej płatnej pracy). Ponieważ mamy do czynienia z występowaniem problemu niskiego statusu materialnego rodzin, który nie do końca jest uświadomiony, wymaga pracy

ukierunkowanej na zmianę przekonań i wyobrażeń, że zmiana sytuacji materialnej rodziny jest z jednej strony koniecznością (aby zaspakajać w lepszym stopniu potrzeby wszystkich członków rodziny) a z drugiej strony, że jest to możliwe do osiągnięcia dzięki własnej aktywności.

Opis problemu:

duża ilość rodzin o obniżonej wydolności wychowawczej, wymagającej wsparcia

Kierunek preferowanych zmian: Działania zmierzające w kierunku stworzenia systemu pomocy specjalistycznej dla rodzin na terenie gminy (objęcie pomocą specjalistyczną szczególnie rodzin o obniżonej wydolności wychowawczej), ułatwienie dostępu do psychologa, poradnictwa rodzinnego, radcy prawnego, możliwość skorzystania z zajęć w ramach Szkoły dla rodziców, organizacja zajęć terapeutycznych w tym socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, realizacja bogatej oferty zajęć profilaktycznych i zajęć pozalekcyjnych.

Opis problemu:

problem bezrobocia i trudności w znalezieniu stałej pracy, satysfakcjonującej finansowo

Kierunek preferowanych zmian: Należałoby podjąć działania, których celem będzie zmotywowanie bezrobotnych mieszkańców gminy do podnoszenia własnych kwalifikacji, poszukiwania alternatywnych form zatrudnienia (rozwój własnej działalności, np. agroturystycznej, zakładanie spółdzielni socjalnych itp.); należałoby również zmotywować mieszkańców do podejmowania działań na rzecz swoich małych społeczności, co mogłoby w ogóle pobudzić aktywność mieszkańców i motywację do działania.

Opis problemu:

trudności w dostępie do komunikacji publicznej

Kierunek preferowanych zmian: Niezbędnym wydaje się promowanie wszelkich rozwiązań zwiększających dostępność mieszkańców gminy do środków transportu publicznego mających na celu rozszerzenie oferty transportu publicznego, wspieranego przez władze samorządowe (np. promowanie powstawania mini przedsiębiorstw transportu lokalnego, nawiązanie współpracy z gminami ościennymi, borykającymi się z podobnymi problemami, nawiązanie współpracy w tym zakresie z przedsiębiorcami, zakładami pracy itp.)

Opis problemu:

niepełnosprawność

Problem ten należy do grupy problemów słabo uświadomionych wśród lokalnej społeczności, jednakże wyniki badań statystycznych wskazują na istniejącą w gminie Dąbrówno stosunkowo dużą populację osób niepełnosprawnych. Problem wydaje się tym większy, że dotyczy niepełnosprawności umiarkowanej i znacznej, czyli ograniczającej w dużym stopniu samodzielne funkcjonowanie tych osób i dotyczy w głównej mierze osób młodych lub w sile wieku.

Kierunek preferowanych zmian: Należałoby dokładnie zbadać potrzeby osób niepełnosprawnych i ocenić możliwości ich zaspokojenia na jak najwyższym poziomie, szczególnie wnikliwie należałoby zbadać sytuację dzieci, młodzieży i ludzi młodych, gdzie stworzenie na terenie gminy warunków do rehabilitacji i usprawniania zaburzonych funkcji mogłoby ułatwić ich powrót na rynek pracy lub spowodować poprawę funkcjonowania tak aby w przyszłości mogli samodzielnie funkcjonować

Opis problemu:

niezadawalająca oferta zajęć pozalekcyjnych, kształtujących zainteresowania dzieci i młodzieży oraz praktycznie brak możliwości skorzystania przez uczniów z istniejącej oferty zajęć pozalekcyjnych, w związku trudnościami z dojazdem na zajęcia

Kierunek preferowanych zmian: Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i zapewnienie dostępności do zajęć kształtujących i rozwijających zainteresowania uczniów (konieczność rozwiązanie problemu dojazdu uczniów na zajęcia, stworzenie w kilku sołectwach np. na bazie istniejących świetlic, do których mogą uczęszczać dzieci z pobliskich miejscowości, klubów zainteresowań, lokalnych ośrodków aktywności itp. Zwiększenie nakładów finansowych na doposażenie pracowni, laboratoriów w sprzęt nowej generacji, zapewnienie dostępu do szkoleń dla nauczycieli i wychowawczych, podnoszących ich kompetencje i kwalifikacje.

Opis problemu:

problemy związane z uzależnieniem

problemy związane z przemocą domową

problemy związane z zatrudnieniem

Kierunek preferowanych zmian:

Poszerzenie oferty gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w szczególności:

organizacja pomocy terapeutycznej i psychologicznej

organizacja grup wsparcia

działania profilaktyczne

CZĘŚĆ 3 REALIZACJA STRATEGII

3.1. WIZJA

Gmina Dąbrówno miejscem przyjaznym do zamieszkania, życia, wychowywania dzieci i starości. To gmina otwarta na inwestycje społeczne i gospodarcze, których kierunki nawiązują do potencjału i zasobów lokalnych. Wspólnota samorządowa sprzyja przedsiębiorczości, dzięki czemu mieszkańcy mają tu zatrudnienie zgodne z ich możliwościami. Dobrze zaplanowana aktywizacja zawodowa i integracja społeczna pozwalają ludziom żyć na godnym poziomie, w przyjaznym sąsiedztwie, z dostępem do infrastruktury ułatwiającej codzienne funkcjonowanie.

3.2. MISJA

O powodzeniu w rozwiązywaniu problemów społecznych w gminie Dąbrówno decyduje szybkie i trafne zidentyfikowanie ich przyczyny. Dlatego naszą misją jest bieżące monitorowanie stanu jakości życia i potrzeb mieszkańców gminy Dąbrówno. Nie boimy się nowatorskich rozwiązań. Stawiamy na współpracę i rzeczywisty kontakt zarówno z mieszkańcami, jak i podmiotami zaangażowanymi w procesy społeczne. Słuchamy ludzi i obserwujemy otoczenie. Korzystamy też z dobrych praktyk. Kadra GOPS to osoby zaangażowane, godne zaufania, czujące się bezpiecznie w swojej pracy. Mieszkańcy mają zaufanie do systemu pomocy społecznej. Jeśli to niezbędne, racjonalnie korzystają z dobrze dostosowanego wsparcia dążąc do poprawy jakości ich życia. Są wzorem dla swoich dzieci pokazując im motywację do działania, zdobywania wykształcenia, pracy. Są świadomymi rodzicami, pomocnymi sąsiadami i zaangażowanymi obywatelami Gminy Dąbrówno.

3.3. PRIORYTETY, CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL GŁÓWNY

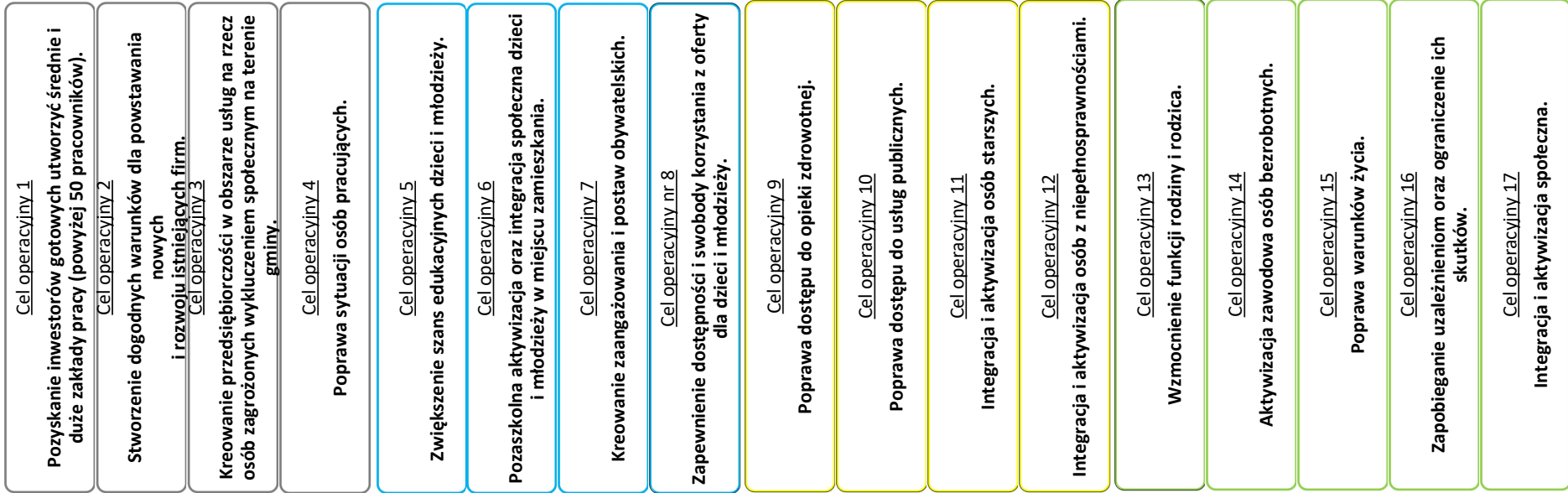
Zwiększenie skuteczności rozwiązywania problemów społecznych w gminie Dąbrówno na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców w oparciu o współpracę oraz dostępne zasoby i możliwości.

PRIORYTET I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ZATRUDNIENIE

PRIORYTET II PRZECIWDZIAŁANIE DZIEDZICZENIU NEGATYWNYCH WZORCÓW PRZEZ NAJMŁODSZYCH

PRIORYTET III GODNE WARUNKI ŻYCIA DLA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

PRIORYTET IV OGRANICZANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

3.4. USZCZEGÓLOWIENIE KIERUNKÓW DZIAŁAŃ

PRIORYTET I PRZEDSIĘBORCZOŚĆ I ZATRUDNIENIE				
<u>Cel operacyjny</u> Kierunek działań	Sugerowane działania, narzędzia, sposoby	Wskaźnik realizacji działań	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
<u>Cel operacyjny 1</u> Pozyskanie inwestorów gotowych utworzyć średnie i duże zakłady pracy (powyżej 50 pracowników)				
Pozyskanie oraz przygotowanie terenów pod inwestycje i budowę dużych zakładów pracy.	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikacja gruntów możliwych do pozyskania; – wykup lub przejęcie działek; – uzbrojenie terenu; – stosowne zapisy w planie zagospodarowania 	Liczba zakładów pracy zatrudniających min. 50 os.	GMINA	2019-2027
Zmiana przeznaczenia lokali gminnych na cele biznesowe.	<ul style="list-style-type: none"> – inwentaryzacja lokali; – remonty; – system warunków wynajmu, użyczenia 	Liczba lokali gminnych przeznaczonych na cele biznesowe	GMINA	2019-2027
Przygotowanie kadr pod przyszłe miejsca pracy.	<ul style="list-style-type: none"> – szkolenia mieszkańców pod konkretnego przedsiębiorcę; – współpraca z instytucjami rynku pracy (outsourcing) – dofinansowanie z EFS 	Liczba osób przygotowanych pod przyszłe miejsca pracy	GMINA GOPS	2020-2027
Wdrożenie korzystnych warunków podatkowych i infrastrukturalnych dla inwestorów.	<ul style="list-style-type: none"> – niższe podatki lub zwolnienie na start; – strefa ekonomiczna; – pomoc organizacyjna; – wymóg rejestracji działalności na terenie Gminy Dąbrówno (podatki) 	System (jest / nie ma) zachęty dla przedsiębiorców	GMINA	2020-2027
Aktywna promocja Gminy na rynkach krajowych i międzynarodowych.	<ul style="list-style-type: none"> – materiały promocyjne: foldery, gadżety, przewodniki itp. – odrębna strona internetowa w języku polskim, angielskim, niemieckim, francuskim, hiszpańskim i rosyjskim; – udział w targach, głównie międzynarodowych; – stanowisko urzędnicze ds. obsługi inwestorów z biegłą znajomością języka angielskiego lub outsourcing 	Liczba wydarzeń, w których uczestniczyła Gmina lub jej przedstawiciel w związku z promocją gospodarczą	GMINA	2019-2027
<u>Cel operacyjny 2</u> Stworzenie dogodnych warunków dla powstawania nowych i rozwoju istniejących firm.				
System ulg i preferencji dla istniejących przedsiębiorców.	<ul style="list-style-type: none"> – określenie warunków korzystania z ulg, np. konieczność zwiększenia zatrudnienia – niższe podatki; – strefa ekonomiczna; – korzystne warunki korzystania z mienia Gminy (nieruchomości) 	System (jest / nie ma) zachęty dla przedsiębiorców	GMINA	2020-2027

System wsparcia dla nowopowstałych firm.	<ul style="list-style-type: none"> – promocja samozatrudnienia – pozostałe działania jak w części „System ulg i preferencji dla istniejących przedsiębiorców” 	System (jest / nie ma) zachęty dla przedsiębiorców	GMINA	2020-2027
Pomoc instytucjonalna w zakresie zatrudniania mieszkańców gminy zagrożonych wykluczeniem społecznym.	<ul style="list-style-type: none"> – pomoc doradcza i organizacyjna przy zatrudnianiu – informacje nt. możliwości uzyskania dofinansowania na zatrudnienie i pomoc w jego zdobyciu 	Liczba firm, którym udzielono wsparcia	GMINA	2020-2027
Stanowisko urzędnicze ds. rozwoju przedsiębiorczości.	<ul style="list-style-type: none"> – doradztwo; – szkolenia; – pomoc organizacyjna przy załatwianiu spraw urzędowych – informacja – wspólna promocja przedsiębiorców 	Liczba stanowisk	GMINA	2020-2027
Cel operacyjny 3				
Kreowanie przedsiębiorczości w obszarze usług na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie gminy.				
Tworzenie dziennych i całodobowych ośrodków wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.	<ul style="list-style-type: none"> – inicjowanie tworzenia domów pomocy społecznej dla osób starszych i/lub osób z niepełnosprawnością na terenie gminy – tworzenie środowiskowych domów samopomocy dziennych i całodobowych na terenie gminy – preferowanie dużych ośrodków obsługujących podopiecznych z całego kraju, a nawet zagranicy – zatrudnienie mieszkańców gminy 	Liczba ośrodków dziennych i całodobowych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami	GMINA GOPS	2019-2027
System wsparcia dla podmiotów świadczących usługi społeczne i/lub zatrudniających osoby zagrożone wykluczeniem.	<ul style="list-style-type: none"> – działania jak w części „System ulg i preferencji dla istniejących przedsiębiorców” 	System (jest / nie ma) zachęty dla przedsiębiorców	GMINA	2019-2027
Dofinansowanie zakupu usług na rzecz mieszkańców gminy, w szczególności: rodzin, dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnością, uzależnionych, osób starszych.	<ul style="list-style-type: none"> – zakup usług od przedsiębiorców przez Gminę i jej jednostki (zapewnienie środków w budżecie) – zakup usług od podmiotów ekonomii społecznej prowadzących działalność gospodarczą i odprowadzających podatki do Gminy Dąbrówno – tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym spółdzielni osób prawnych w udziale Gminy 	Liczba podmiotów, od których zakupiono usługi na rzecz mieszkańców	GMINA	2020-2027
Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym spółdzielni osób prawnych w udziale Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie z usług Ośrodka Wspierania Inicjatyw Ekonomicznej Społecznej, w tym z dotacji na utworzenie i rozwój 	Liczba powstałych podmiotów ekonomii społecznej	GMINA	2020-2027

Cel operacyjny 4				
Poprawa sytuacji osób pracujących				
Zapewnienie opieki nad dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> – utworzenie żłobka/żłobków – większa liczba miejsc przedszkolnych – świetlice – godziny pracy miejsc opieki nad dziećmi dostosowane do godzin pracy rodziców – zlokalizowanie miejsc opieki w większych miejscowościach (nie tylko w Dąbrównie) – jeśli to możliwe, brak opłat lub inny system preferencji, np. zwolnienie z części podatku pod warunkiem utrzymania zatrudnienia przez rodzica przez minimalny określony z góry okres 	Liczba rodzin, w których zapewniono opiekę nad dziećmi osób pracujących lub osobami zależnymi, nad którymi sprawują opiekę osoby pracujące	GMINA	2019-2027
Zapewnienie opieki nad osobami zależnymi	<ul style="list-style-type: none"> – usługi opiekuńcze dla osób starszych, niepełnosprawnych i innych będących pod opieką osób pracujących lub chcących podjąć zatrudnienie – jeśli to możliwe, brak opłat lub inny system preferencji, np. zwolnienie z części podatku pod warunkiem utrzymania zatrudnienia przez minimalny określony z góry okres 	Liczba rodzin, w których zapewniono opiekę nad dziećmi osób pracujących lub osobami zależnymi, nad którymi sprawują opiekę osoby pracujące	GMINA	2018-2027
Ułatwienie dojazdów do pracy	<ul style="list-style-type: none"> – dofinansowanie do kosztów dojazdu dla osób podejmujących zatrudnienie w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania lub inny system preferencji, np. zwolnienie z części podatku pod warunkiem utrzymania zatrudnienia przez minimalny okres – zapewnienie dowozu dzieci i młodzieży z miejsc opieki do miejsca zamieszkania 	Liczba miejscowości, w których ułatwiono mieszkańcom dojazdy	GMINA	2018-2027

PRIORYTET II PRZECIWDZIAŁANIE DZIEDZICZENIU NEGATYWNYCH WZORCÓW PRZEZ NAJMŁODSZYCH

Cel operacyjny Kierunek działań	Sugerowane działania, narzędzia, sposoby	Wskaźnik realizacji działań	Podmiot odpowie- dzialny	Termin realizacji
Cel operacyjny 5 Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.				
Zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzenie diagnozy zapotrzebowania na żłobek – tworzenie żłobka/żłobków – zwiększenie liczby miejsc w przedszkolu – zapewnienie bezpiecznego dowozu dla najmłodszych innym środkiem transportu niż dla dzieci szkolnych – ośrodki wychowania przedszkolnego także w innych większych miejscowościach (poza Dąbrównem) – oferta zajęć terapeutycznych i wyrównawczych – oferta zajęć rozwijających – włączanie rodziców w działalność żłobka, przedszkola – edukowanie rodziców 	<p style="text-align: center;">Liczba miejsc w żłobkach</p> <p style="text-align: center;">Liczba miejsc w przedszkolach</p>	GMINA SZKOŁY GCKB	2018-2027
Wyrównywanie dysproporcji i deficytów szkolno-wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> – zatrudnienie psychologa w szkołach do pracy z dziećmi – wsparcie psychologa dla nauczycieli i rodziców – zajęcia dodatkowe wyrównujące dysproporcje i deficyty – obowiązkowe zajęcia logopedyczne dla najmłodszych – czas zajęć najlepiej w godzinach przebywania dziecka w szkole – organizacja dowozów dzieci – edukowanie rodziców, np. regularne spotkania edukacyjne, pogadanki, konkursy – podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z dzieckiem o szczególnych potrzebach (szkolenia, studia, coaching itp.) – współpraca pedagogów szkolnych na rzecz tworzenia zintegrowanych (międzyszkolnych) programów 	Liczba dzieci/młodzieży, które wzięły udział w działaniach z zakresu wyrównywania dysproporcji i deficytów	SZKOŁA GCKB GOPS	2018-2027
Rozwój zainteresowań i talentów	<ul style="list-style-type: none"> – przeszkolenie nauczycieli z zakresu identyfikacji i wsparcia dziecka szczególnie uzdolnionego – programy edukacyjne(szkolne) dedykowane dla szczególnie utalentowanych dzieci – pomoc finansowa i pozafinansowa dla rodziny w rozwijaniu zainteresowań i talentów dziecka w formach pozaszkolnych, np. dowożenie, zakup dodatkowych materiałów, wolontariusz do pomocy – skierowanie dzieci do ogólnopolskich programów np. Akademia przyszłości, Uniwersytet dzieci 	Liczba dzieci/młodzieży, które wzięły udział w działaniach z zakresu rozwoju zainteresowań i talentów	SZKOŁA GOPS GMINA	2018-2027

Programy stypendialne	<ul style="list-style-type: none"> – programy stypendialne (pieniądze + wsparcie specjalisty) dla dzieci szczególnie uzdolnionych – programy stypendialne (pieniądze + wsparcie specjalisty) dla dzieci szczególnie zaniedbanych – programy stypendialne lub nagrody dla nauczycieli / grup nauczycieli wdrażających działania edukacyjne na skalę ogólnogminną, powiatową, wojewódzką i wyżej 	Liczba osób, które otrzymały stypendium	GMINA GOPS	2020-2027
Programy wolontariackie w obszarze edukacji	<ul style="list-style-type: none"> – korepetycje, w tym od starszych kolegów i koleżanek, innych rodziców – grupy wsparcia, kółka zainteresowań prowadzone przez wolontariuszy – zaangażowanie osób spoza kadry pedagogicznej, np. praktyków, pasjonatów – zaangażowanie rodziców 	Liczba programów wolontariackich	GCKB SZKOŁA	2020-2027
Cel operacyjny 6				
Pozaszkolna aktywizacja oraz integracja społeczna dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania.				
Praca świetlic wiejskich w oparciu o program	<ul style="list-style-type: none"> – roczny program działań i zajęć w świetlicy utworzony wspólnie z mieszkańcami – przeznaczenie części funduszu sołeckiego na działania świetlicy – nie inwestycje, lecz zajęcia, wydarzenia itp. – metoda projektu w pozyskaniu środków na program z funduszu sołeckiego (wniosek, decyzja o sfinansowaniu, rozliczenie) – konieczne szkolenia w tym zakresie – przeniesienie części działań GCKB w teren (poza Dąbrówno) – rozproszenie działań – działania przewidujące wspólną pracę dzieci z rodzicami, w grupach rówieśniczych – w programie: wycieczki, spotkania ze znanymi ludźmi, warsztaty, zajęcia dla różnych grup wiekowych, działania międzyświetlicowe (konkursy, turnieje itp.) 	Liczba świetlic rocznie, które opracowały programy	GCKB GOPS	2019-2027
Ułatwienie dostępu do świetlic wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> – regularne dni i godziny pracy świetlic – czas pracy dostosowany do potrzeb dzieci i młodzieży (po szkole, w weekendy) – klucze do świetlicy łatwo dostępne 	nie dotyczy	GMINA GCKB	2019-2027
Doposażenie świetlic wiejskich zgodnie z nowymi trendami i pomysłami użytkowników	<ul style="list-style-type: none"> – wspólne planowanie zakupów do świetlicy na podstawie rocznego programu działań – korzystanie z ogólnopolskich programów dotacyjnych – zagospodarowanie terenów wokół świetlic np. place zabaw, siłownie 	Liczba doposażonych świetlic	GMINA GCKB	2018-2027

Zatrudnienie animatorów w świetlicach	<ul style="list-style-type: none"> – zatrudnienie animatorów przez GCKB - niepracujących mieszkańców wsi do pracy – przeszkolenie mieszkańców danej wsi do pracy w świetlicy np. animacja zabawy, czasu wolnego itp., a następnie angażowanie ich do pracy w świetlicy lub przy wydarzeniach – regularne szkolenia, spotkania wszystkich animatorów: pozyskiwania funduszy, komunikacja społeczna, kursy pedagogiczne – współpraca animatorów na rzecz organizowania wspólnych międzyświetlicowych przedsięwzięć (turnieje, konkursy, zabawy) – programy motywacyjne dla animatorów z nagrodami, np. plebiscyt na najlepszego animatora 	Liczba etatów animatorów	GCKB	2020-2027
Inne miejsca spotkań dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój pozaświetlicowej infrastruktury, np. zewnętrzne siłownie, place zabaw, strefy rekreacji – wykorzystanie pomieszczeń szkolnych na potrzeby pozaszkolnej aktywizacji dzieci i młodzieży – włączenie mieszkańców w prace na rzecz wspólnych miejsc spotkań 	Liczba miejsc spotkań dzieci i młodzieży poza świetlicą	GMINA	2020-2027
Cel operacyjny 7 Kreowanie zaangażowania i postaw obywatelskich				
Programy wolontariackie	<ul style="list-style-type: none"> – wdrożenie gminnych programów wolontariackich np. opieka nad zwierzętami, zbiórki na cele charytatywne, organizacja cyklicznych wydarzeń, spotkań, pomoc w nauce itp. – programy dostosowane do różnych grup wiekowych – programy powinny angażować także rodziców – raz w roku nagroda wójta dla najbardziej zaangażowanego wolontariusza (nagroda powinna być cenna, wolontariusza należy zgłosić dokumentując jego osiągnięcia) 	Liczba programów wolontariackich	SZKOŁY GCKB NGO	2020-2027
Organizacja ogólnogminnych inicjatyw, konkursów, turniejów włączających dzieci i młodzież oraz ich rodziny i środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – konkurs wiedzy o Gminie Dąbrówno – konkurs pozwalający wyrazić dzieciom i młodzieży, jak chcieliby, by wyglądała Gmina i co się w niej działo – konkursy dostosowane tematyką i formą do różnych kategorii wiekowych, np. prace plastyczne dla najmłodszych, film nagrany tel. bardzo cenne nagrody motywujące do udziału w konkursie – inicjatywy powinny zakładać udział rodziców – raz w roku gala (zabawa) dla dzieci i młodzieży, które brały udział w konkursach 	Liczba inicjatyw włączających dzieci i młodzież oraz ich rodziny i środowiska	GCKB NGO	2019-2027

Działalność Młodzieżowej Rady Gminy Dąbrówno	<ul style="list-style-type: none"> – roczny program pracy – udział Rady w kapitułach konkursów i programów wolontariackich – udział Rady w organizowaniu gali dla wolontariuszy i NGO – moderowanie mediów społecznościowych skierowanych do młodzieży przez Radę – konsultowanie z Radą działań gminnych podejmowanych na rzecz młodzieży – włączenie Rady do badania potrzeb mieszkańców 	Liczba inicjatyw i przedsięwzięć Młodzieżowej Rady Gminy Dąbrówno	GMINA	2018-2027
Wzmocnienie OSP w pełnieniu funkcji lidera społeczności lokalnej	<ul style="list-style-type: none"> – szkolenia dla OSP z zakresu angażowania, włączania i motywowania dzieci i młodzieży, które mogą przystąpić do OSP – konkurs na najlepszego młodego strażaka – konkurs wiedzy i sprawności z zakresu OSP dla dzieci i młodzieży (eliminacje w OSO, następnie poziom ogólnogminny), w tym cenne nagrody 	Liczba OSP, które wzięły udział we wsparciu	GMINA OSP	2020-2027
Cel operacyjny nr 8 Zapewnienie dostępności i swobody korzystania z oferty dla dzieci i młodzieży.				
Praca z rodzicami i otoczeniem	<ul style="list-style-type: none"> – włączanie rodziców na każdym etapie pracy z dzieckiem: do współdecydowania, planowania, realizacji itp., by rodzic stawał się oparciem dla dziecka, a nie je krytykował – praca asystenta rodziny – praca socjalna – punkt konsultacyjny z psychologiem/pedagogiem – programy szkoleniowe i terapeutyczne dla całych rodzin i ich otoczenia (sąsiedzi, znajomi, partnerzy) – regularne „Szkoły dla rodziców” w atrakcyjnej formie: z poczęstunkiem, wyjazdowe, zapewniające opiekę nad dziećmi – grupy wsparcia – moderowane grupy dyskusyjne na portalach społecznościowych – wspólne wydarzenia: wycieczki, zawody, konkursy itp. – prezentacja dobrych praktyk w innych miejscowościach, gminach, województwach – rzetelne informowanie rodziców, co się dzieje u jego dziecka, jakie ma sukcesy 	Liczba rodzin objętych wsparciem	GOPS SZKOŁA GCKB NGO	2018-2027

<p>Ograniczenie barier związanych z dojazdem i sytuacją materialną</p>	<ul style="list-style-type: none"> – dowożenie dzieci i młodzieży (transport gminny) – zamieszkanie w innej miejscowości, brak dogodnego połączenia, czy niechęć rodzica do odwiezienia dziecka nie może być przeszkodą w uczestniczeniu – zakup podstawowych materiałów i artykułów codziennego użytku w przypadku, gdy są one niezbędne do udziału lub, gdy dziecko się wstydzi, bo ma zniszczone np. trampki do biegania, spodnie na sanki i jednocześnie wpływ na rodziców, by zapewnili dzieciom te artykuły z tytułu pobierania świadczenia 500+ – zapewnienie zdrowych i racjonalnych posiłków podczas zajęć – wsparcie psychologa w sytuacjach zniechęcenia, kryzysu 	<p>Liczba rodzin objętych wsparciem</p>	<p>GOPS</p>	<p>2018-2027</p>
---	--	---	-------------	------------------

PRIORYTET III GODNE WARUNKI ŻYCIA DLA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Cel operacyjny Kierunek działań	Sugerowane działania, narzędzia, sposoby	Wskaźnik realizacji działań	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
Cel operacyjny 9				
Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej				
Ułatwiony dostęp do lekarza pierwszego kontaktu	<ul style="list-style-type: none"> – zorganizowany dojazd do lekarza w Dąbrównie – wykorzystanie gminnych autobusów – dojazd nieodpłatnie lub w niskiej cenie – dyżury lekarza rodzinnego kontaktu TYLKO dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych (wówczas zorganizowany dojazd) – wyznaczenie dni, w których PIERWSZEŃSTWO mają osoby starsze i/lub z niepełnosprawnościami (wówczas zorganizowany dojazd) – dyżury (konsultacje) lekarza / pielęgniarki w różnych miejscowościach w gminie (wykorzystanie świetlic, szkół) – punkt konsultacyjny lekarza/pielęgniarki podczas imprez i wydarzeń gminnych (możliwość porady, konsultacji) 	System poprawy dostępu do opieki zdrowotnej dla osób starszych (jest/nie ma)	GOPS GMINA	2019-2027
Ułatwiony dostęp do lekarzy specjalistów	<ul style="list-style-type: none"> – zorganizowany dojazd do miast na wizyty w wyznaczone wcześniej dni/godziny – korzystanie z programów powiatowych i ogólnopolskich: mammobus, dentobus, badania profilaktyczne itp. – promocja badań i zorganizowanych działań za pomocą metod, które docierają do seniorów i/lub osób niepełnosprawnych, np. rozmowa telefoniczna, osobista informacja od sołtysa, list tradycyjny 	System poprawy dostępu do opieki zdrowotnej dla osób starszych (jest/nie ma)	GOPS GMINA	2019-2027
Dyżury i wizyty pielęgniarskie w miejscowościach i domach	<ul style="list-style-type: none"> – podstawowe czynności takie jak: mierzenie ciśnienia, cukru, cholesterolu – zakup gminnego mobilnego wyposażenia do realizacji podstawowych badań (mierzenie ciśnienia, badanie cukru, cholesterolu itp.) – możliwość powierzenia/wspierania działań w formie zadań publicznych (NGO) 	Liczba miejscowości w których odbyły się wizyty i dyżury pielęgniarskie	GOPS GMINA NGO	2020-2027
Usługi rehabilitacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – dyżury rehabilitanta – pozyskanie usług rehabilitacyjnych na stałe w gminie – zastosowanie narzędzi wskazanych w priorytecie I – pożądana mobilność rehabilitanta 	Liczba podmiotów świadczących usługi rehabilitacji	GOPS GMINA	2021-2027
Dyżury specjalistów geriatrów	<ul style="list-style-type: none"> – dyżury dla osób starszych – pomoc i wsparcie dla rodzin opiekujących się osobami starszymi – możliwość powierzenia/wspierania w formie zadań publicznych (NGO) 	System poprawy dostępu do opieki zdrowotnej dla osób starszych (jest/nie ma)	GOPS GMINA	2021-2027
„Białe Soboty” w różnych miejscowościach	<ul style="list-style-type: none"> – podstawowe badania – możliwość powierzenia/wspierania w formie zadań publicznych (NGO) 	Liczba „białych sobót”	GMINA GOPS NGO	2019-2027

Cel operacyjny 10				
Poprawa dostępu do usług publicznych				
Ułatwienie dojazdu do Dąbrowna	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystanie gminnych autobusów – dojazd nieodpłatnie lub w niskiej cenie – zorganizowane dojazdy do lekarza, apteki – zorganizowane dojazdy na zajęcia i wydarzenia w Dąbrównie 	System poprawy dojazdów dla osób starszych (jest/nie ma)	GIMNA GOPS	2020-2027
Ułatwienie dojazdu do innych miejscowości	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystanie gminnych autobusów – dojazd do Ostródy itp. – zorganizowane dojazdy do lekarzy specjalistów – zorganizowane dojazdy na zajęcia do Uniwersytetu III Wieku (Ostróda) 	System poprawy dojazdów dla osób starszych (jest/nie ma)	GMINA GOPS	2020-2027
Rozwój usług opiekuńczych	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie regularnej diagnozy w zakresie zapotrzebowania – pozyskanie wykonawcy zewnętrznego – zakup usługi – pozyskanie usług opiekuńczych od firm – zastosowanie narzędzi wskazanych w priorytecie I – utworzenie przedsiębiorstw społecznych świadczących usługi opiekuńcze na zlecenie gminy/GPOS – założenie, że zatrudnionymi będą mieszkańcy gminy Dąbrówno 	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	GOPS GMINA	2020-2027
Rozwój usług domów pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie regularnej diagnozy w zakresie zapotrzebowania – pozyskanie wykonawcy zewnętrznego – zakup usługi – pozyskanie usług opiekuńczych od firm – zastosowanie narzędzi wskazanych w priorytecie I – utworzenie przedsiębiorstw społecznych świadczących usługi opiekuńcze na zlecenie gminy/GPOS – założenie, że zatrudnionymi będą mieszkańcy gminy Dąbrówno 	Liczba osób korzystających z DPS	GMINA	2022-2027
Rozwój usług środowiskowych domów pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie regularnej diagnozy w zakresie zapotrzebowania – pozyskanie wykonawcy zewnętrznego – zakup usługi – pozyskanie usług opiekuńczych od firm – zastosowanie narzędzi wskazanych w priorytecie I – utworzenie przedsiębiorstw społecznych świadczących usługi opiekuńcze na zlecenie gminy/GPOS – założenie, że zatrudnionymi będą mieszkańcy gminy Dąbrówno 	Liczba osób korzystających z ŚDS	GMINA	2022-2027
Powołanie gminnego koordynatora/konsultanta	<ul style="list-style-type: none"> – zatrudnienie lub oddelegowanie urzędnika lub zakup usługi – na wzór gminnego pełnomocnika ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – zakres czynności m.in. badanie bieżących potrzeb i problemów, reprezentowanie interesów grupy przed władzami gminy, poradnictwo i konsultacje – także dla rodzin osób starszych i niepełnosprawnych, koordynowanie działań (zajęć, integracji i innych w Priorytecie III) 	Liczna etatów gminnego koordynatora / konsultanta ds. osób starszych	GMINA GOPS	2019-2027

Cel operacyjny 11				
Integracja i aktywizacja osób starszych				
Zajęcia w różnych miejscowościach	<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty, zajęcia, szkolenia wg potrzeb - wykorzystanie świetlic wiejskich i szkół - działania wg potrzeb - uwzględnienie działań międzypokoleniowych - uwzględnienie szkoleń z nowych technologii (komunikatory, smartfony, korzystanie z zasobów internetu itp.) - pierwszeństwo dla tej grupy podczas organizacji ogólnodostępnych wydarzeń gminnych - możliwość powierzenia/wspierania zadania publicznego (NGO) lub zakup usługi 	Liczba godzin zajęć	GCKB GOPS NGO	2018-2027
Wycieczki i wyjazdy integracyjne	<ul style="list-style-type: none"> - bezpłatne lub za niewielką opłatą - zorganizowany przewóz z różnych miejscowości - pierwszeństwo dla tej grupy podczas organizacji ogólnodostępnych wydarzeń gminnych - możliwość powierzenia/wspierania zadania publicznego (NGO) lub zakup usługi 	Liczba wycieczek i wyjazdów	GCKB GOPS NGO	2018-2027
Klub Seniora w świetlicach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> - praca klubu wg rocznego programu - opieka animatora/moderatora - wycieczki, wyjazdy, integracja - uwzględnienie działań międzypokoleniowych - uwzględnienie szkoleń z nowych technologii (komunikatory, smartfony, korzystanie z zasobów internetu itp.) - możliwość powierzenia/wspierania zadania publicznego (NGO) lub zakup usługi - promocja działalności klubów w przez samorząd 	Liczba członków Klubu Seniora	GCKB GOPS NGO	2020-2027
Zatrudnienie i praca animatora	<ul style="list-style-type: none"> - osoba przeszkolona do pracy z osobami starszymi - roczny plan pracy - mobilność animatora - obowiązkowe inicjatywy ogólnogminne, np. konkursy 	Liczba etatów animatora	GCKB	2020-2027
Szkolenia z zakresu opieki nad dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia i warsztaty, np. animacja czasu wolnego, zabawy, psychologiczne, nowe technologie itp. - najlepiej w miejscu zamieszkania lub zorganizowany bezpłatny dojazd - dla osób starszych opiekującymi się dziećmi (babcie, dziadkowie itp.) 	Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach	GCKB GOPS NGO	2020-2027

Cel operacyjny 12				
Integracja i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami				
Klub integracji społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – uczestnicy KIS: osoby w wieku aktywności zawodowej, w tym osoby przed emeryturą, osoby z niepełnosprawnością – zajęcia w różnych miejscowościach lub zorganizowany bezpłatny dojazd – różnorodność oferty wg potrzeb – możliwość współdecydowania uczestników o zakresie działań – włączenie otoczenia (rodziny, sąsiedzi itp.) – możliwość pozyskania dofinansowania w ramach RPO WiM 2014-2020, Działanie 11.1.1 – warunek efektywności zatrudnieniowej – współpraca z przedsiębiorcami w zakresie aktywizacji zawodowej – współpraca z NGO w zakresie aktywizacji społecznej 	Liczba uczestników KIS	GOPS NGO	2020-2027
Zajęcia w różnych miejscowościach	<ul style="list-style-type: none"> – warsztaty, zajęcia, szkolenia wg potrzeb – wykorzystanie świetlic wiejskich i szkół – działania wg potrzeb – uwzględnienie działań wspólnych ze społecznością lokalną – pierwszeństwo dla tej grupy podczas organizacji ogólnodostępnych wydarzeń gminnych – możliwość powierzenia/wspierania zadania publicznego (NGO) lub zakup usługi 	Liczba godzin zajęć	GCKB GOPS NGO	2019-2027
Wycieczki i wyjazdy integracyjne	<ul style="list-style-type: none"> – bezpłatne lub za niewielką opłatą – zorganizowany przewóz z różnych miejscowości – pierwszeństwo dla tej grupy podczas organizacji ogólnodostępnych wydarzeń gminnych – możliwość powierzenia/wspierania zadania publicznego (NGO) lub zakup usługi 	Liczba wycieczek i wyjazdów	GCKB GOPS NGO	2018-2027
Zatrudnienie i praca animatora	<ul style="list-style-type: none"> – osoba przeszkolona do pracy z osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami – roczny plan pracy – mobilność animatora 	Liczba etatów animatora	GCKB	2020-2027

PRIORYTET IV OGRANICZANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH				
Cel operacyjny Kierunek działań	Sugerowane działania, narzędzia, sposoby	Wskaźnik realizacji działań	Podmiot odpowie- dzialny	Termin realizacji
Cel operacyjny 13 Wzmocnienie funkcji rodziny i rodzica				
Stale i regularne wsparcie rodziny	<ul style="list-style-type: none"> – regularne dyżury specjalistów w miejscowościach na terenie gminy – znane wcześniej dni i godziny (wykorzystanie świetlic wiejskich i szkół, także w weekendy i dni wolne) – konsultacje i porady: psycholog, prawnik, finansista, lekarz, dietetyk, seksuolog itp. – możliwość skorzystania nie tylko przez podopiecznych GOPS – zajęcia, warsztaty, wyjazdy wspólnie z dziećmi – wsparcie ukierunkowane także na otoczenie rodziny (sąsiedzi, dalsza rodzina, znajomi, rówieśnicy dzieci itp.) <p><u>ponadto w przypadku podopiecznych GOPS:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – praca socjalna – asystent rodziny – wypłata świadczeń 	Liczba rodzin objęta wsparciem GOPS	GOPS	2018-2027
Rozwój umiejętności rodzicielskich	<ul style="list-style-type: none"> – praca socjalna – praca asystenta rodziny – „szkoła dla rodziców” – „kurs pierwszej pomocy przedmedycznej” – edukacja w zakresie wspomagania rozwoju dziecka – edukacja z prowadzenia domu: gotowanie, szycie, majsterkowanie, zarządzanie budżetem domowym, naturalne kosmetyki i leki, zabawy i czas wolny z dzieckiem – grupy dyskusyjne z wykorzystaniem narzędzi internetowych np. rodzice nastolatków, rodzice przedszkolaków, rodzice samotnie wychowujący dzieci – tradycyjne grupy wsparcia pod opieką terapeuty – kluby hobbystyczne, np. klub kulinarny, rękodzieła itp. – działania motywujące do aktywności zawodowej rodzica/rodziców 	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach z zakresu umiejętności rodzicielskich	GOPS	2018-2027
Konkursy dla rodzin	<ul style="list-style-type: none"> – wzorowana na popularnych programach, np. Masterchef, Masterchef Junior, Ugotowani, Mam talent, Familiada itp. – uwzględnienie różnych rodzajów rodziny: rodziny niepełne (samotni rodzice), wielodzietne, bezdzietne, osób starszych – zasięg całej gminy – turnieje sportowe, np. piłka nożna (ojcowie), siatkówka (mamy), skakanka (dzieci) – cenne nagrody motywujące do udziału 	Liczba konkursów	GOPS GCKB	2020-2027

Pomoc sąsiedzka	<ul style="list-style-type: none"> – uwrażliwienie sąsiadów na sytuację w danej rodzinie (zgodnie z RODO) – szkolenia i treningi z empatii, komunikacji dla społeczności małych miejscowości, osiedli, ulic – animacja podwórkowa – konkurs dla najlepszego sąsiada jako motywacja do bycia dobrym sąsiadem 	Liczba aktywnych środowisk sąsiedzkich	GOPS GCKB	2020-2027
Pomoc rodzinom doświadczającym przemocy	<ul style="list-style-type: none"> – praca socjalna – asystent rodziny – terapia dla ofiar – terapia dla sprawców przemocy – terapia dla uzależnionych – grupy wsparcia – regularne wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, w tym dzieci – współpraca GOPS i psychologa ze szkołą, jeśli w rodzinie są dzieci – współpraca z policją i kuratorami sądowymi – ustalenie ścieżki pomocy w sytuacji kryzysowej np. numer telefonu, osoba – utworzenie awaryjnego numeru telefonu do zgłaszania aktów przemocy – pomoc sąsiedzka – szkolenia dla mieszkańców, jak reagować na informację o przemocy – opracowanie broszury z instrukcją postępowania osobno dla dorosłych, osobno dla dzieci, młodzieży – realizacja terapii na terenie gminy (bez konieczności dojazdu do Ostródy, Działdowa) 	Liczba rodzin objętych wsparciem z tytułu doznawania przemocy	GOPS Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	2018-2027
Promocja i edukacja	<ul style="list-style-type: none"> – spotkania edukacyjne dla rodziców w szkołach i przedszkolu z psychologiem – broszury informacyjne: poradniki, podpowiedzi, wskazówki, rady innych mieszkańców – dla dzieci kolorowanki, książeczki tematyczne, broszurki informacyjne jak się zachować w sytuacjach kryzysowych – dla młodzieży wersja internetowa poradników (memy, infografiki itp.) – promocja dobrych praktyk – wzór dla innych 	Liczba inicjatyw promocyjnych i edukacyjnych	GOPS SZKOŁA Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	2018-2027
Cel operacyjny 14				
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych				
Kierowanie do centrum integracji społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – kontynuacja współpracy z CIS w Ostródzie 	Liczba osób korzystających z KIS	GOPS	2018-2027
Zapobieganie długotrwałemu pozostawaniu w domu	<ul style="list-style-type: none"> – szybka identyfikacja osób, które straciły zatrudnienie – identyfikacja osób po zakończeniu edukacji – szybkie zaangażowanie tych osób, by nie mogły przyzwyczać się do pozostawania w domu np. WOLONTARIAT, PRACE SPOŁECZNIE-UŻYTECZNE, praca w ŚWIETLICACH WIEJSKICH, pomoc w SZKOLE 	Liczba inicjatyw	GOPS	2019-2027

Wolontariat	<ul style="list-style-type: none"> – wolontariat na rzecz jednostki publicznej, np. szkoła, przedszkole, świetlica wiejska urząd gminy, GCKB – dla wolontariatu do 30 dni konieczność zabezpieczenia ubezpieczenia NW dla wolontariusza – podpisanie umowy / porozumienia wolontariackiego, następnie lista obecności, sprawozdanie i rekomendacja – tak jak w pracy 	Liczba wolontariuszy	GOPS	2021-2027
Punkt konsultacyjny dla bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> – informacja, doradztwo o porady – pomoc w załatwieniu spraw urzędowych – koordynowanie udziału bezrobotnego w wolontariacie – zebranie danych od instytucji przyjmujących wolontariusza nt. zakresu czynności i czasu pracy – obsługa wolontariatu – wsparcie w szczególności dla bezrobotnych, którzy stanowią największą grupę: młodzi do 30 r.ż. oraz osoby starsze po 50 r.ż. – współpraca z PUP – współpraca z pracodawcami – mobilność punktu – dyżury w różnych miejscowościach – możliwość powierzenia/wspierania zadania publicznego (NGO) lub zakup usługi 	Liczba godzin pracy punktu	GOPS	2021-2027
Powrót do zatrudnienia po urlopie macierzyńskim lub po wychowaniu dzieci	<ul style="list-style-type: none"> – pomoc w zorganizowaniu opieki nad dzieckiem (żłobek, przedszkole, opieka w domu) – możliwość zatrudnienia opieki nad dzieckiem przez osobę fizyczną (np. babcią) z dofinansowaniem gminy – promowanie zatrudnienia 	Liczba osób objętych wsparciem	GOPS	2021-2027
Szkolenia, kursy, edukacja	<ul style="list-style-type: none"> – szkolenia i kursy prowadzące do nabycia kwalifikacji – szkolenia i warsztaty prowadzące do zdobycia kompetencji, w tym motywacyjne – dofinansowanie do edukacji (podniesienie wykształcenia) – pomoc w zapewnieniu opieki nad dziećmi na czas udziału w doskonaleniu – korzystanie z zasobów i możliwości szkoleń PUP – wizyty studyjne (dobre praktyki) – kontakt z pracodawcami – szkolenia pod kątem zatrudnienia 	Liczba osób objętych wsparciem edukacyjnym	GOPS	2019-2027
Cel operacyjny 15				
Poprawa warunków życia				
Wykorzystanie gminnych autobusów do przejazdów w gminie	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystanie taboru gminnego podczas przerwy w przewożeniu dzieci do przewozu mieszkańców oraz w weekendy, dni wolne od nauki (np. do lekarza, wyjazd gościnny, zakupy, przewóz dzieci na zajęcia itp.) – zakup nowych środków transportu 	Liczba autobusów gminnych wykorzystywanych na cele pozaszkolne	GMINA	2019-2027

Intensyfikacja działań GCKB w miejscowościach	<ul style="list-style-type: none"> – rozproszenie działań GCKB na teren całej gminy (zajęcia, warsztaty, wystawy mobilne, pokazy itp.) – wykorzystanie świetlic wiejskich – wykorzystanie infrastruktury szkół (także w dni wolne od nauki i/lub po lekcjach) – zatrudnienie animatorów – świetlice wiejskie otwarte w określone dni/godziny – praca świetlic w oparciu o roczny program przygotowany przez animatorów z mieszkańcami – przeszkolenie mieszkańców (najlepiej bezrobotnych) z zakresu animacji czasu wolnego i zabawy do pracy w świetlicy – współfinansowanie działań świetlicy (programu) z funduszu sołectkiego 	Liczba świetlic rocznie, które opracowały programy	GCKB	2020-2027
Badania przesiewowe i profilaktyczne	<ul style="list-style-type: none"> – dla DZIECI: logopedyczne, wady postawy, słuch, wzrok, zęby, psychologiczne itp. – dla KOBIET: cytologia, badanie piersi – dla wszystkich: płuca, wątroba, serce, jelito grube, inne – „białe soboty” w różnych miejscowościach (badanie cukru, cholesterolu, serce itp.) – dyżury specjalistów – możliwość powierzenia/wspierania zadania publicznego (NGO) lub zakup usługi 	Liczba dzieci objętych badaniami	GMINA GOPS SZKOŁY	2022-2027
Inwestycje w infrastrukturę	<ul style="list-style-type: none"> – place zabaw – ścieżki rowerowo-piesze – strefy rekreacji – oświetlenie – poprawa stanu dróg – kanalizacja 	Liczba nowych inwestycji	GMINA	2018-2027
Wypożyczalnia rowerów i sprzętu rekreacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> – ogólnodostępna wypożyczalnia sprzętu – rowery, sprzęt wodny (kajaki, łódzie itp.), sprzęt sportowy i rekreacyjny (kijki do nordic walking, piłki, sanki itp.) 	Liczba wypożyczalni	GMINA	2018-2027
Wypożyczalnia sprzętu domowego	<ul style="list-style-type: none"> – ogólnodostępna gminna wypożyczalnia sprzętu remontowego (grabiny, wkrętarki), ogrodniczego (kultywator, podkaszarka, nożyce do żywopłotu itp.), przyczepki do samochodu, rębaki do drewna itp. – możliwość prowadzenia przez spółkę gminną 	Liczba wypożyczalni	GMINA	2021-2027
Raportowanie o stanie gminy	<ul style="list-style-type: none"> – regularna informacja skierowana do mieszkańców nt. stanu gminy (np. miesięczna, kwartalna, półroczna – maksymalnie raz na rok) – zapewnienie mieszkańcom przystępnej informacji, np. ile kosztuje utrzymanie dziecka w przedszkolu, zbudowanie 1 km chodnika, utrzymanie jednej latarni, remont itp. (wzór www.gdansk.pl/cennik) – atrakcyjna forma graficzna – wersja papierowa i elektroniczna – informacje o gminie: wskaźniki, 	Liczba raportów rocznie	GMINA	2019-2027

	<ul style="list-style-type: none"> wydatki, nowości itp. – uwzględnienie badania potrzeb mieszkańców, ewaluacji itp. – zapewnienie mieszkańcom możliwości zadawania pytań – zatrudnienie lub oddelegowanie urzędnika lub zakup usługi 			
Cel operacyjny 16				
Zapobieganie uzależnieniom oraz ograniczenie ich skutków				
Zajęcia i działania profilaktyczne w szkołach	<ul style="list-style-type: none"> – zajęcia, pogadanki – spotkania z ludźmi, którzy wyszli z nałogu – konsultacje z psychologiem/pedagogiem – stałe dyżury i praca psychologa w placówce oświatowej (zatrudnienie) – pomoc nie tylko dziecku, ale także nauczycielowi i rodzicom 	Liczba godzin zajęć	SZKOŁY GOPS Pełnomocnik ds. (...) alkoholowych	2018-2027
Kolonie i obozy wypoczynkowo-profilaktyczne dla dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> – wyjazdy i obozy organizowane we własnym zakresie – sfinansowanie udziału dziecka w obozie, kolonii – zakup usługi – przygotowanie dziecka do wyjazdu, w przypadku niewydolności rodziny (zakup podstawowego wyposażenia, ubrania, obuwia itp.) – krótsze formy, np. półzimowiska, półkolonie (zajęcia bez noclegu) 	Liczba dzieci i młodzieży, które wzięły udział w koloniach i obozach	GOPS Pełnomocnik ds. (...) alkoholowych	2020-2027
Ogólnogminne akcje profilaktyczne i edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – włączanie się w ogólnokrajowe akcje profilaktyczne i edukacyjne – korzystanie z gotowych dostępnych scenariuszy lekcji lub scenariuszy pracy z rodziną 	Liczba akcji	GOPS SZKOŁY Pełnomocnik ds. (...) alkoholowych	2019-2027
Punkt informacyjno-konsultacyjny	<ul style="list-style-type: none"> – kontynuacja działalności Punktu – wsparcie psychologów/terapeutów – regularne dni i godziny pracy punktu, także popołudniami i dni wolne od pracy 	Liczba godzin pracy punktu	GOPS Pełnomocnik ds. (...) alkoholowych GMINA	2018-2027
Cel operacyjny 17				
Integracja i aktywizacja społeczna				
Konkursy i turnieje o zasięgu gminnym	<ul style="list-style-type: none"> – rywalizacja pomiędzy miejscowościami – rywalizacja pomiędzy grupami mieszkańców (np. wg płci, wieku, miejsca pracy itp.) – cenne nagrody motywujące do udziału – na podsumowaniu wspólna integracja (gala, zabawa, festyn itp.) – patronaty: wójta, mediów, Młodzieżowej Rady Gminy, Policji, Szkoły, GOPS, przedsiębiorców itp. – możliwość powierzenia/wspierania zadania publicznego (NGO) 	Liczba turniejów, konkursów	GCKB GOPS NGO	2018-2027
Imprezy i wyjazdy integracyjne	<ul style="list-style-type: none"> – dla mieszkańców – wyjazdy za niewielką odpłatnością (im większa grupa tym niższe koszty) – dofinansowanie z gminy lub projektów – znany wcześniej kalendarz i cennik, by mieszkańcy mogli planować – możliwość powierzenia/wspierania zadania publicznego (NGO) 	Liczba imprez, wyjazdów integracyjnych	GCKB GOPS NGO	2018-2027

Warsztaty, szkolenia, zajęcia rekreacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - działania na rzecz mieszkańców - zgodnie z potrzebami - podział na tematy, grupy wiekowe - na terenie całej gminy - możliwość powierzenia/wspierania zadania publicznego (NGO) 	Liczba godzin zajęć	GCKB GOPS NGO	2018-2027
--	--	---------------------	---------------------	-----------

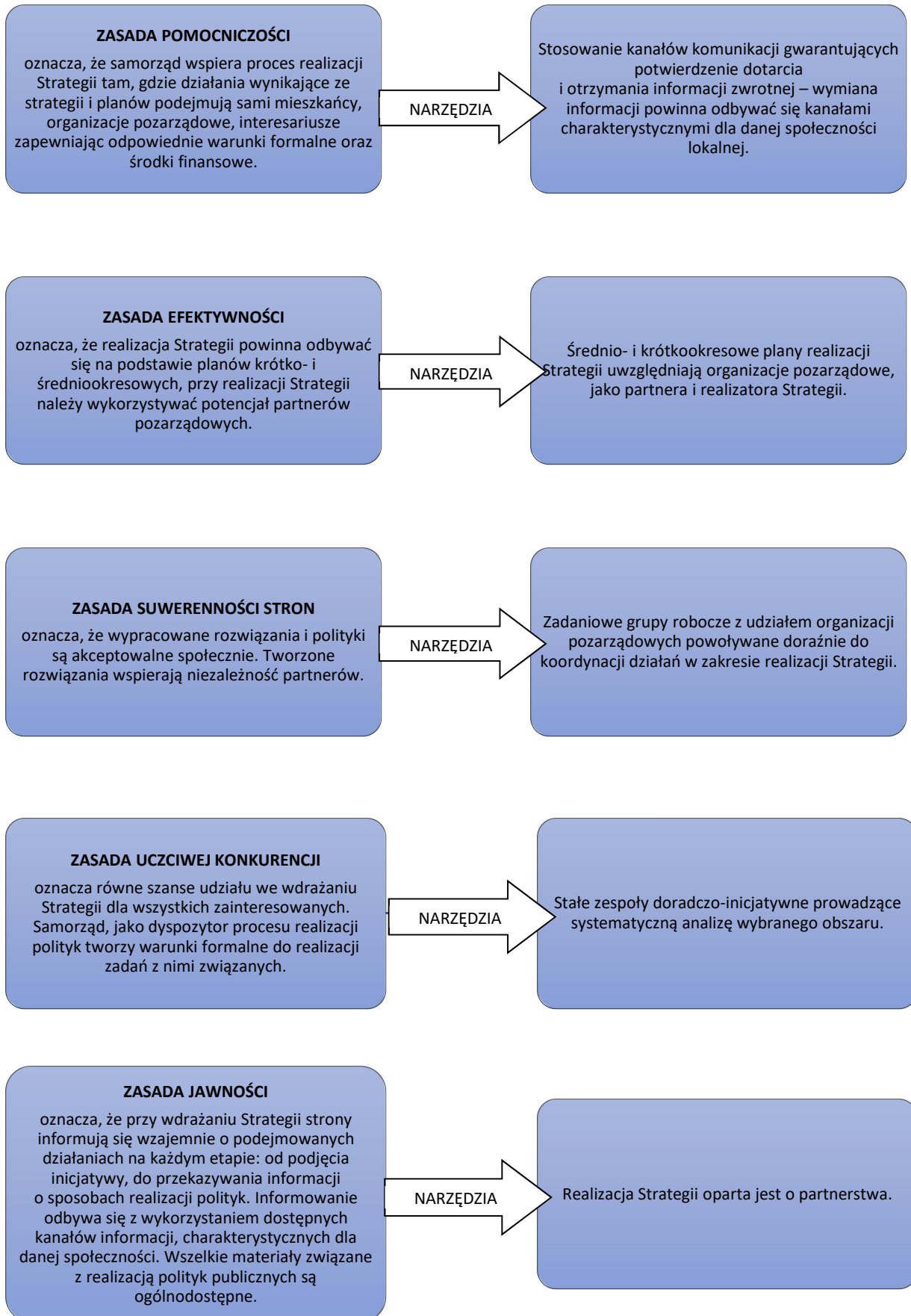
3.5. ZASADY REALIZACJI STRATEGII

3.5.1. Zasady horyzontalne

Zasady horyzontalne, czyli nadrzędne, określają ramy, w których realizowana jest gminna polityka społeczna. Mają one charakter przekrojowy, zatem **powinny być obecne na różnych poziomach wdrażania strategii**: decyzyjnym, realizacyjnym, komunikowania efektów, jak również na poziomie nadzoru i kontroli.

RÓWNOŚĆ SZANS	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ	DOBRE RZĄDZENIE	ORIENTACJA NA GRUPY DOCELOWE I POTRZEBY
<ul style="list-style-type: none"> • Prawo wszystkich mieszkańców do równego dostępu do różnych życiowych możliwości, np. edukacji, kultury, rynku pracy. • Zakaz wszelkiej dyskryminacji (np. ze względu na wiek, wyznanie religijne czy narodowość) • W obszarze planowania, realizacji i ewaluacji polityk publicznych włączenie „równościowej” perspektywy, co oznacza konieczność oceny wpływu tych polityk na warunki życia różnych grup, w szczególności kobiet i mężczyzn, osób niepełnosprawnych, marginalizowanych, itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do równowagi pomiędzy zaspokajaniem podstawowych potrzeb ludzkich a racjonalnym korzystaniem z zasobów naturalnych • Zintegrowanie polityki środowiskowej (ochrona środowiska), gospodarczej i społecznej. • Traktowanie zasobów naturalnych jak ograniczonych zasobów gospodarczych oraz wykorzystania kapitału przyrodniczego w sposób pozwalający na zachowanie funkcji ekosystemów w perspektywie długookresowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szereg reguł kształtujących sposób sprawowania władzy przez organy państwa z aktywnym zaangażowaniem obywateli: praworządność, przejrzystość (transparentność), odpowiadanie na potrzeby, włączenie i konsensus. • Z zasady tej wynikają różnorodne obowiązki dla instytucji publicznych, które mają na celu zapewnienie uczestnictwa wszystkich zainteresowanych obywateli w procesach rządzenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Działanie służące rozwiązywaniu lokalnych problemów powinny być ukierunkowane na potrzeby określonych grup społecznych, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także całą społeczność gminy. • Indywidualizacja wsparcia tj. dopasowanie do możliwości ograniczeń poszczególnych grup i jednostek marginalizowanych • Całościowe spojrzenie Ośrodka Pomocy Społecznej na swoich klientów, uwzględniając ich wartości, emocje, cechy fizyczne i psychiczne, środowisko rodzinne i społeczne

Programowanie i realizacja konkretnych zadań Strategii powinna opierać się o zasady horyzontalne oraz o zasady współpracy: pomocniczości, efektywności, suwerenności stron, uczciwej konkurencji, jawności.

3.5.2 Partnerzy i podmioty zaangażowane w realizację Strategii

WŁADZE LOKALNE

Wdrażanie strategii na poziomie gminy jest w głównej mierze uzależnione od decyzji podejmowanych przez Wójta i Radę Gminy Dąbrówno. Gmina może działać we własnym imieniu, jak również poprzez inne podmioty:

- własne jednostki organizacyjne, komisje, organy:
 - Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne (GCKB)
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS)
 - Gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych
 - Pełnomocnika ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
 - Sołectwa
 - szkoły i przedszkola
- podmioty zewnętrzne, dla których Gmina jest partnerem, np. organizacje pozarządowe (NGO), ośrodki zdrowia, firmy – poprzez partnerstwo.

WŁADZE REGIONALNE

Władze regionalne działają na większym niż gmina obszarze i także mogą mieć wpływ na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań. Urząd Marszałkowski oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej działający na obszarze całego województwa, jest odpowiedzialny za politykę regionalną, dystrybucję funduszy unijnych oraz tworzenie regionalnych strategii i ich realizację.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Zaangażowanie i wsparcie ze strony organizacji pozarządowych jest kluczowym czynnikiem do sukcesu lokalnych inicjatyw, zwłaszcza w dziedzinie integracji społecznej. Silną stroną organizacji pozarządowych jest ich bardzo dobra znajomość problemów i lokalnej rzeczywistości (np. ograniczeń i możliwości społeczności lokalnych), a także elastyczność i kreatywność. Często reprezentują one bardziej praktyczne podejście do rozwiązywania problemów.

POWIATOWY URZĄD PRACY

Zaangażowanie PUP związane jest głównie z upowszechnianiem ofert pracy. PUP ma także możliwości wspierania samozatrudnienia poprzez udzielanie dotacji na otwarcie działalności gospodarczej, finansowanie szkoleń dla pracowników i programy stażowe.

PRZEDSTAWICIELE BIZNESU

Interesariusze z grupy biznesu są ważni dla każdej wspólnoty ze względu na ich udział w lokalnym budżecie oraz zapewnienie zatrudnienia dla miejscowej ludności. W przypadku gminy Dąbrówno to szczególnie priorytetowa grupa, w szczególności potencjalni inwestorzy, pracodawcy.

PRZEDSIĘBIORSTWA SPOŁECZNE I INSTYTUCJE WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Przedsiębiorczość społeczna i ekonomia społeczna, jest ważnym czynnikiem rozwoju lokalnego tworzy miejsca pracy, poszerza oferowane usługi, włącza organizacje pozarządowe w obszary aktywności władz samorządowych oraz wpływa na powstawanie lokalnych i sąsiedzkich form współpracy ekonomicznej i wsparcia wzajemnego, tworząc lokalny rynek pracy przeznaczony zwłaszcza dla osób zagrożonych marginalizacją społeczną. Różnorodność form ekonomii społecznej daje pracownikom socjalnym szansę na realny sukces pracy socjalnej. Ma również znaczenie edukacyjne dla społeczności lokalnej i władz samorządowych: przynosi wymierne korzyści, aktywizuje wokół siebie środowisko, przez bogactwo form ma szeroki zasięg oddziaływania.

3.5.3. Sposoby i źródła finansowania

SPOSOBY FINANSOWANIA DZIAŁAŃ

Działania wskazane w Strategii mogą być realizowane za pomocą poniższym sposobów:

- 1) Realizacja zadań i projektów **we własnym zakresie przez Gminę** i jej jednostki organizacyjne, gdzie główną rolę pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- 2) Realizacja zadań i projektów na rzecz pomocy społecznej dofinansowanych ze środków zewnętrznych, gdzie **wnioskodawcą jest partner prywatny**, np. organizacja pozarządową (podmiot ekonomii społecznej), a Gmina/GOPS partnerem.
- 3) **Zlecenie zadań podmiotom niepublicznym** (organizacjom pozarządowym) na zasadach określonych w art. 5, ust 1. i ust.2, pkt 2. ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (udpp) z 24 kwietnia 2003. Rekomendowane jest wieloletnie kontraktowanie, ponieważ pozwala na zaplanowanie czynności i zabezpieczenie realizacji w dłuższym okresie.
- 4) **Kupowanie usług w trybie ustawy o zamówieniach publicznych** – ustawa z 29 stycznia 2004 r., Prawo zamówień publicznych ze szczególnym uwzględnieniem klauzul społecznych – podmioty gospodarcze, osoby fizyczne.
- 5) Realizowanie zadań **w partnerstwie**:
 - publiczno-publicznym pomiędzy różnymi gminami (art. 74 ustawy o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 r.) i różnymi powiatami (art. 73 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym), pomiędzy powiatem a gminami (art. 5, ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym);
 - publiczno-prywatnym (ustawa z 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym).
 - w przypadku projektów współfinansowanych ze środków unijnych w perspektywie 2014-2020 – w partnerstwie publiczno-prywatnym (Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 1460 z późn. zm.)

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ

- środki własne z budżetu Gminy, w tym środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- Funduszu Pracy,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelski na lata 2014-2020 (FIO),
- Programu Osłonowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,
- Program Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”
- „Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”,
- Rządowy Program Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (ASOS),
- środki Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Społecznego (POWER, Regionalny Program Operacyjny Woj. Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020) – w szczególności oś 11,

- środki w ramach innych zagranicznych instrumentów finansowych (np. Środki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy,
- środki Powiatu i Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- inne źródła, np. od sponsorów i prywatnych fundacji (dla NGO i edukacyjnych inicjatyw obywatelskich);

3.6. SPOSOBY I CZĘSTOTLIWOŚĆ DOKONYWANIA OCENY STOPNIA REALIZACJI STRATEGII

Strategia powinna zostać poddana monitorowaniu.

Monitoring jest to stała, ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno na lata 2014-2027, a także jego ocenę i zmianę w sytuacji, gdy jest to konieczne. Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Osiągnięcie wyznaczonych celów możliwe będzie poprzez strategiczną współpracę partnerów lokalnych skupionych wokół celów strategicznych i zadań zaproponowanych w niniejszym dokumencie. Taka współpraca stanowi warunek konieczny dla realizacji pomyślnie opracowanej strategii.

Zasadniczą rolę w zakresie planowania oraz podejmowania decyzji strategicznych będą odgrywały władze Gminy Dąbrówno – Wójt oraz Rada Gminy, natomiast instytucją koordynującą działania związane z wdrażaniem Strategii będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrównie. Do zadań GOPS będą należały w szczególności:

- **czynności operacyjne** – ustalanie z interesariuszami bieżących potrzeb, podziału zadań i odpowiedzialności, a także uszczegóławianie zapisów strategii w postaci rocznych lub kilkuletnich programów wpisujących się w sferę pomocy i integracji społecznej;
- **czynności monitorujące** – regularny monitoring poziomu osiągnięcia celów i rezultatów oraz zakresu zrealizowanych działań;
- **czynności informacyjno-konsultacyjne** – przekazywanie władzom gminy, lokalnym partnerom i instytucjom współpracującym oraz mieszkańcom informacji na temat stanu wdrożenia Strategii, a także pozyskiwanie informacji zwrotnej w tym zakresie;
- **czynności wnioskodawcze** – przedkładanie władzom gminy oraz lokalnym partnerom stosownych wniosków oraz rekomendacji dotyczących decyzji i działań korygujących wdrażanie Strategii oraz aktualizacji dokumentu.

Monitoring realizacji Strategii będzie prowadzony po pięciu latach (raport śródkresowy) oraz na zakończenie w roku 2027. Przedmiotem monitoringu weryfikacja stopnia osiągnięcia kierunków działań (część opisowa) i wskaźników. Ich katalog został przedstawiony w ramach „Uszczegółowienia kierunków działań”. Ma on charakter otwarty. Jeżeli w procesie lub na etapie wcześniejszym zostanie zidentyfikowana potrzeba zmiany zakresu strategii, możliwe jest wprowadzenie zmian i uzupełnień bez konieczności aktualizacji dokumentu – o ile będą one służyły lepszemu rozpoznaniu sytuacji społecznej oraz efektów wdrażania Strategii. Stosowną decyzję w tym zakresie podejmie Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrównie.

Raporty z monitoringu powinny zawierać w szczególności:

- opis uwarunkowań i przebieg procesu monitorowania strategii;
- ocenę wpływu uwarunkowań zewnętrznych, np. zmian prawa, procesów ekonomicznych czy zjawisk społeczno-kulturowych, na aktualność założeń Strategii;
- prezentację obszarów i celów Strategii, zrealizowanych kierunków działania pod względem jakościowym i ilościowym;
- wnioski i rekomendacje.

Zarządzanie realizacją strategii powinno być systemowe, elastyczne i otwarte na zmieniające się uwarunkowania, ponieważ strategia jest planem dostosowanym do dynamicznych czynników zewnętrznych i wewnętrznych, jednak w taki sposób, aby tam gdzie to możliwe, kształtować rzeczywistość społeczną w oparciu o wizję pożądaných zmian.